อนุสรณ์

านพระราชทานเพลิงศพ

ศ เอกมนู วรรณศุภ

ณ เมรุวัดธาตุทอง พระโขนง

วันอาทิตย์ ที่ ๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๑๒

อนุสรณ์

เนื่องในงานพระราชทานเพลิงศพ

เรืออากาศเอก มนู วรรณศุภ

ณ เมรุวัดธาตุทอง พระโขนง

วันอาทิตย์ที่ ๖ กรกฎาคม พุทธศักราช ๒๕๑๒

พิมพ์ที่ ศรีเมืองการพิมพ์ 5/39 รองเมืองซอย 5 ปทุมวัน พระนคร โทร 55270 นายประยุทธ คมอำนาจสกุล ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา 2512

คำปรารภ

เนื่องจากคุณโยมมณี วรรณศุภ ซึ่งเป็นญาติผู้ใหญ่ที่ข้าพเจ้าเคารพนับถือ มีความปรารถนาที่จะพิมพ์หนังสือขึ้นสักเล่มหนึ่ง เพื่อเป็นอนุสรณ์เนื่องในงานพระราชทานเพลิงศพ เรืออากาศเอกมนู วรรณศุภ บุตรชาย แต่เนื่องจากมีระยะเวลาอันกระชั้นชิดมาก จึงเป็นเหตุสุดวิสัยที่ข้าพเจ้าจะจัดทำให้ดีสมเจตนาของเจ้าภาพได้ ถึงกระนั้นก็ตาม ข้าพเจ้าก็ได้เลือก "ธารชีวิต" ซึ่งเห็นว่าเหมาะสมและเป็นหนังสือที่ดีมีสาระคติธรรมควรค่าแก่การอ่าน และการศึกษา มาลงพิมพ์ในหนังสืออนุสรณ์เล่มนี้ แต่อย่างไรก็ดี การจัดพิมพ์หนังสือเล่มนี้ได้กระทำกันขึ้นอย่างรีบด่วนจึงเป็นของธรรมดาที่จะต้องมีสิ่งขาดตกบกพร่องบ้างไม่มากก็น้อย จึงต้องขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

หากบุญกุศลอันใดที่จะพึงบังเกิดมีจากหนังสือเล่มนี้แล้ว ข้าพเจ้าพร้อมด้วยเจ้าภาพทุกท่าน ผู้มีส่วนร่วมกันทำ

หนังสือเล่มนี้ให้แล้วเสร็จทันเวลาแจกเป็นธรรมบรรณาการ ในงานพระราชทานเพลิงศพ เรืออากาศเอกมนู วรรณศุภ ผู้ล่วงลับไปแล้ว ขอบุญกุศลอันนั้นจงสัมฤทธิ์ผลแก่ เรืออากาศเอกมนู วรรณศุภ ตามสมควรแก่คติวิสัยใน สัมปรายภพจงทุกประการ เทอญ

ปภสฺสโร ภิกขุ

วัดภาษี เอกมัย พระนคร

๓ ก.ค. ๒๕๑๒

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

เรืออากาศเอก มนู วรรณศุภ

ชาตะ ๒๗ มีค. ๒๔๗๘

มรณะ ๑๖ มีค. ๒๕๑๒

ประวัติย่อ

เรืออากาศเอก มนู วรรณศุภ

วันเกิด ๒๗ มี.ค. ๒๔๗๘

บิดา มารดา นายเติม วรรณศุภ และ นางมณี วรรณศุภ

ภริยา นางประไพศรี วรรณศุภ

บุตร ด.ช. ปริญญา วรรณศุภ เกิดเมื่อ ๒๑ ม.ค. ๒๕๑๑

ด.ช. ปรม วรรณศุภ เกิดเมื่อ ๑๘ ธ.ค. ๒๕๑๑

น้อง น.ส. รุ่งทิวา วรรณศุภ

น.พ. เพิ่มพร วรรณศุภ

น.ส. เสาวณี วรรณศุภ

วุฒิการศึกษาก่อนเข้ารับราชการ

สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมปีที่ ๘ จาก รร. อำนวยศิลป์ พระนคร เมื่อ ๒๔๙๖

วุฒิการศึกษาเพิ่มเติมเมื่อเข้ารับราชการ

สำเร็จการศึกษาจาก รร. นอ. ชั้นปีที่ ๕ เหล่า ต้นหน เมื่อ ๑ ม.ค. ๐๒

สำเร็จหลักสูตรการอบรม น. นิรภัยการบิน รุ่นที่ ๑
เมื่อ ๗ ส.ค. ๐๔

สำเร็จหลักสูตรการอบรม เป็นครูการบินซึ่งทำการบินกับ บ. ไอพ่น (บข. ๑๒) เมื่อ ๑ ก.พ. ๑๒

ได้รับพระราชทานยศ

เป็นว่าที่ ร.ต. เมื่อ ๑ ม.ค. ๐๒

เป็น ร.ต. เมื่อ ๑ ม.ค. ๐๓

เป็น ร.ท. เมื่อ ๑ ต.ค. ๐๕

เป็น ร.อ. เมื่อ ๑ ต.ค. ๐๘

ตำแหน่งและหน้าที่ราชการปกติ

วันที่ ๖ พ.ค. ๙๗ เป็น นนอ. รร. นอ. กองทัพอากาศ

วันที่ ๑ ม.ค. ๐๒ สำเร็จการศึกษาชั้นปีที่ ๕ เหล่าต้นหน แล้วเข้ารับราชการประจำ บก. ทอ.

วันที่ ๕ ก.พ. ๐๒ ไปเป็นศิษย์การบินฝ่ายปกครอง

เมื่อวันที่ ๒๒ มีค. ๒๕๑๒

ณ วัดธาตุทอง

ศิษย์การบิน กองฝึก รร. การบิน จังหวัดนครราช-สีมา

วันที่ ๒๔ ก.พ. ๐๒ เป็นศิษย์การบิน ชั้นประถม ฝ่ายปกครองศิษย์การบิน กองฝึก รร. การบิน

วันที่ ๑๕ ต.ค. ๐๒ เป็นศิษย์การบินมัธยม ฝ่ายปกครองศิษย์การบิน กองฝึก รร. การบิน

วันที่ ๑๕ พ.ค. ๐๓ เป็นนักบินประจำกองบิน ๒ ฝูง ๒๒ มบ. ๒

วันที่ ๗ ส.ค. ๐๔ ไปสำรองราชการ กองบินยุทธ-การ (เข้ารับการอบรม น. นิรภัยการบิน ที่กองนิรภัยการบิน กองยุทธการ กองบินยุทธการ)

วันที่ ๑ ต.ค. ๐๔ เป็นนักบินประจำกองบิน ๒ ฝูง ๒๒ มบ. ๒

วันที่ ๑๕ ต.ค. ๐๖ เป็นครูการบินฝูงฝึกขั้นต้น, ขั้นปลาย กองฝึก รร. การบิน

วันที่ ๑ ก.พ. ๐๘ เป็นนักบินประจำกอง ซึ่งทำการบินกับ บ. ไอพ่น

ตำแหน่งหน้าที่ราชการพิเศษ

วันที่ ๑๔ มิ.ย. ๐๔ เป็นผู้ช่วย น. นิรภัยการบิน ประจำกอง

วันที่ ๗ มิ ย. ๐๕ เป็นนักบินประจำกองบินผสมที่ ๒ ฝูงบินผสมที่ ๒๓ มบ. ๑ เพื่อปฏิบัติราชการพิเศษ

รับพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์

วันที่ ๕ ธ.ค. ๐๔ ได้รับพระราชทาน เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย (บ.ม.)

วันที่ ๕ ธ.ค. ๐๗ ,, ,, เบญจมาภรณ์ช้างเผือก (บ.ช.)

วันที่ ๕ ธ.ค. ๐๙ ,, ,, จตุรถาภรณ์มงกุฎไทย (จ.ม.)

ประวัติการบิน

ทำการบินกับ บฝ. ๙ ๑๖๗:๕๐ ชม

" บฝ. ๘ ๑๔๗๓:๔๐ ชม.

" บฝ.๑๓ ๓๐๗:๐๐ ชม.

ทำการบินกับ บฝ.๑๒ ๑๑๒:๐๕ ชม.

" บล.๑ ๓๒:๒๐ ชม.

" บฝ.๑๔ ๑๒:๓๕ ชม.

ชั่วโมงบินรวม ๒๑๐๕.๓๐ ชม.

ถึงแก่กรรมเมื่อ ๑๖ มี.ค. ๑๒ โดยได้รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาให้เดินทางไปราชการ ออกจากสนามบินกำแพงแสน จ. นครปฐม โดยรถยนต์ในระหว่างเดินทางไป รร. การบิน รถยนตร์เกิดอุบัติเหตุชนกันที่ อ. ปากช่อง จ. นครราชสีมา ร.อ. มนู ฯ บาดเจ็บสาหัสและถึงแก่กรรมในเวลาต่อมา.

คำไว้อาลัย

เรืออากาศเอก มนู วรรณศุภ

ด้วยนางมณี วรรณศุภ ซึ่งเป็นเครือญาติอันสนิทชั้นหลาน ขอให้ข้าพเจ้าเขียนคำไว้อาลัยเพื่อเป็นอนุสรณ์แก่เรืออากาศเอก มนู วรรณศุภ ซึ่งเป็นบุตร และได้กำหนดพระราชทานเพลิงศพในวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๑๒ นี้ แม้ว่าจะมาขอให้เขียนในเวลากระชั้นชิดมาก ข้าพเจ้าจึงเขียนได้ด้วยในเวลาจำกัด

ประวัติและการดำเนินวิถีชีวิตของ เรืออาศเอก มนู วรรณศุภ เริ่มแต่ออกรับราชการจนกระทั่งถึงวาระสุดท้าย นั้นนับว่าทำงานเกี่ยวกับการเสี่ยงกับชีวิตไม่ใช่น้อย และได้ทราบว่าครั้งหนึ่งได้เคยประสบอุบัติเหตุจากเครื่องบินและรอดชีวิตมาได้ ซึ่งนับว่ายังไม่ถึงวาระสุดท้ายแห่งชีวิต ทุกคนที่เกิดมาจุดสุดท้ายคือความตายซึ่งจะหนีไม่พ้นอันวิถีชีวิตของ เรืออากาศเอก มนู วรรณศุภนี้ ยังอยู่ในวัยหนุ่มที่จะปฏิบัติงานให้เจริญก้าวหน้าในราชการและทั้งส่วนตัว เมื่อต้องมาสิ้นชีวิตอย่างกะทันหันโดยอุบัติเหตุจากรถยนต์เมื่อวันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๑๒ นี้ ย่อมเป็นที่เศร้าสลด

เสียใจต่อบิดามารดาภรรยาและบุตรธิดาตลอดจนบรรดาญาติสนิทมิตรสหายเป็นอย่างยิ่ง การมรณะของ เรืออากาศเอก มนู วรรณศุภ เช่นนี้เรียกว่าเป็น **อุปัจเฉทกมรณะ** คือตายโดยยังไม่สิ้นอายุและสิ้นกรรม ซึ่งหมายความว่ายังไม่ถึงกาลเวลาที่ควรตาย แต่มาตายเพราะภัยอันตรายมาตัดทอนอายุให้สิ้นลง

ขอให้มหากุศลวิบากของ เรืออากาศเอก มนู วรรณศุภ จงเป็นพลวปัจจัยนำจุติจิตไปปฏิสนธิในสุคติภูมิโน้น เทอญ

พล.ต. *ถนอม อุปถัมภานนท์*

(ถนอม อุปถัมภานนท์)

ระลึกถึง "ก๋อย"

นับตั้งแต่พวกเราเข้ามาเป็น นักเรียนนายเรืออากาศ เรียนอยู่ ๒—๓ ปี แล้วลาออกไปประกอบอาชีพอื่น หรือเรียนอยู่จน ๕—๖ ปีแล้วจบเป็นนายทหารลากกระบี่ นับถึงขณะนี้ ๑๕ ปีแล้ว ต้องกลับบ้านเก่าไปหลายคน กลับไปเพราะเครื่องบินและรถยนตร์แทบทั้งสิ้น เฉพาะปี ๑๒ นี้ เพราะรถยนตร์ ๒ คน หนึ่งในสองนั้นคือ "ก๋อย" นี่แหละ

พวกเราแทบทุกคน เมื่อรู้ว่า "ก๋อย" ต้องกลับบ้านเก่า ก็อดนึกถึงเรื่องเก่า ๆ ที่มัน (ขอโทษที่ต้องใช้สรรพนามนี้) เกี่ยวข้องด้วยกับพวกเรามาไม่ได้ ทุกคนว่า *มันเหมือนเดิมที่ไม่เหมือนก็ตรงที่มีลูกมีเมียเท่านั้น* ซึ่งก็จริงทั้งรูปสมบัติและคุณสมบัติ ตั้งแต่เป็นนักเรียนมาแล้วเข้าแถวทีไร มันก็อยู่หัวแถวทุกทีไป รักษาเชฟได้ดีตลอดมา เรื่องเพื่อนฝูงก็ไม่เปลี่ยน จะเอาอะไร อย่างไร ที่ไหน ไม่ย่อท้อขอให้บอก หาคนที่มีจิตใจอย่างเขายากอยู่

เรื่องงานหลวง มีความตั้งใจดีเสมอมา ได้เป็นนักบิน และก็ได้รับงานมีเกียรติ "ครูการบิน" ของโรงเรียนการบินถึงสองครั้งสองครา แม้จะเคยมีผู้ใหญ่บ้างท่านไม่

เข้าใจครั้งหนึ่ง จนถึงขั้นได้รับความกระทบกระเทือนใจอย่างแรง แต่ก็ยังตั้งใจดี เพื่อนฝูงได้ยินแต่เสียงพูดว่า "*ทำไม? เป็นอย่างนั้น*" แล้วก็ไม่ย่อท้อ เกเร ประวัติรับราชการก็ได้บันทึกไว้แล้วว่า "ไปรบจริงๆ" นับได้ว่าได้เคยทำหน้าที่ของชาติชายทหารแล้ว อย่างภาคภูมิตามหน้าที่ให้แก่ชาติบ้านเมือง

แต่เคราะห์กรรมอะไรก็ไม่รู้ รีบมาเอาชีวิตของเพื่อนเร็วเกินไป ควรจะได้อยู่สร้างเกียรติประวัติให้แก่ตนเอง ครอบครัวหรือสกุลวงศ์ และหมู่คณะต่อไปได้อีกนาน การจากไปอย่างไม่เคยคาดไว้ จึงทำให้พวกเราอดสลดใจนักและความสลดใจพวกเรานั้นระงับได้ด้วยธรรมะอย่างเดียว

บุญกุศลใดที่พวกเราได้บำเพ็ญแล้ว จงเป็นพลวปัจจัยให้ "ก้อย" เพื่อนรักไปสู่สุคติ

นนอ. ชุดที่ ๒

ดวงใจของแม่

ครั้งนี้เป็นครั้งที่แม่ต้องได้รับความสะเทือนใจ และ และเศร้าสลดใจเป็นอย่างมาก เมื่อได้รับข่าวมรณกรรมของลูก แม่ไม่เคยคิดมาก่อนเลยว่าลูกของแม่จะจากแม่ไปเร็วเช่นนี้ เพราะลูกกำลังมีชีวิตที่รุ่งโรจน์ ลูกเป็นลูกที่ดีของแม่เสมอ ให้ความอบอุ่น ความสุข แก่แม่และน้อง ๆ ตลอดมา

แม่ขอให้ดวงวิญญาณอันบริสุทธิ์ของลูก จงไปสู่สุคติ หากชาติหน้ามีจริงขอให้ลูกได้มาเกิดเป็นลูกของแม่อีก

จากแม่

แด่ลูกรักของพ่อ

พ่อได้ทราบข่าวว่าลูกเสียชีวิตโดยกะทันหัน ขณะที่พ่อกำลังทำกิจธุระอยู่ทางภาคอิสาน ทำให้พ่อรู้สึกเสียใจและเสียดายลูกอย่างสุดซึ้ง เพราะไม่เคยคาดคิดมาก่อนเลยว่าจะเป็นไปได้เช่นนี้ เพราะครั้งหนึ่งเครื่องบินตกลูกยังบาดเจ็บเพียงเล็กน้อย เมื่อลูกกลับมาบ้านยังได้พากันไปหาอาจารย์เพื่อตรวจดูดวงชะตา อาจารย์ก็ทำนายว่าเพียงแต่มีเคราะห์หนักเท่านั้นแต่ไม่ถึงกับชะตาขาดพ่อก็วางใจคิดว่าลูกคงจะหมดเคราะห์และไม่มีอันตรายเกี่ยวกับอุบัติเหตุจนถึงกับชีวิตอีกอย่างแน่นอน แต่แล้วโดยไม่คาดฝัน ลูกของพ่อก็ด่วนมาจากไปเช่นนี้ จึงนำความเศร้าโศกเสียใจมาสู่ พ่อแม่ และน้อง ๆ ยิ่งนัก เพราะตั้งแต่เล็กจนโต ลูกได้พยายามประกอบแต่คุณงามความดี ว่านอนสอนง่าย อยู่ในโอวาทของพ่อแม่ เอาใจใส่ ในการศึกษาเล่าเรียน และเป็นที่พึ่งของน้อง ๆ เป็นผู้มีความกตัญญูและเสียสละ ไม่เคยประกอบกรรมชั่ว แต่ที่ลูกมาด่วนจากไปในวัยอันยังไม่สมควรเช่นนี้ คงจะเป็นด้วยบุญกุศลของลูกได้สร้างสมมาไว้เพียงเท่านี้ ถึงแม้ว่าในขณะที่ลูกมีชีวิตอยู่ เนื่องจากหน้าที่และ

การงานทำให้พ่อกับลูกต่างก็อยู่ห่างไกลกัน แต่ถึงอย่างไรก็ตาม นาน ๆ ก็ยังมีโอกาสได้พบกัน แต่ต่อจากนี้ไป พ่อไม่มีโอกาสที่จะได้พบหน้าลูกอีกแล้ว

ขอให้บุญกุศลและคุณงามความดีที่ลูกได้เคยสร้างสมไว้ จงนำส่งให้ลูกไปสู่สุคติเถิด อย่าได้มีห่วงกังวลต่อสิ่งใดเลย เพราะลูก ๆ และภรรยาของลูกนั้น พ่อจะพยายามเอาใจใส่ช่วยเหลือเป็นอย่างดี ตามสติกำลังของพ่อ

จากพ่อ

แด่พี่เป้าด้วยความอาลัย

เช้าตรู่วันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๑๒ อันเป็นวันที่น้องๆ ของพี่ต้องตกใจอย่างสุดขีดและเสียใจอย่างสุดซึ้ง เมื่อได้รับข่าวมรณกรรมของพี่ เพราะไม่เคยคิดมาก่อนเลยว่าพี่เป้าจะมาด่วนจากไปอย่างกะทันหันเช่นนี้ เมื่อครั้งที่พี่มีชีวิตอยู่ พี่เป้าได้ให้ความอุปการะแก่น้อง ๆ ทุกคนเป็นอย่างดี ฉะนั้นเมื่อพี่เป้าจากไปอย่างไม่มีวันกลับ จึงทำความเศร้าสลดใจแก่น้อง ๆ เป็นอย่างมาก

น้อง ๆ ขอตั้งจิตอธิษฐานให้ดวงวิญญาณของพี่เป้าจงไปสู่สุคติในสัมปรายภพนั้น เทอญ.

จากน้อง ๆ

ทางบุญ

เพียงแต่จิต คิดสร้าง ทางกุศล
ย่อมมีผล หนุนส่ง ตรงวิถี
หากได้สร้าง ทางบุญ พูนทวี
บุญยิ่งมี ตามติด ชีวิตตน

เช่นบุญกรรม ทำไว้ดี ทีละน้อย
แต่ทำบ่อย คอยหมั่นเพิ่ม เติมกุศล
เหมือนตุ่มน้ำ เปิดหงาย รับสายชล
ย่อมเต็มล้น ด้วยอุทก ที่ตกลง

ผิวสร้าง สั่งสม บ่มบาปบ่อย
ทีละน้อย ทำไป ด้วยใจหลง
ย่อมจักเต็ม ด้วยบาปนั้น เป็นมั่นคง
บาปย่อมส่ง สู่นรก ตกต่ำพลัน

สุวรรณ ปภสฺสโร.

ธารชีวิต

เล่าโดย

ทวี วรคุณ

บรรยายหลักพระพุทธศาสนา

โดย

บุ่น จงประเสริฐ

คำนำ

คุณทวี วรคุณ กำลังเป็นผู้ทำประโยชน์ให้แก่พุทธศาสนิกชนชาวไทยเป็นอย่างมาก ด้วยการเผยแพร่คำสอนของพระพุทธศาสนา โดยการเขียนหรือการบรรยายนิทานชาดกบ้าง นิยายอิงธรรมะบ้าง ตลอดจนเรื่องชีวิตจริง ๆ ซึ่งคุณทวีได้ประสบมาด้วยตนเอง หรือมีผู้อื่นนำมาบอกเล่าให้คุณทวีฟัง เมื่อมหาชนต่างก็พอใจในการบรรยายของคุณทวี องค์การฟื้นฟูพุทธศาสนา ฯ ซึ่งมีวัตถุประสงค์จะทำชาวพุทธให้มีสัมมาทิฏฐิอย่างที่ไม่เกรงว่าใครจะว่าอย่างไร ก็ย่อมภาคภูมิใจอย่างยิ่งที่ได้สหายในการประกาศพุทธธรรม และเพื่อส่งเสริมผลงานของคุณทวี องค์การ ฯ จึงได้ขอร้องให้คุณทวีคัดเลือกเอาเรื่อง "ธารชีวิต" เฉพาะที่เป็นเรื่องสั้นและเรื่องชีวิตจริง ๆ ของคนที่คุณทวีได้รู้ได้เห็นมาสัก ๑๐ ราย เพื่อองค์การ ฯ จะได้ใช้เป็นแนวในการ อธิบาย สัจจธรรมตาม หลักคำสอน ของพระพุทธเจ้า พิมพ์เผยแพร่แก่ผู้สนใจต่อไป ซึ่งคุณทวีก็ยินดีคัดเลือกส่งมาให้ โดยได้เปลี่ยนแปลงชื่อจริงของบุคคลเหล่านั้นเสียใหม่ เพื่อมิให้กระทบกระเทือนจิตใจของเจ้าของเรื่อง ซึ่งบางรายก็ยังคงมีชีวิตอยู่

หากเรื่องที่ปรากฏอยู่ในหนังสือเล่มนี้ ไปตรงกับเรื่องราวของตระกูลใดเข้า องค์การ ฯ ก็ขออภัย องค์การ ฯ มุ่งแต่จะแพร่สัจจธรรมซึ่งไม่ค่อยจะมีใครกล้าพูดกล้าอธิบาย เลยทำให้พุทธบริษัทไทย ซึ่งถึงแม้บางท่านจะได้อยู่วัดมาเป็นเวลาตั้ง ๒๐—๓๐ ปี ก็ยังไม่รู้จักศาสนาของตน หาก "คำบรรยายหลักธรรม" ของท้ายเรื่องแต่ละเรื่อง ไม่เป็นที่สบอารมณ์แก่ผู้ประพฤติผิดธรรมวินัย หรือไม่ถูกใจแก่อเวไนยบุคคล หรืออภัพบุคคลผู้มีสติปัญญาอ่อน องค์การ ฯ ก็ไม่รู้จะหลีกเลี่ยงได้อย่างไร เพราะข้อความที่กล่าวนั้นเป็นคำสอนที่แท้จริงของพระพุทธเจ้า อันไม่ควรบิดผันไปตามความปรารถนาหรือกิเลสตัณหาของประชาชน อย่างไรก็ดี องค์การ ฯ ขอเรียนไว้ในที่นี้ด้วยว่า คุณทวี วรคุณ มิได้มีส่วนรู้เห็นในคำอธิบายหลักพระพุทธศาสนาของข้าพเจ้า ซึ่ง หวังจะให้ได้ประโยชน์แก่บุคคลชั้นปัญญาชนทั้งหลายอันไม่ค่อยจะมีโอกาสได้ฟังอย่างนี้

ปุ่น จงประเสริฐ

(อ.บ., ป.ม.,ธ.บ.)

องค์การฟื้นฟูพุทธศาสนา

รายที่ ๑

มหาเที่ยงวัดใต้

กรรมที่บุคคลใดก่อไว้ บุคคลนั้นควรรับผลกรรมที่ตนกระทำไว้เองนั้นเสียก่อน เพื่อความบริสุทธิ์ของตนเอง เมื่อได้รับความบริสุทธิ์เหมือนผ้าซึ่งซักฟอกจนสะอาดแล้ว จึงควรนำลงย้อมให้เป็นสีต่าง ๆ ต่อไป.

พ่อพาเจ้าเที่ยงมาอยู่วัด ฝากเป็นศิษย์ของหลวงพ่อสุขวัดใต้ ตั้งแต่เจ้าเที่ยงมีอายุได้เพียง ๘ ขวบเท่านั้นเอง แม่ของเจ้าเที่ยงเพิ่งตายได้สักเดือนเศษ ๆ พ่อจึงไม่คิดจะอยู่ที่เดิม พ่อบอกเจ้าเที่ยงว่า "พ่อจะไปหากินเมืองอื่น เพราะที่ทางของเราในถิ่นนี้ไม่มี ขืนอยู่เช่านาเขาทำต่อไป ก็จะต้องยากจนอย่างนี้อีก ครั้นจะเอาลูกไปด้วย พ่อก็ยังไม่รู้ว่าข้างหน้านั้นทุกข์ยากเป็นอย่างไร ขอให้ลูกอยู่กับหลวงพ่อสุขที่วัดใต้นี้ก่อน พ่อไปมีทางทำมาหากินได้แล้ว จะกลับมารับเจ้า นะลูก"

เจ้าเที่ยงน้ำตาคลอ ฟังพ่อพูดแล้วใจหายตามประสาเด็ก ไม่อยากจากพ่อไปอยู่กับผู้อื่น พ่อช่างไม่สงสารและเห็นใจลูก

บ้างเลย แม่เพิ่งตายไปเมื่อไม่นาน มีเหลือเห็นอยู่ก็แต่พ่อเท่านั้นเอง พ่อก็จะทิ้งลูกไปอีก เจ้าเที่ยงร้องไห้อ้อนวอนกอดขาพ่อไว้ ขอตามพ่อไปด้วย

พ่อเองก็น้ำตาไหล กัดฟันปลอบลูกว่า "ลูกเอ๋ย! เชื่อพ่อเถิด อย่าเพิ่งไปลำบากกับพ่อด้วยเลย พ่อบอกแล้วยังไงว่าพ่อจะไปอยู่ที่ไหน ทำอะไร ก็ยังไม่รู้เลย เจ้าอยู่วัดกับหลวงพ่อท่านก่อนดีกว่า หลวงพ่อสุขสมภารวัดใต้นั้นท่านใจดี เมื่อตอนพ่อเป็นเด็ก พ่อก็เคยอยู่กับท่านมาแล้ว ท่านเลี้ยงพ่อโตขึ้นมาได้ ก็ต้องเลี้ยงลูกได้ เชื่อพ่อเถิดลูก พ่อรับรองว่าถ้าพ่อได้ทำงาน มีทางจะเลี้ยงลูกได้แล้ว พ่อจะรีบกลับมารับเจ้าโดยเร็ว"

วันแรก ๆ ที่เจ้าเที่ยงมาอยู่วัด เจ้าเที่ยงร้องไห้ทุกวันเพราะคิดถึงพ่อ แต่วันต่อ ๆ มาเจ้าเที่ยงก็คุ้นและชินวัด เลยกลับรู้สึกว่าวัดนี้ช่างใหญ่โต มีพระ มีเด็กมากมายเหลือเกินเพราะแต่เดิมเจ้าเที่ยงอยู่กระต๊อบกลางนา เห็นแต่แม่และพ่อเพียงสามคนกับเจ้าเที่ยงเท่านั้นเอง หลวงพ่อสุขท่านก็เมตตาเจ้าเที่ยงว่าเป็นลูกกำพร้า แม่ตายเหลือแต่พ่อ ซ้ำพ่อมันก็ต้องไปหากินเมืองอื่น จึงเอาใจใส่ดูแลเจ้าเที่ยงเป็นพิเศษ ทั้งช่วย

สอนหนังสือให้ เริ่มตั้งแต่ ก.ข.ก.กา จนเจ้าเทียงอ่านออกเขียนได้แคล่วคล่อง

เพียง ๓–๔ ปีเท่านั้นเอง เจ้าเทียงรู้สึกติดวัดจนหายคิดถึงพ่อแล้ว เพราะเจ้าเทียงได้รับความสบายเรื่องการกินการอยู่ เมื่อครั้งอยู่กับพ่อแม่ กินข้าวมีแต่น้ำพริกน้ำปลาร้า คลุกข้าวเผ็ด ๆ เค็ม ๆ กลืนกินให้หนักท้องหายหิวไปมื้อหนึ่ง ๆ แต่เมื่อมาอยู่กับหลวงพ่อสุขที่วัดนี้ อาหารการกินที่เหลือจากพระถมเถ เหลือกิน ทั้งต้มทั้งแกง แม้ขนมและผลไม้ก็ได้ลิ้มรสเนือง ๆ ยิ่งเป็นวันพระหรือวันเทศกาลทำบุญด้วยแล้ว ทั้งขนมทั้งกับข้าวก็มีมากมาย จนไม่รู้จะกินอะไรดี ที่อยู่ก็ได้อาศัยกุฏิพระ คุ้มแดดคุ้มฝนกันลม ได้ดีกว่าที่เคยอยู่กระต๊อบกลางนา เจ้าเทียงจึงรู้สึกว่าวัดเป็นสถานที่สบายเป็นที่สุด

เมื่อเจ้าเทียงโตขึ้น หลวงพ่อสุขก็สังเกตเห็นว่าเจ้าเด็กคนนี้มีแววฉลาด และดูสนใจเรื่องหนังสือหนังหามาก เพราะเที่ยวค้นตำหรับตำรายามาอ่านซึ่งท่านจดเอาไว้ในสมุด แม้กระทั่งบทสวดมนต์และหนังสือปฏิโมกข์แปล เจ้าเทียงก็อุตส่าห์เอามานั่งอ่าน จนต้องดุและห้ามปราม เพราะเกรงว่าหนังสือนั้น ๆ จะขาดเสียหายไป ด้วยเป็นของแพงหาได้ยาก เด็กวัดอายุรุ่น

ราวคราวเดียวกับเจ้าเที่ยงมีอยู่หลายสิบคน แต่ละคนล้วนกำลังซุกซน ชอบเล่นกันตามลานวัดและในคลองหน้าวัด เสียงเอะอะ ๆ วันยังค่ำ แต่ประหลาดที่เจ้าเที่ยงกลับไม่ซุกซนเลย และไม่สนุกตามเพื่อนเหล่านั้น ชอบแต่อ่านเขียนหนังสือ ท่องสวดมนต์สวดพรผิดเพื่อน ๆ ฉะนั้นหลวงพ่อสุขจึงสนใจ และหมายตา วาดอนาคตของเจ้าเที่ยงไว้ว่า "ไอ้เด็กคนนี้คงได้ดีผิดเพื่อนเป็นแน่ ๆ"

พ่อจากเจ้าเที่ยงไป ๕ ปีเศษแล้ว ก็ไม่เคยกลับมาหาลูกตามที่สัญญาไว้เลย เด็กที่มาอยู่วัดรุ่นเดียวกัน พออายุ ๑๓–๑๔ ขวบ พ่อแม่ก็มักจะมารับตัวออกไปจากวัด ไปช่วยทำนาทำไร่ตามประเพณีพื้นบ้าน แต่เจ้าเที่ยงไม่มีแม่ ไม่มีพ่อ ไม่มีญาติไม่มีแม้กระทั่งบ้านของตน ทุกวันนี้เห็นแต่หลวงพ่อสุของค์เดียวเท่านั้น ว่าเป็นที่พึ่งในชีวิตของเจ้าเที่ยง จึงช่างว้าเหว่อนาถากำพร้าเป็นที่สุด

ก่อนเข้าพรรษาปีหนึ่ง หลวงพ่อสุขเรียกเจ้าเที่ยงมาถามว่า "เที่ยง เองจะเรียนบาลีสอบเป็นมหาเปรียญไหมล่ะ ? เด็กอย่างเอ็งข้าสังเกตว่ามีแวว ถ้าเองสมัครใจจะเรียน ข้าจะจัดการพาไปฝากให้อยู่บางกอก" เจ้าเที่ยงจึงตอบท่านว่า

สุดแต่หลวงพ่อจะคิดกรุณา ถ้าจะให้เรียน ตัวก็จะตั้งใจเรียนไม่ขัดขืน

หลวงพ่อสุขก็มีสีหน้าแสดงว่าพอใจ ต่อจากนั้นอีกไม่กี่วัน ท่านก็จ้างคนแจวเรือล่องเข้าบางกอก นำเจ้าเที่ยงไปฝากอยู่กับท่านสมุห์เอี่ยม ที่วัดทองในคลองบางกอกน้อย ธนบุรี ท่านสมุห์เอี่ยมรูปนี้ เป็นพระที่คุ้นเคยนับถือหลวงพ่อสุขมาเป็นเวลาช้านาน เมื่อเสร็จธุระฝากฝั่งเจ้าเที่ยงแล้ว หลวงพ่อสุขก็กลับวัดใต้ เจ้าเที่ยงก็ว้าเหว่ไปอีกพักหนึ่ง

พรรษานั้นเอง ท่านสมุห์เอี่ยมจัดการให้เจ้าเที่ยงบรรพชาเป็นสามเณร แล้วนำตัวสามเณรเที่ยงไปฝากเรียนบาลี ที่วัดมหาธาตุฝั่งพระนคร โดยสามเณรเที่ยงพักอยู่ที่วัดทองนั้นเอง แต่พ้นเพลแล้วต้องไปเรียนที่วัดมหาธาตุทุกวัน สามเณรเที่ยงก็อุตส่าห์ตั้งใจเรียนโดยสม่ำเสมอ พอสามเณรเที่ยงมีอายุ ๑๘ ปีเต็ม ก็ได้เข้าสอบปริยัติธรรมในสนามหลวง และสามารถสอบได้เป็นเปรียญ ๓ ประโยค ได้เป็น "มหา" สมความตั้งใจของหลวงพ่อสุข แม้ท่านสมุห์เอี่ยมก็พลอยยินดีด้วยอย่างแท้จริง

อีก ๒ ปีต่อมา สามเณรเที่ยงก็เข้าสอบได้อีกเป็นเปรียญ ๔ ประโยค พอดีมีอายุครบอุปสมบทได้ หลวงพ่อสุขก็มารับ

ตัวให้ไปอุปสมบทที่วัดใต้ โดยท่านเป็นผู้จัดการบวชให้สามเณรเที่ยงอย่างมโหฬารใหญ่โต อันไม่เคยมีใครกระทำเช่นนี้มาก่อนเลย ทั้งนี้เพราะสามเณรเที่ยงเป็นเปรียญตั้งแต่ยังไม่ครบบวช นับว่ามีหน้ามีตา เป็นที่นิยมของคนทั่วไปในละแวกบ้านนั้น

วันอุปสมบท พอรับประเคนผ้าไตรจากผู้ถวายเพื่อครองผ้าใหม่ เข้าไปขอนิสัยต่อพระอุปัชฌาย์ท่ามกลางสงฆ์ สามเณรเที่ยงน้ำตาร่วงเพราะสุดจะฝืน พิจารณาดูผู้คนซึ่งมาร่วมการอุปสมบท เพราะแต่ละคนล้วนไม่ใช่ญาติพี่น้องเลย แม้แต่โยมแท้ ๆ ของท่านเองก็ยังไม่ปรากฏให้เห็น ความตื้นตันใจทำให้ระงับไว้ไม่ได้ ถึงกับต้องหลั่งน้ำตาออกมา เป็นที่น่าสงสารของคนทั่วไป เสร็จจากการอุปสมบทพระมหาเที่ยงแล้ว หลวงพ่อสุขมักพูดเนือง ๆ ว่า บัดนี้ท่านสบายใจหายห่วงได้แล้ว ถึงท่านจะล้มหายตายจากไป ก็จะให้พระมหาเที่ยงมาครองวัดแทนตัวท่านต่อไป

ความใฝ่ฝันของหลวงพ่อสุขจะแรงไปหรืออย่างไรไม่ทราบ เพราะหลังจากพระมหาเที่ยงอุปสมบทได้ ๕ พรรษา เท่านั้นเอง และยังอยู่ที่วัดทองผึ้งธนบุรี เพื่อเรียนบาลีต่อไป หลวงพ่อสุขเกิดเป็นลมปัจจุบันถึงมรณภาพ พระมหาเที่ยงจึงต้องกลับไปจัด

การศพที่วัดใต้ เพื่อสนองพระคุณของท่านตามหน้าที่ และเมื่อเสร็จจากงานศพของหลวงพ่อสุขแล้ว บรรดาพระสงฆ์ในวัดและสัปบุรุษ ได้พร้อมใจกันมอบหน้าที่ให้พระมหาเที่ยงเป็นเจ้าอาวาสวัดใต้ แทนหลวงพ่อสุข ตามที่ท่านปรารภไว้ก่อนมรณภาพ

ตั้งแต่พระมหาเที่ยงมาครองวัดใต้ รู้สึกว่าวัดใต้ได้เจริญขึ้นมาก เพราะมีผู้คนนิยมมาถือศีล ฟังธรรมเพิ่มขึ้นอยู่เสมอ ๆ โดยติดใจที่ท่านมหาเที่ยงมีความรู้ สามารถเทศนาเป็นที่เลื่อมใสของผู้ฟัง ทั้งเข้าใจวิธีสั่งสอนโดยพูดให้ผู้ฟังคิดเห็นตามความจริง แม้พระในวัดก็เรียบร้อยสำรวมผิดกว่าเดิม นอกจากนั้นท่านยังตั้งโรงเรียน สอนหนังสือเด็ก ลูกหลานของชาวบ้านละแวกนั้น และทางการได้ส่งครูมาช่วยสอนหลายคน จนเป็นโรงเรียนที่เป็นหลักฐาน ท่านอธิบายให้ชาวบ้านเข้าใจว่า เด็ก ๆ ซึ่งจะเติบโตต่อไปนี้ ถ้าให้ได้เล่าเรียนแต่เล็ก ๆ ก็จะฉลาดและมีความรู้ติดตัวไม่โง่เขลา เด็กคนใดเรียนได้ดี และพ่อแม่มีฐานะส่งเสียได้ ก็ควรให้ได้เรียนต่อ เพื่อเป็นความเจริญของลูกตน ปรากฏว่าชาวบ้านละแวกนั้นต่างเชื่อถือ และสนับ

สนุนการศึกษาของเด็กโดยทั่วกัน ซึ่งเป็นการผิดกว่าแต่ก่อนมากทีเดียว

คืนวันหนึ่ง ขณะที่พระมหาเที่ยงกำลังนั่งดูหนังสืออยู่ในกุฏิ โดยมีตะเกียงลานจุดไว้ให้ความสว่างพอสมควร ได้ยินเสียงคนมาเคาะประตูเบา ๆ ทั้ง ๆ ที่ประตูยังแง้มอยู่มิได้ลงกลอนไว้ แปลกใจว่าใครมาเคาะประตูเวลากลางคืน จึงไขไส้ตะเกียงให้สูงสว่างขึ้น แล้วพูดว่า "เข้ามาเถอะ ใครที่เคาะประตูอยู่นั่นน่ะ"

ประตูที่แง้มอยู่นั้นค่อย ๆ เปิดกว้างออก แล้วร่างของชายคนหนึ่ง ซึ่งนุ่งกางเกงสีดำ และใส่เสื้อสีเดียวกับกางเกงก็ก้าวเข้ามาในกุฏิ แสงไฟจับใบหน้าของชายนั้นซึ่งเต็มไปด้วยหนวดเครา แม้ผมก็ยาวรุงรัง พอพระมหาเที่ยงเห็นหน้าบุรุษนั้นถนัดตา ก็ถึงกับตะลึง และทักออกมาด้วยความดีใจว่า "โยม! โยมพ่อใช่ไหม?"

ชายนั้นทรุดกายนั่งลงยกมือไหว้ พยักหน้าไม่พูดจาอะไรออกมา เพราะตื้นตันจนคอตีบไปหมด กอดขาพระมหาเที่ยงไว้แน่น แล้วร้องไห้สะอึกสะอื้นอย่างน่าสงสาร พระมหาเที่ยงเองก็น้ำตาไหลเช่นเดียวกัน สักครู่ใหญ่บิดาของพระมหาเที่ยง

จึงรำพันออกมาว่า "ลูกเอ๋ย พ่อคิดว่าจะไม่ได้พบกับลูกอีกเสียแล้ว พ่อแสนจะคิดถึง แต่ก็เหมือนอยู่กันคนละโลก เพิ่งจะได้โอกาสมาหาลูกได้ ก็รีบมาหานี่แหละ"

พระมหาเที่ยงรินน้ำชาใส่ถ้วยส่งให้โยมพ่อ จนกระทั่งเห็นโยมท่านดื่มหมด และสูบบุหรี่ซึ่งท่านส่งให้ สังเกตว่าโยมมีใจเป็นปกติแล้ว จึงซักโยมว่า "โยมไปอยู่ไหนมา แล้วเหตุใดจึงหายไปเลยตั้งเกือบยี่สิบปี ไม่เคยมาเยี่ยมและไม่ส่งข่าวมาบ้างเลย?"

โยมของท่านอึก ๆ อัก ๆ ไม่ค่อยจะกล้าตอบ ครั้นเมื่อพระมหาเที่ยงถามซ้ำอีก จึงตอบว่า "คุณ ที่โยมหายไปนั้นเพราะโยมมีโทษต้องติดคุก เพิ่งจะออกมาได ก็รีบมาหาคุณนี่แหละ"

พระมหาเที่ยงสะดุ้งเมื่อรู้เรื่อง รีบซักต่อไปว่า "โยมมีผิดอะไรหรือ จึงต้องติดคุกเสียนานนมทีเดียว?"

"เพราะโยมอยากจะร่ำรวยเร็ว จึงสมคบพวกที่หัวตะเข้ปล้นเจ้าของโรงสีและฆ่าเจ้าทรัพย์ตาย เขาจับตัวได้ ศาลตัดสินจำคุก ๒๐ ปี เรื่องนี้เกิดตั้งแต่โยมจากคุณไปได้ ๒–๓ ปีเท่านั้นเอง" "แล้วนี่โยมพ้นโทษแล้วหรือ?" พระมหาเที่ยง

ถามเพราะสงสัย "ยังเลยคุณ โยมถูกขังอยู่ที่บางขวาง แต่ว่าจวนจะพ้นโทษอยู่แล้ว เหลืออีกเพียง ๓ ปีเศษ ๆ เท่านั้น เขาให้ออกมาทำงานนอกเรือนจำ วันหนึ่งได้โอกาส ผู้คุมเผลอ โยมจึงหนีเขามาเพราะคิดถึงคุณ ไม่รู้ด้วยซ้ำว่าคุณบวชเป็นพระ สอบได้เป็นมหาเปรียญและได้เป็นสมภาร คิดเพียงว่าป่านนี้คุณคงมีลูกมีเมียแล้ว อยากมาเห็นหน้าลูกก่อนตายเท่านั้นเอง เจ้าประคุณเอ๋ย อุตส่าห์บวชเรียนให้พ่อได้เห็นชายผ้าเหลือง กุศลแท้ ๆ" โยมของท่านมหาคร่ำครวญแล้วร้องไห้ด้วยความดีใจ แล้วกล่าวต่อไปอีกว่า "นี่แม่ของคุณเขาคงสบายไปแล้ว ที่ลูกชายได้เป็นองค์พระ บุญคงส่งให้เขาหมดเวรเสียได้"

พระมหาเที่ยงปล่อยให้โยมท่านเศร้าโศก จนคลายลงแล้วจึงพูดกับโยมอย่างชัดถ้อยชัดคำว่า "โยม แล้วนี่โยมจะคิดอย่างไรต่อไป" "โยมก็จะเข้าป่าเข้าดงต่อไปสิคุณ ได้พบกับคุณก็พอใจแล้ว แต่คิดอีกทีก็อยากจะบวชล้างบาปสักที หรือคุณจะว่าอย่างไร" โยมกลับย้อนถามท่าน

พระมหาเที่ยงอึดอัดใจอย่างบอกไม่ถูก สอนคนอื่นนั้นเคยสอนมาเสียมากมายหลายเรื่อง แต่เรื่องจะต้องสอนโยมของ

ท่านเองนี้ พูดไม่ค่อยออก จึงตกลงใจว่าเอาเถิดคืนนี้ปล่อยให้โยมอยู่ด้วยให้สบาย สมใจกับที่ตั้งใจคิดถึงลูกสักคืนก่อน จะไม่พูดอะไรให้กระทบใจโยม ไว้พรุ่งนี้จึงจะพูดแนะนำให้โยมมอบตัวต่อเจ้าหน้าที่ และจะตามไปส่งโยมให้ถึงเรือนจำ เพื่อจะได้เล่าเรื่องอันโยมหนีที่คุมขังมา ให้พัศดีหรือผู้บัญชาการเรือนจำรู้เรื่องละเอียด เขาจะได้เห็นใจ และปรานีต่อโยมผู้ให้กำเนิด เมื่อพ้นโทษแล้วจะไปรับโยมมาเลี้ยง หรือถ้าโยมจะบวชก็จะจัดการให้เพื่อสนองคุณ ฉะนั้นท่านจึงไม่ตอบและไม่ซักถามโยมต่อไปในเรื่องนี้ แต่สนทนากับโยมด้วยเรื่องอื่น ๆ จนดึกมากจึงต่างหลับอยู่ในกุฏิด้วยกันทั้งพระทั้งโยม

พระมหาเที่ยงยังกำลังหลับสนิท ต้องสะดุ้งตื่นเพราะได้ยินเสียง "ปั่ง" คล้ายคนยิงปืนทางหน้าวัด ลืมตามองดูโยมซึ่งนอนกันอยู่ใกล้ ๆ กันตอนกลางคืน เห็นหายไปไม่อยู่ในกุฏิ ตกใจเปิดประตูออกรีบวิ่งไปที่ศาลาท่าน้ำ มีตำรวจยืนอยู่กับคนแปลกหน้า ๒—๓ คน ทุกคนมีปืนอยู่ในมือทั้งนั้น พระเณรในวัดก็ลงมาอยู่ที่นั้นก่อนแล้ว ๔—๕ รูป ได้ยินเสียงพระแว่ว ๆ แนะนำตำรวจและเจ้าหน้าที่ เพื่อให้รู้จักว่า ท่านมหาเที่ยงคือเจ้าอาวาสวัดนี้

ชายแปลกหน้าซึ่งเป็นหัวหน้ายกมือไหว้ท่าน แล้วกล่าวว่า "อ้ายเสือทับน่ะครับ หนีที่คุมขังออกมาเกือบครึ่งเดือนแล้ว ผมตามแกะรอยมาเลือดตาแทบกระเด็น หนอยเมื่อคืนมันกล้าหลบมานอนอยู่วัดนี้ พวกผมก็คอยดักอยู่ จะเอะอะก็เกรงใจพระท่าน ตอนเช้านี้เห็นมันลงมาวักน้ำที่ท่าวัดล้างหน้า เรียกมันดี ๆ จะจับตัว มันกลับกระโดดน้ำหนี นายหมู่คนนี้แกเตรียมอยู่แล้ว จึงยิงเปรี้ยงเข้าให้ คงถูกอย่างจังเต็มที่ครับ เลือดแดงเป็นสายทีเดียว เข้าใจว่าจะตายอยู่ในน้ำ เดี๋ยวจะช่วยกันงมมันขึ้นมา เห็นถ้าจะต้องฝากผังไว้ที่วัดนี้เสียแล้ว......

พระมหาเที่ยงอุทานออกมาได้คำเดียวว่า "โยม" เท่านั้นเอง ก็เป็นลมล้มลงทันที

คำบรรยายหลักธรรม

เรื่องธารชีวิตหรือกระแสชีวิตของมหาเที่ยงวัดใต้นี้ ชี้ให้เห็นว่าชีวิตของใครจะเป็นไปอย่างไร ดีหรือเลว เจริญหรือเสื่อม ก็เนื่องมาจากกรรม กล่าวคือการกระทำของตนเองทั้งนั้น คือมิใช่เป็นการดลบันดาลของใคร มิใช่เป็นไปตามอำนาจของพระพรหมซึ่งลิขิตขีดเขียนหรือกำหนดเอาไว้แล้ว มิใช่เป็นการช่วยเหลือหรือการลงโทษจากผีสาง เทวดาและ สิ่งศักดิ์สิทธิ์ที่มอง

ไม่เห็นตัวทั้งหลาย พระพุทธเจ้าไม่เชื่อเรื่อง "บันดาล" แต่เชื่อเรื่อง "กรรม หรือผลของการกระทำของตัวเอง" คนในประเทศอินเดียสมัยก่อนพุทธกาลหรือสมัยพุทธกาล เขาเชื่อกันว่า คนจะเป็นสุขหรือทุกข์ ได้ดีหรือไม่ได้ดี กล่าวคือกระแสชีวิตของคน ๆ หนึ่ง จะเป็นไปอย่างไรก็สุดแต่พระผู้เป็นเจ้าซึ่งได้แก่พวกเทวดาทั้งหลายบนสวรรค์จะบันดาล หรือไม่ก็ถือว่าพระพรหมเป็นผู้ลิขิตกำหนดเอาไว้แล้ว ใครจะเปลี่ยนแปลงไม่ได้ คนในสมัยนั้นจึงใช้การอ้อนวอนบูชาพระผู้เป็นเจ้าบนสวรรค์ กราบไหว้ขออะไร ๆ จากสิ่งที่ตนนึกว่าศักดิ์สิทธิ์ บนบาลสารกล่าวภูตผีปีศาจ และไปขอพรจากนักบวช เช่นพวกพราหมณ์หรือพวกฤาษีชีไพร พวกนั้นก็ประกอบพิธีรีตองเป็นการให้ศิริมงคล หรือเสดาะเคราะห์เสดาะโศกให้ คนทั้งหลายก็เชื่อว่าจริง โดยไม่ยอมใช้สติปัญญาพิจารณาให้รอบคอบด้วยเหตุผลเสียเลย การกระทำอย่างนี้เรียกว่า ความงมงาย

พระพุทธเจ้า เห็นว่าการกระทำเช่นนี้เป็นการเข้าใจผิดอย่างยิ่ง แล้วไม่มีใครกล้าคัดค้าน พระองค์จึงตรัสคัดค้านว่า ถ้าคนเราจะได้ดีเพราะการกราบไหว้อ้อนวอนบูชา ขอร้องเอา ๆ แล้ว ในโลกนี้ก็จะไม่มีคนจน ไม่มีความทุกข์ เพราะใคร ๆ ก็

กราบไหว้อ้อนวอนบูชาเป็นด้วยกันทั้งนั้น แต่แล้วคนจนก็ยังมีอยู่ ความทุกข์ก็ยังเกิดแก่ผู้คนอยู่ แม้แต่ในหมู่พวกพราหมณ์หรือพวกฤาษีชีไพรเอง การกราบไหว้เอา ๆ การบนบานบูชาจึงเป็นการกระทำที่ไม่ถูกทางเลย พระองค์จึงไม่ส่งเสริม "เทวนิยม" แต่ส่งเสริมและสั่งสอนเรื่อง "กรรมนิยม" กล่าวคือไม่ต้องการให้คนกราบไหว้บูชาอะไร ๆ ที่มองไม่เห็นตัว แม้แต่ใครจะมากราบไหว้บูชาพระองค์ พระองค์ก็ถือว่าเป็นอมิสบูชาเป็นการบูชาด้วยสิ่งของซึ่งสู้ปฏิบัติบูชาไม่ได้เลย เพราะการบูชาพระองค์ด้วยการปฏิบัติธรรมะที่พระองค์สอนนั้น เป็นการบูชาพระพุทธ พระธรรมและพระอริยสงฆ์จริง ๆ เป็นการบูชาที่เป็นสาระแก่นสาร คือได้ประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติบูชาเองโดยตรงแล้วยังเป็นการสืบพระศาสนา ทำให้สัจจธรรมคำสั่งสอนของพระองค์ไม่เสื่อมสูญ ผู้ปฏิบัติธรรมะก็ได้รับประโยชน์แห่งการปฏิบัติธรรม เพราะผู้ใดทำตามที่พระองค์สอนแล้ว ย่อมมีความทุกข์ใจน้อย มีความสุขใจมากขึ้น หรือถ้าปฏิบัติตามคำสอนของพระองค์อย่างสมบูรณ์ที่สุด ก็จะหมดความทุกข์โดยสิ้นเชิง ได้รับความสุขที่คนธรรมดาไม่เคยได้รับ ที่เราเรียกกันว่าบรมสุข กล่าวคือพระนิพพาน เพราะความไม่มีทุกข์เลยนั่นเอง

ฉะนั้น คนเราจะดีหรือชั่วก็เพราะการกระทำของตนเองเท่านั้น ใครกระทำความดี ผลก็คือความสุขใจ และความเจริญของชีวิต ใครกระทำความชั่วไว้ ผลก็คือความทุกข์ และความเสื่อมของชีวิต ดังเรื่องมหาเที่ยงวัดใต้เป็นตัวอย่าง มหาเที่ยงมีการกระทำอันดี คือเรียบร้อย ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน สมภารก็รักถึงขนาดว่าถ้าไม่ได้จัดการให้มหาเที่ยงเป็นหลักฐานได้แล้ว สมภารจะตายอย่างตาไม่หลับทีเดียว ทั้ง ๆ ที่มหาเที่ยงก็ไม่ใช่ลูกหลานของท่านสมภาร แต่ความสุภาพเรียบร้อยเชื่อฟังคำสั่งสอนนี้แหละ เป็นมนต์คาถาอันวิเศษ เป็นเสน่ห์มหานิยมที่แท้จริง ที่ทำให้ใคร ๆ ก็รักมหาเที่ยง โดยไม่ต้องไปหาซื้อพระเครื่องลางของขลัง หรืออะไร ๆ มาแขวนให้หนักคอ และเสียเงินมากมาย เพราะสิ่งเหล่านั้นหาได้ก่อเสน่ห์มหานิยมจริง ๆ ได้ไม่ นอกจากหลงเชื่อคนเขาหลอกลวงกันไปเอง

พระพุทธเจ้าไม่เคยสอนให้ใครหาเสน่ห์นิยม ด้วยการพึ่งพาอาศัยเครื่องลางของขลัง หรือวัตถุสิ่งหนึ่งสิ่งใด แต่พระองค์สอนให้ประพฤติธรรม กระทำเสน่ห์เอาเองด้วยกายวาจาใจของตน เช่นเป็นคนสุภาพเรียบร้อย มีวาจาอ่อนหวาน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือกิจการของคนทั้งหลาย มีความซื่อสัตย์สุจริต

เมตตากรุณาทั้งคนและสัตว์ และคุณธรรมอื่น ๆ ที่พระองค์แนะไว้ แล้วผู้ปฏิบัติก็จะเป็นเสน่ห์มหานิยมแก่คนทั่วไปเอง ดั่งมหาเที่ยงวัดใต้นี้เป็นตัวอย่าง แม้แต่จะเกิดมาเป็นคนยากจนกำพร้าแม่ จากพ่อ อาศัยวัดอยู่ อาศัยสมณเพศศึกษาหาความรู้ ก็ยังได้กลายเป็นสมภารวัดใต้ขึ้นมาได้ และเป็นสมภารที่ดีเพราะสั่งสอนประชาชนแต่สัจจธรรม ตั้งโรงเรียนสอนหนังสือให้แก่เด็ก ๆ ไม่ล่อลวงชาวบ้านด้วยการทำพิธีรีตอง ไม่สนใจเรื่องคาถาอาคมไม่เสดาะเคราะห์หรือรดน้ำมนต์ให้ใคร ๆ เพราะความจริงเคราะห์ร้ายมันเสดาะกันไม่ได้ ใครทำดีก็ได้เคราะห์ดีใครทำชั่วก็ได้เคราะห์ร้าย เช่นพ่อของมหาเที่ยงเป็นตัวอย่าง

พ่อเป็นคนจนย่อมอยากจะรวย แต่แทนที่จะรับจ้างเขาทำมาหาเงิน แล้วรู้จักเก็บหอมรอมริบ ไม่สูบบุหรี่แพง ๆ ไม่สูบเฮโรอีน ไม่กินเหล้า เล่นการพนัน ไม่คบคนชั่ว ไม่เที่ยวดูการเล่นต่าง ๆ ไม่เกียจคร้านทำการทำงาน ซึ่งเป็นทางจะทำให้คนรวยได้ แต่กลับไปปล้นเขา ฆ่าเจ้าทรัพย์ตาย ติดคุก ๒๐ ปี แล้วแทนที่จะรับอาญาไปตามกฎหมาย ซึ่งเหลือเพียงอีก ๓ ปีก็จะพ้นโทษ พ้นขุมนรก กลับหนีคุกออกมา จึงต้องรับเคราะห์ร้าย ถูกตำรวจยิงตายจมน้ำลงไปก้นคลอง จิตใจก็จมอยู่แต่ใน

โมหะ การตายไปโดยจิตใจไม่ถึงธรรมเช่นนี้ เขาก็คงไปสู่อบายภูมิ กล่าวคือพอเกิดใหม่ ก็คงกลายเป็นคนจนโซเหมือนพวกเปรต หิวกระหายเสมอ ๆ หรือมิฉะนั้นก็อาจเกิดเป็นอสุรกาย คือผู้ที่มีร่างกายไม่สมประกอบไม่แข็งแรง ต้องขอทานเขาเลี้ยงชีพ เช่นเดียวกับพวกเปรตขอทานตามถนนหนทาง

รวมความว่า ใครทำกรรมอย่างใดไว้ ก็ต้องรับผลของกรรมนั้น แต่อาจเร็วบ้าง ช้าบ้าง ไม่ได้รับผลในชาตินี้ก็จะต้องได้รับผลในชาติต่อไป ใคร ๆ ก็หนีกรรมไม่ได้ นอกจากพระอรหันต์ คำสอนของพุทธศาสนาจึงสรุปอย่างย่อ ๆ ว่า อย่าทำความชั่ว จงทำแต่ความดี แล้วทำจิตใจให้สงบอย่าว้าวุ่น คนที่ทำตามนี้ได้ย่อมมีความสุขกายสุขใจ มีคนรักนับถือ ต้องการอะไร ๆ ก็มักได้สมประสงค์ คนอย่างนี้แหละที่พุทธศาสนาถือว่าเป็นเทวดา บ้านของเขาก็คือวิมาน เพราะเขามีเทวธรรม กล่าวคือ หิริกับโอตตัปปะ (ความละอายต่อการทำชั่วกับความกลัวการทำชั่ว) พระพุทธเจ้าท่านยืนยันไว้ว่า ใครมีความประพฤติอย่างนี้ คนนั้นก็เป็นเทวดาแล้ว ไม่ต้องรอไปเป็นเทวดาบนสวรรค์ดอก เป็นกันในโลกนี้แหละ เห็นกันได้ง่าย ๆ เรื่องสวรรค์วิมานที่ตำราโบราณกล่าวถึงนั้นยังเป็นเรื่องห่างไกลความ

จริงมากนัก ซึ่งผู้ที่ถึงธรรมะแล้วจะไม่สนใจเรื่องสวรรค์วิมาน เพราะเขาไม่ต้องการสวรรค์วิมาน แต่เขาต้องการความดับทุกข์ทางใจของเขาในชาตินี้ให้ได้ พระโสดาบัน พระสกทาคามี พระอนาคามี พระอรหันต์ จึงไม่สนใจพวกเทวดาหรือเรื่องสวรรค์วิมาน มันเป็นเรื่องสำหรับสอนคนที่ยังไม่เข้าถึงธรรมะเท่านั้นฉะนั้นชาวพุทธแท้ต้องไม่สนใจเรื่องเทวดา ไม่กราบไหว้อ้อนวอนขอข้องอะไร ๆ จากเทวดา ไม่ขอพึ่งอะไร ๆ ต่อสิ่งที่มองไม่เห็นตัว คิดแต่พึ่งตัวเอง เช่นพุทธภาษิตที่ว่า "ตนย่อมเป็นที่พึ่งของตนเอง" ซึ่งหมายความว่า พึ่งการกระทำของตนเองเท่านั้น เพราะทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว แบบมหาเที่ยงวัดใต้และพ่อของท่าน เป็นตัวอย่าง พระภิกษุอย่างมหาเที่ยงนี้เป็นพระดีทำประโยชน์ให้แก่ศาสนาและสังคม ไม่เป็นผู้เอาเปรียบประชา-ชนที่ทำบุญใส่บาตร ท่านจึงเป็นเนื้อนาบุญของโลก การนิมนต์พระแท้ไปในงานมงคล ให้ท่านสั่งสอนแนะนำอะไร ๆ ผู้นิมนต์หรือผู้ฟังย่อมได้ประโยชน์ ประเทศไทยยังขาดสมภารดี ๆ แบบนี้เป็นอย่างมาก ประชาชนจึงขาดประโยชน์ที่จะได้จากพุทธศาสนา เพราะการไม่ได้ผู้นำที่มีเจตนาดีต่อส่วนรวมนั่นเอง

รายที่ ๒

กอไผ่ยายเอี้ยง

(โลภะโทสะและโมหะ ย่อมเกิดแก่บุคคลผู้มีใจชั่ว เมื่อเกิดขึ้นแล้วย่อมฆ่าผู้นั้นเอง คล้ายขุยไผ่เกิดมาฆ่าต้นไผ่ และผลกล้วยเกิดมาฆ่าต้นกล้วย ฉันนั้น)

ที่ดินด้านหลังวัดกลางนั้น รกเสียจนไม่มีผู้ใดแม้กระทั่งพระในวัดจะสนใจ ต่อจากที่วัดด้านนั้นไปก็ติดกับเขตบ้านของยายเอี้ยง ซึ่งแกได้ปลูกต้นไผ่กั้นเป็นอาณาเขตไว้ ยายเอี้ยง เป็นแม่หม้ายผัวตายไปหลายปีแล้ว อายุของยายเอี้ยงประมาณ ๕๐ ปีเศษ อยู่กับลูก ๆ ๓–๔ คน ซึ่งต่างเติบโตเป็นหนุ่มเป็นสาวกำลังใช้งานได้ดี ฐานะของยายเอี้ยงอยู่ในขั้นดี เพราะมีที่นาและมีไร่อยู่หลายแปลง พอทำมาหาเลี้ยงชีพโดยสะดวก มีความสุขตามอัตภาพของผู้มีอันจะกินคนหนึ่งในละแวกนั้น

บ้านของยายเอี้ยงแม้จะติดกับวัดกลาง แต่ยายเอี้ยงไม่ทำบุญทำทานที่วัดกลางนี้ ถึงเทศกาลทำบุญหรือวันพระวันเจ้ายายเอี้ยงกลับไปทำบุญที่วัดเหนือบ้าง หรือบางครั้งก็ไปที่วัดใต้

มีคนที่ชอบพอกับยายเอี้ยงถามสาเหตุเรื่องที่แกไม่ทำบุญวัดกลาง ยายเอี้ยงก็เล่าว่า เพราะแกไม่ชอบท่านสมภารที่วัดนั้นตั้งแต่ครั้งทิดสอนสามีของแกยังมีชีวิตอยู่ คือเกี่ยวกับเด็กในวัดกลางบางคนลอบเข้ามาขโมยเก็บมะม่วงและฝรั่งในบ้านของแก ครั้นแกไปฟ้องขอให้ท่านสมภารจัดการลงโทษ ท่านกลับเข้าข้างเด็ก โดยยืนยันว่าเด็กที่ขโมยนั้นไม่ใช่เป็นเด็กวัด เพราะยายเอี้ยงไม่อาจชี้ตัวเด็กวัดได้ว่าคนใดเป็นผู้ขโมยของในสวนแก ยายเอี้ยงจึงไม่พอใจ และประกาศเลิกทำบุญที่วัดกลางเด็ดขาด กระทั่งเมื่อสามีแกตาย แกก็อุตส่าห์นำไปเผาที่วัดเหนือ ไม่ยอมนำศพเข้าวัดกลางซึ่งเป็นวัดข้างบ้านของตนเอง

หลายปีต่อมา ท่านสมภารวัดกลางพร้อมด้วยชาวบ้านละแวกนั้น ได้ดำริเรื่องการสร้างโรงเรียนประชาบาล เพื่อเด็กจะได้อาศัยเป็นสถานที่เล่าเรียน เพราะจำนวนเด็กนักเรียนเพิ่มขึ้นทุกๆปี จนศาลาการเปรียญซึ่งใช้เป็นที่เรียนเดิมคับแคบไม่พอกับจำนวนเด็ก เมื่อตกลงจะสร้างโรงเรียนขึ้น โดยมีผู้ศรัทธารับช่วยบริจาคค่าก่อสร้างให้ จึงตกลงกันว่าที่ดินด้านหลังวัดซึ่งติดเขตบ้านยายเอี้ยงนั้นเหมาะสม เพราะห่างจากกุฏิพระและกว้างขวางควรสร้างตัวโรงเรียนขึ้น ณ ที่นั้น จึงได้ถากถางที่ซึ่งรกรุงรังนั้นเพื่อเตรียมการก่อสร้างต่อไป

เมื่อถางที่ออกไปจนถึงกอไผ่ ซึ่งยายเอี้ยงปลูกคั่นเขตบ้านของแกเอาไว้ ท่านสมภารและมรรคนายกตลอดจนคนเฒ่าคนแก่ในละแวกนั้น จึงมองเห็นได้ชัดว่า ยายเอี้ยงได้ขยายที่ดินเขตบ้านของแก รุกล้ำที่วัดเข้ามามากทีเดียว เพราะกอไผ่ที่ยายเอี้ยงปลูกไว้เป็นแนวยาวขวางที่อยู่นั้น ปีหนึ่ง ๆ ได้แทงหน่อเป็นต้นใหม่ล้ำที่ออกมาทุกปี เมื่อต้นไผ่ใหม่งอกขึ้น แกได้ตัดต้นเดิมลงแล้วถางกันที่ออกไปตามต้นซึ่งงอกใหม่ ประมาณว่าที่ซึ่งยายเอี้ยงรุกวัดเข้ามาเป็นแนวยาวตามกอไผ่นั้น มากมายหลายวาทีเดียว

ครั้นเมื่อท่านสมภารให้มรรคนายกไปพูดจาชี้แจง ขอให้ยายเอี้ยงคืนที่ของวัด ด้านติดกับเขตบ้านของแก ซึ่งบัดนี้ได้กลายเป็นกอไผ่ไปหมดแล้ว เพื่อทางการของวัดจะได้ขยายทำเป็นโรงเรียนประชาบาล ยายเอี้ยงกลับด่ามรรคนายก และหาว่าท่านสมภารกำลังคิดจะโกงซึ่ง ๆ หน้า แกท้าให้ทางวัดเอาหลักฐานมาพิสูจน์ ดูว่าเนื้อที่ของวัดถึงแค่ไหนและมีอะไรมายืนยัน ถ้ามีหลักฐานจริงว่าแกรุกที่ของวัด แกก็จะคืนให้ แต่มาพูดลอย ๆ อย่างนี้แกไม่ยอมเป็นอันขาด ทั้งยืนยันว่าที่ซึ่งปลูกกอไผ่นั้นเป็นที่ของแก ไม่ใช่ที่ของวัดเลย

วัดในชนบทนั้น ส่วนมากไม่เคยมีโฉนดและตราจองเป็นหลักฐานไว้ เพราะคนแต่โบราณ เมื่อยกที่ให้เป็นของวัดแล้วก็กำหนดรู้กันด้วยสายตา ว่าที่วัดตั้งแต่นั้นถึงนั้น และต่างไม่ยอมรุกที่ของวัดเป็นอันขาด เพราะเกรงกลัวบาปกรรม แม้โคกระบือยังไม่กล้าให้เข้าเขตวัด กลัวว่าดินวัดจะติดเท้าสัตว์นั้นเข้าบ้านด้วย แล้วจะเป็นบาปโดยไม่เจตนาเปล่า ๆ ฉะนั้นเมื่อยายเอี้ยงอ้างให้หาหลักฐานมาพิสูจน์ ทางวัดจึงต้องยอมแพ้ยายเอี้ยง เพราะไม่มีอะไรมาพิสูจน์ สุดท้ายท่านสมภารจึงให้ปักเขตตามที่ยายเอี้ยงยืนยันว่าเป็นของแก โดยทำรั้วแสดงที่ของวัดไว้เป็นหลักฐาน ต่อหน้าพระสงฆ์และสัปบุรุษทั้งมวล

เมื่อสร้างโรงเรียนเสร็จแล้ว กอไผ่ของยายเอี้ยง ไม่มีโอกาสแทงหน่อรุกล้ำที่ของวัดออกมาอีก เพราะทั้งวัดทั้งโรงเรียนต่างรักษาเขตของวัดไว้ไม่ยอมให้ยายเอี้ยงโกงอีกต่อไป จะว่าเป็นผลบาปที่ยายเอี้ยงได้กระทำโดยเจตนาอย่างรุนแรง ได้สนองผลให้เห็นเป็นปัจจุบันทันตาหรืออย่างไรไม่ทราบได้ ยายเอี้ยงเกิดล้มเจ็บลง อาการป่วยของแกหาสมุฏฐานไม่ได้ แต่ยายเอี้ยงต้องประสบทุกข์เวทนาอย่างประหลาดผิดคนธรรมดา เพราะนอนบนที่นอนของแกไม่ได้ ต้องนั่งพิงเสาพิงลูกวันยังค่ำ ๆ เมื่อ

ผู้พยาบาลพยุงให้แกเอนหลังนอนบนที่นอน ยายเอี้ยงจะร้องไห้ครวญครางโหยหวลอย่างน่าสงสาร ว่าในที่นอนมีหนามเต็มไปหมด แทงหลังแกจนปวดเจ็บแทบจะขาดใจ ลูก ๆ ก็ช่วยรื้อค้นหากันจนทั่วแต่ไม่เห็นหนามแม้แต่ชิ้นเดียว ถึงกับซื้อที่นอนใหม่มาให้แม่นอน แม้เป็นที่นอนใหม่แท้ ๆ ยายเอี้ยงก็นอนไม่ได้ ตัดพ้อออกมาด้วยความโกรธ ว่าลูก ๆ ยังบังคับให้แกนอนบนหนามอีก ลูกชายลูกหญิงของยายเอี้ยงจึงต้องพยุงแม่ให้หลับพิงร่างกายของลูก ๆ จนลำบากลำบนทั่วกันไปหมดทั้งบ้าน

ยายเอี้ยงล้มเจ็บต้องทรมานอย่างนั้นหลายวัน อาการหนักลงไม่ทุเลาเลยแม้แต่น้อย ที่ร้ายก็คือแกนอนไม่ได้ ต้องนั่งหลับพิงลูก ๆ อยู่อย่างนั้น วันหนึ่งยายเอี้ยงหลับจนเต็มตื่นลืมตาขึ้นมองหน้าลูกชายคนโตซึ่งนั่งประคองแม่อยู่ พูดกับลูกว่า "ลูกเอ๋ย ไปนิมนต์ท่านสมภารที่วัดกลางและพระลูกวัดมาอีก ๔ องค์ ลูกอย่าลืมนะให้เป็น ๕ องค์ รวมทั้งสมภารด้วย" ลูกชายยายเอี้ยงฟังแม่พูดยังสงสัย เพราะเข้าใจว่าแม่เพ้อไป จึงถามว่า "แม่ให้ฉันไปนิมนต์ท่านมาทำไม ?"

"ลูกเอ๋ย แม่ทำบาปเอาไว้มาก แม่กลับใจได้แล้วละลูก กอไผ่ที่แม่ปลูกเอาไว้ปีหนึ่ง ๆ มันแทงหน่อล้ำที่วัดเข้าไปมาก ที่

ของวัดเราโกงมาเปี่นของเราหลายวา แม่เจ็บคราวนี้จึงนอนไม่ลง เอนหลังลงนอนครั้งไร ต้องเจ็บคล้ายถูกหนามไผ่แทงหลังทุกครั้ง ถวายคืนวัดไปให้หมดเวรดีกว่า ช่วยไปนิมนต์พระท่านมารับคืนเร็ว ๆ ก่อนแม่จะตาย" ยายเอี้ยงสารภาพกับลูกชาย

ท่านสมภารวัดกลางพร้อมด้วยพระลูกวัดรวม ๕ องค์ นั่งพับเพียบบนเสื่อกลางบ้านยายเอี้ยง ยายเอี้ยงนั่งพิงลูกมองดูพระอย่างสำนึกถึงความผิดของตน เมื่อลูกสาวจุดธูปให้จบบูชาพระ แกจึงยื่นมือออกไปรับ ลูกชายช่วยถือประคองให้ พึมพำกล่าวคำบูชาออกมาอย่างเบา ๆ ลูกสาวรับธูปไปปั๊กเบื้องหน้าพระสงฆ์แล้ว ยายเอี้ยงจึงกล่าวกะพระสงฆ์ขึ้นว่า "ท่านเจ้าขา บาปกรรมที่อิฉันได้เจตนารุกล้ำโกงเอาที่วัดเปี่นของดิฉัน แต่เดิมทีนั้นที่ดินของอิฉันที่ติดเขตวัด วัดจากเสาบ้านดิฉันไปเพียง ๖ วา พ้นจากนั้นไปก็เปี่นที่วัดทั้งสิ้น อิฉันได้รุกล้ำเข้าไปนับเปี่นสิบวา โดยเปี่นแนวยาวตลอดทั้งผืน อิฉันขอขมาต่อสงฆ์ โปรดอโหสิด้วย และอิฉันขอถวายที่ซึ่งโกงไว้คืนต่อวัด ขอสงฆ์จงรับคืนด้วยเถิด"

ท่านสมภารและพระสงฆ์ยกมือประนมรับ "สาธุ" พร้อมกัน จากนั้นจึงได้กล่าวลายายเอี้ยงกลับวัด ประหลาดที่สุด พอพระลงพ้นเรือน ยายเอี้ยงเอนหลังลงนอนบนที่นอนได้อย่างสบาย

ไม่ปวดเจ็บเหมือนถูกหนามแทงดังวันก่อน ๆ วันต่อมาลูก ๆ ของยายเอี้ยง ก็ช่วยกันตัดต้นไผ่ที่แม่ปลูกไว้คั่นเขตบ้านกับเขตวัดออกจนหมดสิ้น และได้มีการปั๊กเขตของวัดเสียใหม่ ตามที่ยายเอี้ยงประกาศสารภาพแก่พระสงฆ์

เมื่อหายป่วย ยายเอี้ยงเปลี่ยนนิสัยเดิมจนผิดเป็นคนละคนกับตอนที่ยังไม่ได้ป่วย เดี๋ยวนี้ยายเอี้ยงทำบุญทำทานที่วัดกลางอย่างสะดวกใจ วันพระถวายทานแล้วอยู่วัดรับสมาทานอุโบสถศีลเป็นประจำ เลิกเรื่องบาปกรรมทุกอย่าง ประพฤติแต่การบุญและการกุศลเป็นนิจสิน เรื่องราวของกอไผ่ยายเอี้ยง อันแสดงถึงวิบากหรือผลของโลภะ ก็สิ้นสุดลงเพียงเท่านี้

พุทธภาษิต

๑. กรรมชั่วของตนเอง ย่อมนำไปสู่ทุคติ
๒. เมื่อจิตเศร้าหมองแล้ว ทุคติเป็นอันได้แน่
๓. ผู้ทำอะไรตามใจตัวเอง ย่อมจะถึงความลำบาก
๔. คนฉลาดจึงทำจิตใจของตนให้ซื่อตรง
๕. ความชั่วย่อมเผาผลาญในที่สุด
๖. ทำกรรมใดแล้วร้อนใจในภายหลัง กรรมนั้นแหละเป็นกรรมชั่ว

คำบรรยายหลักธรรม

พุทธศาสนาได้เข้ามาสู่ดินแดนของประเทศไทยเกินกว่า ๑๕๐๐ ปีแล้ว ถึงแม้คนชั่วคนพาลที่ไม่เคยสนใจในคำสอนของพุทธศาสนา ก็ย่อมจะต้องเคยได้ยินได้ฟังคำสอนอยู่บ้าง ไม่โดยตรงก็โดยทางอ้อม ถึงแม้เขาจะไม่กลัวเกรงบาป และไม่ทำตามคำสอนเลยก็ตาม แต่ใจของเขายังรู้อยู่เหมือนกันว่า การทำผิดทำชั่วนั้นเป็นสิ่งที่ไม่ดีหรือเป็นบาป เขาอาจหลอกลวงใครๆ ได้ แต่เขาหลอกจิตใจของเขาเองไม่ได้จนตลอดชีวิต

พระพุทธเจ้าจึงสอนว่าให้ทำความดีเอาไว้มาก ๆ อย่าทำความชั่วเลย แล้วทำจิตของตัวให้สะอาด กล่าวคือไม่หลงยึดมั่นมัวเมาในบุญ และไม่ติดการทำบาป เพราะถ้าไปยึดบุญติดบาปอยู่แล้ว จิตใจจะไม่สะอาดบริสุทธิ์ การไม่ยึดทั้งฝ่ายความดีและความชั่วนี่แหละเรียกว่า "สุญญตา" (จิตว่าง) อันเป็นหัวใจของพุทธศาสนา พระองค์ก็ใช้เวลาว่างอยู่ในสุญญตาวิหาร หมายถึงการทำใจของพระองค์ ให้ว่างจากการนึกคิดอะไรๆ ที่เห็นแก่ตัวเพื่อตัว หรือพรรคพวกของตัว เรื่องสุญญตาจึงเป็นเรื่องสูงสุดของพุทธศาสนา มีกล่าวอยู่ในพระสูตร แต่พุทธบริษัทไม่เคย

สนใจไม่เคยนำมาพิจารณา แม้มหาเปรียญบางองค์ก็นึกว่าเป็นเรื่องนอกพุทธศาสนา พระพุทธองค์จึงตรัสยืนยันว่า "ใครได้ฟังเรื่องสุญญตา ก็ถือว่าได้ฟังเรื่องทั้งหมดของพุทธศาสนา ใครเข้าใจเรื่องสุญญตา ก็ถือว่าเข้าใจเรื่องทั้งหมดของพุทธศาสนา ใครปฏิบัติเรื่องสุญญตา ก็เป็นการปฏิบัติธรรมทั้งหมดทั้งสิ้นของพุทธศาสนา ใครได้รับผลจากสุญญตา ก็นับว่าได้รับผลที่สูงสุดอันพุทธศาสนาจะมีให้ได้ แต่เรื่องละเอียดของสุญญตาเป็นอย่างไร ทำให้เกิดได้อย่างไรนั้น ไม่มีเนื้อที่พอจะอธิบายได้ในที่นี้ ขอให้ผู้ที่อยากฟังเรื่องทั้งหมดของพุทธศาสนา หรือที่อยากเข้าใจคำสอนทั้งหมดของพุทธศาสนา อยากปฏิบัติธรรมให้ครบถ้วนและอยากได้รับผลที่พุทธศาสนาจะให้ได้ จงไปอ่านหนังสือ "เรียนลัดพุทธศาสนา" "วิวาทะ" "จิตว่าง" โดยท่านพุทธทาสภิกขุ ซึ่งองค์การพื้นฟูพุทธศาสนาได้พิมพ์เผยแพร่อยู่แล้ว หรือจะอ่านเรื่อง "วิธีระงับดับทุกข์" และ "ศาสนาสำหรับปัญญาชน" หรือเล่มอื่น ๆ ของท่านก็ได้

ในที่นี้ ขอชี้ข้อธรรมะให้เห็นว่า บาปหรือบุญที่คนทำลงไปนั้น มันย่อมฝังอยู่ในสมองของผู้ทำ ถึงกาลจะล่วงเลยไปนานเท่าใด เรื่องบาปบุญก็ยังจมอยู่ในสมองของเขา เขาอาจลืมมัน

ได้ในบางคราว แต่บางครั้งก็จะผุดขึ้นมาเอง ในเมื่อมีเหตุการณ์บางอย่างมากระทบจิตใจ ความรู้สึกชั่วดีนี่แหละเป็นกำลังแรงดันผลักผู้กระทำให้มีความทุกข์หรือความสุข อย่างที่จะบิดพริ้วไม่ได้ มันเป็นคำตัดสินที่เที่ยงตรง ยิ่งกว่าคำตัดสินคดีของโรงศาล ถึงแม้โรงศาลจะดีแต่คนตัดสินบางคนอาจไม่ดีอย่างที่ควรจะเป็นก็ได้ เพราะใครก็ตามที่ยังมีความเห็นแก่ตัวอยู่แล้ว การกระทำของเขาก็ไม่บริสุทธิ์ไปได้ นี่แหละทำให้น่าคิดว่า คติพจน์ของทางราชการที่ว่า "งานคือเงิน เงินคืองาน บันดาลสุข" จึงไม่เป็นคติพจน์ที่ถูกต้องของชาวพุทธ แต่อาจจะดีมากสำหรับผู้ที่บูชาเงินหรือพวกวัตถุนิยมจัด เป็นความคิดของคนที่ไม่รู้จักพุทธศาสนาหรือเป็นการตั้งขึ้นเพื่อเอาใจประจบสอพลอผู้ยิ่งใหญ่ที่บูชาเงินเป็นพระเจ้า ในทางมโนนิยมเขาสอนว่า "งานคือชีวิต ชีวิตคืองานบันดาลสุข" ถ้าจะพิสูจน์ว่าคติพจน์อย่างไหนจะดีกว่ากัน ก็ลองนึกถึงกรณีผู้พิพากษาดูก็แล้วกันว่า ถ้าผู้พิพากษาตัดสินคดีเพราะเห็นแก่งานในหน้าที่อันสำคัญของตน ตัดสินเพื่อเห็นแก่ธรรมะตัดสินคดีเพื่อเห็นแก่ชีวิตอันมีเกียรติของตน ตัดสินคดีเพื่อความยุติธรรมของสังคม ถ้าเพื่อ ๔ อย่างดังกล่าวนี้แล้ว จะดีกว่าการตัดสินคดีเพื่อเห็นแก่เงินจริงหรือไม่ และก็เพราะผู้พิพากษา

บางคนตัดสินคดีโดยเห็นแก่เงิน สถาบันผู้พิพากษาตุลาการจึงไม่เป็นที่ไว้วางใจได้ของประชาชน ดังที่คนบ่นกันอยู่หรือรู้กันอยู่เป็นครั้งคราว แม้คนที่มีชื่อเสียงเด่นที่สุดในทางจิตรกรรม ดนตรี วิทยาศาสตร์ การค้นคว้า การสำรวจ หรือแม้แต่การแพทย์ การอาชีพใด ๆ ก็ตาม เขาก็ทำกันเพื่อมนุษยธรรม เพื่อชีวิตอันมีเกียรติ เพื่ออุดมคติ เพื่อสังคม เพื่อประเทศชาติด้วยกันทั้งนั้น ถ้าเขาทำงานเพื่อเงิน แล้วเขาจะไม่เป็นที่นับถือของใคร ๆ เลย เพราะการหายใจเป็นเงิน เป็นรายได้ เห็นแก่ประโยชน์เข้าตัวอยู่ตลอดเวลานั้น มันเป็นตัณหา เป็นกิเลสแน่ ๆ เพราะเป็นการเห็นแก่ตัว เพื่อตัว ของตัวทั้งสิ้น ชาติใดมีคนอย่างนี้มาก ชาตินั้นจะไม่มีความเจริญ ประชาชนก็ไม่เป็นสุข และจะเกิดการปฏิวัติบ่อย ๆ อันเป็นสิทธิ์ของประชาชน

ยายเอี่ยงเป็นคนเห็นแก่ตัวจัด กล้าโกงที่ดินของวัดก็เพื่อตัวและลูกหลานของตัว แกกล้าท้าทายให้วัดไปหาหลักฐานมาแสดง ทั้ง ๆ ที่แกรู้อยู่ว่าแกโกงที่ดินของวัด แต่แกทำเพื่อเห็นแก่เงิน ได้ที่ดินเพิ่มขึ้นก็คือได้เงินเพิ่มขึ้น แกทำด้วยความโลภแต่แกหลอกจิตใจแกเองไม่ได้ว่าไม่โกงที่ดินวัด แกรู้อยู่ดีว่าหน่อไม้ไผ่มันเป็นเครื่องมือของแกให้รุกล้ำที่ดินวัด แกคอยเฝ้าดูว่าเมื่อใดหน่อ

ไม้มันจะแทงหน่อขึ้นมาจากดินเพื่อเขยิบไปในที่วัดมากขึ้น แกย่อมหายใจเป็นหน่อไม้ คิดแต่เรื่องหน่อไม้ แต่ใคร ๆ ก็รู้ว่ายอดหน่อไม้มันแข็ง ทิ่มแทงถูกใครเข้าต้องเจ็บ แกก็ต้องนึกถึงบาปของแกอยู่เหมือนกัน แต่ความโลภและความฉลาดแกมโกงของแกทำให้แกไม่ยอมลดทิฏฐิมานะที่จะทำความชั่ว ดังนั้นจิตใจของแกก็ต้องวิตกกังวล หม่นหมองเพราะบาปที่กำลังกระทำอยู่ เมื่อเกิดป่วยไข้ขึ้นมา ก็ย่อมนึกถึงความตาย เมื่อนึกถึงความตาย ก็ย่อมนึกถึงนรก นรกที่แกควรจะไป ก็ต้องเป็นขุมที่มีหอกแหลนหลาวปักเอาไว้สลอนคล้ายหน่อไม้เพื่อทิ่มแทงตัวแก ด้วยความกลัวและความวิตกกังวลนี้เองจึงทำให้แกสติวิปลาส พอล้มตัวลงนอนบนที่นอนก็รู้สึกเหมือนว่าแกนอนบนยอดหน่อไม้ไผ่ ซึ่งแทงตัวแก จนแกนอนไม่ได้ต้องนั่งพิงเสาพิงลูกหลับ โบราณท่านกล่าวว่า "สวรรค์อยู่ในอกนรกอยู่ในใจ" นั้น เขาพูดถูก พวกเราสมัยนี้กลับพูดผิดหมด ไปว่าสวรรค์อยู่บนฟ้านรกอยู่ใต้ดิน ความจริงนั้นสวรรค์มิได้อยู่บนฟ้า และนรกก็มิได้อยู่ใต้ดินเลย พวกเรานึกเอาเองทั้งนั้น ถึงจะมีกล่าวในตำราบ้าง พระพุทธเจ้าก็มิได้เป็นผู้เขียนตำรานั้น พระองค์ถือว่าสวรรค์อยู่ในอกนรกอยู่ในใจเหมือนกัน คนโบราณเขาเข้าใจธรรมะและเข้าถึงธรรมะมาก

กว่าคนสมัยนี้ เพราะเขาศึกษาธรรมะเพื่อธรรมะ เพื่อชีวิต เพื่อการพ้นทุกข์ ไม่ใช่ศึกษาธรรมะเพื่อเงิน ไม่ใช่บวชเพื่อเงิน สอนคนเพื่อเงิน เป็นสมภารเพื่อเงิน หรือแย่งกันเป็นเถระเพื่อเงิน เพื่อลาภผล คนสมัยนี้จึงไม่เข้าใจธรรมะ ไม่ถึงธรรมะ ถึงกันแค่ปากเท่านั้น เรื่องนรกสวรรค์เป็นเครื่องมือหาเงินเป็นอย่างดี จึงสั่งสอนกันมาก แนะนำกันมาก ส่วนเรื่องสุญญตาหรือเรื่อง "ความว่าง" เรื่องนิพพานไม่มีใครสอน เพราะสอนแล้วไม่ได้เงินนั่นเอง คนต่างศาสนามาได้ยินได้ฟังเข้า ก็เห็นว่าศาสนาพุทธไม่มีอะไรดีไปกว่าของเขา เพราะสวรรค์ของเขาก็ยังดีกว่าของเรามาก เมื่อเขาไปสวรรค์แล้วก็อยู่ในสวรรค์ตลอดไปชั่วกัลปาวสาน นรกของเขาก็น่ากลัวกว่านรกของเรามาก เพราะถือว่าใครตกนรกแล้วก็ตกไปชั่วกัลปาวสาน การได้เป็นเทวดาของคนไทยก็ไม่ดีจริง ๆ เพราะหมดโอกาสบรรลุมรรคผลนิพพานเหมือนอย่างเปรต อสุรกายสัตว์นรกและสัตว์เดรัจฉาน ซึ่งไม่มีโอกาสบรรลุมรรคผลนิพพาน เทวดาจึงเท่ากับพวกอยู่ในอบาย คือไม่มีโอกาสบรรลุมรรคผลนิพพาน พระพุทธเจ้ายังยืนยันว่า เทวดาส่วนมากเมื่อหมดบุญแล้ว มักไปเกิดเป็นเปรต อสุรกาย สัตว์นรก และสัตว์เดรัจฉาน น้อยองค์นักจะได้มาเกิดเป็นมนุษย์ แล้วชาวพุทธไทย

ก็ยังอธิษฐานเป็นเทพบุตรเทพธิดา ขอเป็นเทวดานางฟ้ากันทั่วไป โดยไม่เห็นอันตรายในอนาคตของตนเอง ที่ถูกนั้นต้องขอไม่เกิดเป็นอะไรเลย ไม่ขอเกิดอีกต่อไป นั่นแหละจะเป็นทางไปสู่นิพพาน หรือความพ้นทุกข์โดยตรง แต่ไม่ค่อยมีใครสอนอย่างนี้เลย

ยายเอี้ยงแกเคราะห์ดี ๒ ประการ คือเจ้าตัวเจ็บป่วยและยังไม่ถึงตายจึงมีโอกาสจะแก้ไขความผิด และแกรู้จักรับว่าตัวผิด ยอมขอโทษขอโพยพระ ยอมคืนที่ดินแก่วัดเพื่อล้างบาป เมื่อพระยกโทษให้แก ๆ ก็เบาใจ แกนึกว่าตัวพ้นบาปแล้ว พ้นนรกขุมที่มีหน่อไม้หรือหอกแหลนหลาวคอยทิ่มแทงแกแล้ว แกก็สบายใจล้มตัวลงนอนได้ ไม่รู้สึกว่ามียอดหน่อไม้มาทิ่มแทงแกอีกต่อไป ต่อมาแกก็เริ่มทำบุญศุลทานที่วัดนั้น เรียกว่าแกงดเว้นการทำความชั่ว ทำแต่ความดี และคงจะได้ทำใจของแกให้สะอาดหมดจด แต่จะทำถูกวิธีของพระพุทธเจ้าหรือไม่เราไม่ทราบ เพราะในเวลานั้นคงยังไม่มีใครสอน เรื่องสุญญตา เรื่องความว่าง เรื่องความพ้นทุกข์หรือนิพพาน แต่บัดนี้ท่านพุทธทาสภิกขุได้สอนเรื่องนี้แล้ว ดังปรากฏอยู่ในหนังสือขององค์การฟื้นฟูพุทธศาสนา ๒๐ กว่าเล่ม

ถ้ายายเอี้ยงเจ็บครั้งนั้นถึงตาย แกก็ต้องไปเกิดใหม่ในแดนทุรกันดานแสนลำบากยากเข็ญ นั่นแหละเป็นนรก จิตใจแกเป็น

อกุศลและคิดแต่เรื่องหน่อไม้ แกก็อาจไปเกิดเป็นหนูหรือสัตว์อะไรอย่างใดอย่างหนึ่งที่ชอบอยู่ตามกอไผ่กินหน่อไม้รากไม้ หรือเกิดเป็นกระยาจกเข็ญใจ เป็นคนตัดไม้ไผ่ขาย หาเงินไม่พอกินเสื้อผ้าก็ขาดวิ่นผิดคนธรรมดา ไม้ไผ่ทิ่มแทงร่างกาย ทิ่มตาบอดหน้าฉีก อย่างนี้เป็นต้น สัตว์นรกนั้นหาดูได้ในโลกนี้เอง เทวดาก็หาดูได้เช่นเดียวกัน อย่ามัวไปเชื่อตำรับตำรากันนักเลย พระพุทธเจ้าสอนเป็นธรรมาธิษฐานเป็นเรื่องของนามธรรม แต่อาจารย์รุ่นต่อมาเห็นว่าคนเข้าใจยากจึงกล่าวเป็นบุคคลาธิษฐาน สอนไปในทางรูปธรรม อ้างว่าเป็นตัวตนไปเสียหมด แม้ศาสนาอื่น ๆ ก็เหมือนกัน พระผู้เป็นเจ้าที่แท้จริงก็ได้แก่สภาพที่สะอาดปราศจากกิเลส สว่างจากความมัวเมาเข้าใจผิด สงบจากความวุ่นวายทางกายทางใจ เพราะไม่มีความอยาก ความยึด และความยุ่ง แต่พูดอย่างนี้คนเข้าใจยาก เขาจึงสมมุติพระผู้เป็นเจ้าให้มีชีวิตเหมือนคน ๆ เรานี่เอง อยู่บนสวรรค์สูงกว่าคนมาก เพราะจิตใจท่านสูงกว่าคนธรรมดา นักบวชผู้ชายเป็นผู้สั่งสอน เลยถือว่าพระผู้เป็นเจ้าเป็นผู้ชายไม่ใช่ผู้หญิง ความจริงนั้นพระผู้เป็นเจ้าไม่มีเพศ แบบนิพพานไม่มีเพศ อันที่จริงเรื่องเทวดา อินทร์พรหม ฯลฯ ก็เป็นเรื่องธรรมาธิษฐาน เป็นภาวะของจิตใจคน

เป็นนามธรรม เป็นสภาวะความเป็นอยู่ของคนแบบนั้น ๆ แต่คนโบราณชอบกล่าวเป็นบุคคลาธิษฐาน จึงเกิดเป็นตัวเทวดาตัวพระอินทร์ ตัวพระพรหม ตลอดจนกระทั่งตัวพระภูมิ ซึ่งที่จริงก็คือภาวะที่ได้เป็นเจ้าของที่ดินเจ้าของท้องถิ่นนั่นเอง พระภูมิก็คือพระเจ้าแผ่นดิน หรือเจ้าของที่ดินผืนนั้น แต่เราไปคิดว่าเป็นผีสางเทวดากันไปเสียหมด เลยหลงกราบไหว้สิ่งที่มองไม่เห็นตัวกลายเป็นความงมงายไปอย่างที่จะถอนไม่ออก ใครบอกก็ไม่ยอมเชื่อหรือไม่ยอมฟัง ซ้ำยังโกรธเอาเสียด้วย หาว่าคนบอกเป็นคนไม่มีศาสนาหรือสอนนอกตำรา นี่ก็เป็นเพราะไม่เคยฟังของแท้ของจริงมาก่อน อย่างไรก็ดี ขอให้รู้ไว้ในชั้นนี้ว่าศาสนาพุทธสอนเป็นธรรมาธิษฐานทั้งนั้น เมื่อเรามาเข้าใจเป็นบุคคลตัวตน ความคิดของพวกเราจึงมักไปนอกลู่นอกทางหมด กลายเป็นความหลงงมงายไปเลย แล้วก็ได้แต่อ้างว่ามันมีกล่าวอยู่ในคัมภีร์ในตำราโดยไม่ได้ใช้ สติปัญญาไตร่ตรอง อย่างที่ พระพุทธเจ้าทรง แนะนำเอาไว้เลย ใครปรับความคิดของตนได้ คนนั้นจะเข้าใจธรรมะได้โดยเร็ว ใครไม่ทิ้งทิฏฐิความเห็นเดิม ๆ ก็ต้องงมงายต่อไป ไม่ได้อะไรจากพุทธศาสนา จึงเป็นปุถุชนซึ่งแปลว่าคนมีผ้าในดวงตาหนาไปตามเดิม เป็นอนาริยชนไปตามเดิม ไม่เป็นอริยบุคคลขึ้นมาได้เลย เรียกว่าเกิดมามืด ตายไปก็มืด อย่างน่าสงสาร

ปรากฏอยู่บ่อย ๆ ว่า คนทำบาปเอาไว้มาก ๆ ก่อนจะตาย มักมีอาการทุรนทุราย เพ้อเจ้อ เสียสติ พูดพล่ามในเรื่องร้าย ๆ หรือสลบไปแล้วเห็นยมบาล เห็นนรก ซึ่งพวกแขกฝรั่งไม่เคยเห็นสิ่งเหล่านี้ เพราะเขาไม่เคยนึกคิด ไม่เคยใฝ่ฝันเรื่องอย่างนี้มาก่อน เรื่องอย่างนี้จึงไม่ได้ฝังอยู่ในสมองของพวกเขา ก็มีแต่คนไทยนี่แหละที่อ้างว่าเห็นสวรรค์ บางคนถึงกับอ้างว่าสามารถไปพบยมบาล และเขาอาจติดสินบน ขอต่ออายุกับยมบาลได้ ยมบาลเกิดทำงานเพื่อเงินไปเสียแล้ว เกิดคอรัปชั่นกันในยมโลกเสียแล้ว ความจริงนั้นยมบาลแกไม่รู้เรื่องดอก แกทำงานเพื่องาน เพื่อธรรมะ แต่คนที่เขาอ้างนั่นแหละเขาทำเพื่อเงิน เรื่องครึกโครมบ้าบออย่างนี้ จึงเกิดขึ้นมาในหมู่ชาวพุทธเทียมซึ่งกำลังทำงานเพื่อเงิน สมตามคติพจน์ของนักการเมืองโง่ ๆ

นักฆ่าหมู ก่อนตายมักร้องอี๊ด ๆ แบบหมู นักฆ่าเป็ดฆ่าไก่ก็ร้องแบบเป็ดไก่ คนที่ฆ่าใครมาก็อาจพูดถึงเรื่องฆ่าคนมา พวกเราก็ถือว่าผีเข้าสิง ผีหมูผีเป็ดผีไก่ที่ไหนจะมาสิง ถ้ามีจริงก็คงเล่นงานพวกเราทุกๆคน เพราะท้องของเรานี้ก็คือป่าช้าใหญ่ฝังหมู เป็ด ไก่ ปลา วัว ควาย ฯลฯ แต่พวกเราก็ไม่เคยร้องเสียงอย่างนั้น เพราะเรามิได้ทำผิด เรามิได้วิตกกังวล เราไม่กลัว

นรกอย่างพวกที่ฆ่าสัตว์มาก ๆ เขากลัวกัน ใครทำบาปไว้มาก จิตใจก็เศร้าหมองเป็นทุกข์ เพราะกลัวบาป พอตายไปก็ไปเกิดใหม่ในสภาพที่เต็มไปด้วยความทุกข์ ชาวนาที่ฆ่าวัวฆ่าควายของตัว ซึ่งเคยรับใช้งานมาเป็นเวลาหลายปี ไม่เคยได้กินข้าว กินแต่ฟางข้าว ทำงานเพื่องาน เพื่อประทังชีวิต เพื่อคน ไม่ใช่ทำเพื่อเงิน คนฆ่าวัวควายของตัวน่าจะต้องเสียใจ พอตายไปก็อาจเกิดเป็นวัวเป็นควายในบ้านของตัวเอง อย่างที่เขากล่าวกันว่า ภิกษุบวชแล้วไม่ปฏิบัติธรรมวินัย ไม่ทำความดีแก่ชาวบ้าน ได้แต่นั่งกินข้าวของชาวบ้าน ตายแล้วต้องเกิดเป็นวัวเป็นควายให้เขาไถนา ใช้หนี้ข้าวปลาอาหารของเขา และยังต้องเสียเนื้อให้คนกินเสียด้วย ความวิตกอย่างนี้แหละ ที่ทำให้ภิกษุเป็นโรคเส้นประสาทกันมาก วิธีรักษาก็ต้องเอาอย่างแบบยายเอี้ยง สารภาพผิดเสีย แล้วลงมือทำความดี หยุดทำความชั่ว และทำจิตใจให้สะอาด บวชเพื่อสอนคน บวชเพื่อชีวิตอันบริสุทธิ์ บวชเพื่อธรรมะ ไม่ใช่บวชเพื่อเงิน มิฉะนั้นตายแล้วจะต้องตกนรก หรือเกิดเป็นวัวเป็นควายอย่างที่เขากล่าวกัน ชาวนาทั้งหลายย่อมรู้กันดีว่า พอวัดตีกลองเพลตูม ๆ วัวหรือควายที่กำลังไถนาหรือนวดข้าวอยู่นั้น มันจะหยุดไถหยุดนวดทันที ไม่ยอมเดินไม่ยอม

ทำงานต่อไป เพราะมันรู้ว่าเป็นเวลาฉันเพลของมันแล้ว ถึงใคร จะตีก็ไม่ยอมทำต่อไป มันรู้ระเบียบของวัดดี การฆ่าวัวฆ่าควาย ก็อาจกลายเป็นฆ่าภิกษุรูปหนึ่ง หรือฆ่าพ่อแม่ของตัวไปก็ได้

ยายเอี้ยงเป็นคนต้นร้ายปลายดี เกิดมามืดตายไปสว่าง คนอย่างนี้คงจะไม่ลงนรกอีก เพราะแกสำนึกผิดแล้ว แกเคยตก นรกทั้งเป็นมาแล้ว แกเข็ดที่จะทำชั่วแล้ว แกเริ่มทำดีมาก ขึ้น การทำบุญทำให้แกอิ่มเอิบใจอย่างที่เราเรียกว่าได้บุญ การละ ความชั่วก็คือการทำกุศล บุญและกุศลจึงนำโลกธรรมฝ่ายดีมาให้ เช่น ลาภ ยศ สรรเสริญ สุข ซึ่งเป็นมนุษย์สมบัติ ถ้าจิตใจแก สงบสันติดี แกก็ได้ชื่อว่าได้สวรรค์สมบัติแล้วในชาตินี้เอง

ยายเอี้ยงคนเก่าได้ตายและเกิดเป็นคนใหม่แล้ว บัดนี้แก ได้มนุษย์สมบัติ คือมีทรัพย์ มีเกียรติ มีมิตรสหายดี แกได้ สวรรค์สมบัติเพราะจิตใจสบาย ไม่ขัดสนในความสุขทั้งหลาย แต่ถ้าแกไม่ยึดติดในสมบัติทั้งสองนี้ แกก็จะได้นิพพานสมบัติ อันเป็นสิ่งที่พระพุทธเจ้าประสงค์จะให้แก่เราทุกคน ฉะนั้น น่าจะ เป็นตัวอย่างแก่ข้าราชการหรือนักการเมือง ที่คอรัปชั่นทั้งหลาย ในอันที่จะหยุดทำความชั่วเสียที เพราะตัวก็ไม่ใช่คนยากคนจน จะอยู่ในโลกนี้ต่อไปก็คงไม่อีกนาน ตายแล้วเงินทองก็เอาไปไม่ได้ สิ่งที่ติดตามไปก็คือคำสาปแช่งของประชาชน

รายที่ ๓

เปรตตาจัน

ก็เมื่อใด　บาปนั้น　ไม่เผล็ดผล
เหล่าพาลชน　ก็สำคัญ　ว่าน้ำหวาน
ต่อเมื่อไร　ผลบาปนั้น　ประจันบาน
เหล่าชนพาล　ก็หมดสุข　ต้องทุกข์เอย

เมื่อครั้งยังเป็นเด็กวัดตัวเล็ก ๆ อยู่นั้น ผมเคยฟังท่านอาจารย์เล่าถึงเรื่องเปรต โดยท่านยกเรื่องเปรตญาติของพระเจ้าพิมพิสารมาเล่าให้พวกผม ซึ่งเป็นเด็กวัดทั้งหลายฟังพร้อม ๆ กัน และยังจำได้ติดหูรู้ความจนกระทั่งทุกวันนี้ว่า "พวกเปรตนั้นเดิมก็เป็นมนุษย์เหมือนพวกเราทุกคนนี้แหละ แต่เบียดเบียนคนหรือรังแกพระสงฆ์ที่ดี ทำลายของสงฆ์บ้าง โกงของสงฆ์เป็นของส่วนตัวบ้าง แย่งกินของที่เขาอุทิศเฉพาะสงฆ์บ้าง ริษยาว่ากล่าวสงฆ์ที่ดีต่าง ๆ นานาบ้าง หลอกลวงให้คนบริจาคเพื่อสงฆ์แล้วก็เบียดบังเพื่อเอาเป็นประโยชน์แก่ตนเองบ้าง ฯลฯ เหล่านี้เป็นต้น ด้วยบาปที่มนุษย์ผู้นั้นหรือพวกนั้นได้กระทำไว้ เมื่อตาย

จากมนุษย์แล้วจึงบังเกิดเป็นเปรต ซึ่งมีรูปกายพิกลพิการน่าเกลียดน่ากลัว ต้องลำบากทรมาน อด ๆ อยาก ๆ เป็นเวลานานนับด้วยพุทธันดร ๆ ทีเดียว...”

จากเรื่องที่ท่านอาจารย์ยกมาเล่านี้ ทำให้พวกผมซึ่งเป็นเด็กวัด ต่างเกรงกลัวจะต้องเป็นเปรตเหมือนอย่างพวกเปรตญาติของพระเจ้าพิมพิสารเหลือเกิน จึงพยายามระวังตัวตาม ๆ กัน โดยไม่กล้าล่วงเกินของก่อนพระ หรือของที่พระท่านยังไม่อนุญาตให้กิน และถ้าถูกเพื่อนเรียกว่า “เปรต” หรือ “อ้ายเปรต” แล้ว เป็นโกรธถึงขนาดต้องชกปากกันทันที เพราะต่างคนต่างเกลียดและกลัวเปรต อย่างฝังลึกเข้ากระดูกตาม ๆ กันทั้ง ๆ ที่ยังไม่มีใครได้เคยเห็นเปรตด้วยตาตัวเองสักครั้งเดียว

แต่ในที่สุดพวกผมก็เห็นเปรตเข้าจนได้ เปรตจริง ๆ ครับ ซึ่งนึกถึงเรื่องนี้ครั้งไรยังขนลุกทุกครั้ง แม้เดี๋ยวนี้พวกผมจะเติบโตกระทั่งมีลูกมีเมียตาม ๆ กันแล้ว เวลาไปวัดหรือพบเพื่อน ๆ ซึ่งเคยเป็นศิษย์วัดรุ่นเดียวกัน เมื่อยกเรื่องนี้ขึ้นมาคุยกันอีก ยังหวาด ๆ ไปตามกัน

“ตาจัน” เป็นชื่อของมรรคนายกวัด ซึ่งพวกผมอาศัยอยู่เมื่อครั้งเป็นเด็กวัด ตาจันเป็นผู้มีฐานะดีคนหนึ่งในละแวกตำบล

นั้น และเป็นมรรคนายกมานานแล้ว ชาวบ้านทั้งหลายต่างยกย่องและนับถือตาจัน ซึ่งยอมอุทิศเวลาเพื่อช่วยเหลือกิจธุระในวัด ซึ่งยากจะมีผู้ยอมเสียสละและช่วยวัดได้เยี่ยงตาจันนี้ นอกจากจะร่ำรวยแล้ว ตาจันยังเป็นคนปากหวานพูดจาไพเราะ ยิ่งเรื่องพูดหว่านล้อมชักชวนคนทำบุญแล้ว ตาจันถนัดมาก ใครฟังตาจันบอกบุญแล้ว ไม่อาจอดใจโดยเว้นการบริจาคเสียได้ ต่างแต่ว่าจะบริจาคมากหรือน้อยเท่านั้นเอง

ท่านอาจารย์ก็ไว้วางใจตาจันมากทีเดียว เพราะฐานะของตาจันเป็นหลักประกันว่าควรไว้วางใจ ฉะนั้นจึงยอมให้ตาจันเก็บเงินของวัดทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นเงินค่าเช่าที่นาของวัด และเงินรายได้ประเภทอื่น ๆ ทุกอย่าง ตาจันเก็บรักษาไว้ผู้เดียว เมื่อทางวัดต้องการใช้จ่ายเป็นค่าก่อสร้าง หรือปฏิสังขรณ์สิ่งใดจึงเบิกจากตาจันเป็นงวดๆ ไป เรื่องของตาจันจึงน่าจะเป็นเรื่องสวรรค์เรื่องวิมาน เพราะเป็นคนช่วยเหลือวัดวาดี ไม่น่าจะเป็นเรื่องนรกเรื่องเปรตอะไรเลย ผมเข้าใจว่าท่านผู้อ่านคงมีความเห็นเช่นนี้เหมือนกัน

แต่นั่นแหละครับเรื่องเงิน พระท่านว่าเป็นเรื่องยุ่ง เหตุที่ยุ่งเพราะเงินทำคนให้ "งั่น" ได้ คือทำให้กุศลชะงักไม่งอก

ต่อไป เพราะความใกล้ชิดเงินมักเกิดความโลภ ตัวโลภเป็นกิเลสผู้ทำลาย ทำลายอะไร ? ทำลายคุณความดี ทำลายบุญกุศลของตนให้หมดสิ้นไป คล้ายกับหญ้าที่งอกขึ้นมาเต็มที่ ย่อมแย่งอาหารของพืชอื่น ๆ ซึ่งเพาะหว่านเอาไว้ให้เสียผลฉันนั้น

เมื่อเงินของวัดที่ตาจันรักษายังน้อยอยู่ ตาจันก็ไม่ได้ยุ่งใจอะไรมาก แต่เมื่อนานปี เงินที่ตนรักษาก็ก้อนโตขึ้น ตาจันชักวุ่นวายใจ เพราะเห็นประโยชน์อันจะได้จากเงินก้อนนี้ ตาจันจึงเอาเงินวัดซึ่งเป็นของสงฆ์ให้คนกู้ แต่ดอกเบี้ยที่ได้กลับเป็นของตาจันเอง ปีหนึ่ง ๆ ตาจันจึงมีรายได้จากเงินประเภทนี้ใช้จ่ายเลี้ยงตัวและลูกเมียเป็นจำนวนไม่น้อยทีเดียว ยิ่งนานปีก็ยิ่งพอกพูนมากขึ้น คนเช่าที่นาของวัด เสียค่าเช่าให้วัดปีละเท่านี้แต่ต้องเสียพิเศษให้แก่ตาจันต่างหากอีกปีละเท่านั้น ถ้าไม่ยอมเสีย ก็กลัวตาจันจะกลั่นแกล้ง ไม่ได้เช่านาวัดต่อไป

แต่เดิมเรื่องเงินของวัดของสงฆ์ แม้ท่านอาจารย์ก็ไม่ใส่ใจที่จะจดจำ เพราะคิดว่าเป็นของสงฆ์ใครจะกล้าคดโกง ตาจันว่ามีอยู่เท่าไรก็เท่านั้น ตาจันจึงค่อย ๆ โกงเงินวัดครั้งละมากบ้างน้อยบ้าง โดยวัดก็ไม่รู้ ชาวบ้านก็ไม่สงสัย เพราะตาจันพูดเก่งปากหวาน ต่อหน้าคนก็แสดงกิริยาว่า แกตั้งใจช่วยวัด

พยายามทำเพื่อวัด แล้วฐานะตาจันดีอยู่แล้วด้วย ใครจะระแวงว่าตาจันจะไม่ซื่อต่อวัด ผู้คดโกงที่ฉลาด และตั้งใจจะโกงเป็นอาชีพที่ยืดเยื้อ ย่อมมีลักษณะวาจาอันคนทั้งหลายมักเชื่อถือและไว้วางใจฉะนี้

ท่านอาจารย์เคยสอนพวกผม เมื่อตอนจะออกจากวัดว่า "พวกเองจงพยายามหากินด้วยความสุจริตเถิด เพราะธรรมชาติสร้างมือ เท้า สติปัญญา ร่างกาย มาไว้ติดตัวเพื่อทำมาหากิน อย่าคดโกงหากินด้วยความทุจริตเลย ของที่ได้โดยทุจริต เอามากลืนกินเข้าไปในร่างกาย ของนั้นก็แต่งเลือดเนื้อของตัวเองให้เติบโตได้ แต่มันเป็นความเติบโตด้วยความทุจริต เลือดของตัวเองถ้าทุจริตเมื่อไปก่อกำเนิดให้กับลูก ลูกที่เกิดมาก็เป็นเลือดชั่ว จะประพฤติแต่หยาบช้าเลวทรามตามสายเลือดซึ่งไม่บริสุทธิ์ เมื่อถึงวาระสุดท้ายอันจะรำลึกได้ว่า เงินทองไม่ใช่สิ่งสำคัญของชีวิต พวกเองก็จะเดือดร้อนใจ เพราะเป็นการสายที่จะเข้าใจได้ว่า บุญหรือบาปเท่านั้นที่จะติดตัวไปได้"

สาธุ ! คำสอนของท่านอาจารย์ยังก้องหูผมอยู่จนทุกวันนี้ ทำให้ต้องมองคนทุจริตด้วยความแขยงตลอดมา ตาจันโกงวัดเบียดเบียนของสงฆ์ โดยเอาเงินซึ่งคนตั้งใจอุทิศเพื่อวัด เพื่อ

สงฆ์มาใช้เป็นประโยชน์ส่วนตัวของแกมากี่ปีไม่รู้ได้ โดยแกไม่เคยนึกกลัวเกรงต่อบาปกรรมเลย แต่สุดท้ายเมื่อบาปสนองผล ตาจันก็มีอันเป็นไปอย่างทุกคนคาดไม่ถึง ซึ่งพิสูจน์ไม่ได้ว่าเป็นเพราะเหตุใด

ลูกสาวตาจัน ๒ คนกำลังแตกเนื้อสาวทั้งคู่ ไปเที่ยวงานไหว้พระทางแม่น้ำในฤดูน้ำ เรือถูกชนล่มจมน้ำตายทั้งสองคน อีกหนึ่งปีต่อมาลูกชายคนโตของตาจัน ซึ่งมีอยู่เพียงคนเดียวก็ถูกฟ้าผ่าตายกลางทุ่งนา ศพลูกชายยังไม่ได้เผา เมียตาจันผูกคอตายในบ้านอีก หมดลูกหมดเมียในเวลาไล่เลี่ยกัน ตาจันดำรงสติไว้ไม่อยู่ เพราะถูกกระทบใจด้วยเรื่องร้ายแรงถึงขนาดจึงเป็นบ้าไปในที่สุด อนิจจา ! ตาจัน มรรคนายกจัน

บ้านที่ตาจันปลูกไว้อย่างใหญ่โตสวยงาม แต่ตาจันไม่ได้อยู่ เงินทองที่ตาจันมีไว้สำหรับซื้อกินและซื้อเครื่องนุ่งห่ม แต่ตาจันไม่ได้ใช้ ลูกเมียซึ่งจะรับมรดกจากตาจันก็ตายสูญสิ้นหมดไป ตาจันต้องนอนที่ศาลาน้ำหน้าวัด กินของเหลือเดนจากเด็กวัด ไม่นุ่งผ้า ไม่ใส่เสื้อ ไม่ว่าจะเป็นฤดูร้อนหรือฤดูหนาว เพราะตาจันเป็นบ้า ชอบนั่งเหม่อมองอะไรอย่างเลื่อนลอย และบ่นพึมพำทั้งวันผู้เดียว และที่ร้ายที่สุด ตาจันไม่ชอบกินข้าว แต่

ชอบบริโภคมูตรคูตของตนเองเป็นนิจศีล ยามค่ำคืนตาจันร้องครวญครางอย่างโหยหวน คล้ายถูกสาป แผดเผาอย่างร้อนรนสุดกำลังจะทนได้ เหมือนกับพวกเปรตที่ร่ำร้องเพื่อให้ญาติได้แผ่ส่วนบุญอุทิศให้ตนบ้าง จักได้ผ่อนคลายทุกข์ทรมานอยู่ฉันนั้น

ตาจันถูกทรมานเป็นเปรตอยู่ในวัดเยี่ยงนั้นต่อไปอีกหลายปีจึงสิ้นลมหายใจไป เรื่องความชั่วช้าของตาจันถูกเปิดเผยเมื่อแกเป็นบ้าไปแล้ว โดยผู้ที่เคยกู้เงินของแกซึ่งรู้เรื่องนี้ดี และผู้เช่าที่นาของวัดก็นำมาเล่าให้อาจารย์ฟัง ท่านอาจารย์ทราบเรื่องตลอด ก็ไม่ได้พูดทับถมตาจันอย่างไร เป็นแต่สอนพวกเราให้จำเรื่องตาจันเป็นตัวอย่างไว้ แล้วเตือนว่า "เมื่อทำความชั่ว อย่าคิดว่าความชั่วที่ตนทำนั้นจักไม่มีผู้ใดรู้ เพราะความลับไม่มีในโลก อนึ่ง ผู้ทำบาป เมื่อผลบาปยังไม่สนองมักคะนองใจ และสำคัญผิดว่าผลของบาปไม่มี แต่เมื่อบาปสนองผลนั้นแหละ จะสำนึกได้ว่า "บาปนี้ไม่ควรทำ" แต่การนึกได้ในตอนนั้นย่อมเป็นการสายเสียแล้ว เพราะหมดเวลาที่จะแก้ตัวได้"

คำบรรยายหลักธรรม

เรื่องเปรต อสุรกาย สัตว์นรก ยักษ์ มาร ตลอดจนเทวดา อินทร์ พรหม นั้น ชาวพุทธส่วนมากยังเชื่อว่ามีตัวจริง ๆ ใน

โลกนี้บ้าง ในโลกนรกบ้าง ในสวรรค์บ้าง ตามแต่จะเชื่อกันไป เพราะเคยถูกสอนมาอย่างนั้น หาได้ใช้สติปัญญาพิจารณาไตร่ตรองว่ามันจะเท็จจริงเพียงใด เอาแต่ศรัทธาความเชื่อตามตำรา ไม่ใช้ปัญญาของตัวเอง พระพุทธเจ้าท่านตรัสอยู่บ่อย ๆ ว่า ใครมีแต่ศรัทธาความเชื่อโดยไม่ใช้สติปัญญาแล้ว คนนั้นจะกลายเป็นคนโง่หลงงมงาย เพราะศรัทธาที่ถูก ต้องประกอบด้วยสติปัญญา คือต้องคิดพิจารณา หรือลองปฏิบัติดูให้เห็นแจ้งเห็นจริงด้วยตนเองเสียก่อน แล้วจึงเชื่อ ไม่ใช่จะเอาแต่เชื่อ ๆ เรื่อยไป พระองค์ตรัสว่า :—

๑. อย่าได้เชื่อถือ โดยเหตุสักแต่ว่า มันเป็นสิ่งที่บอกต่อ ๆ กันมา
๒. อย่าได้เชื่อถือ โดยเหตุสักแต่ว่า มันเป็นสิ่งที่ทำตาม ๆ กันมา
๓. อย่าได้เชื่อถือ โดยเหตุสักแต่ว่า มันเล่าลือกันกระฉ่อนไปหมดแล้ว ว่าเป็นความจริง
๔. อย่าได้เชื่อถือ โดยเหตุสักแต่ว่า มันมีอ้างอยู่ในคัมภีร์หรือในตำรา
๕. อย่าได้เชื่อถือ โดยเหตุสักแต่ว่า เราเดาเอาเอง
๖. อย่าได้เชื่อถือ โดยเหตุสักแต่ว่า เราคาดคะเนเอาเอง

๗. อย่าได้เชื่อถือ โดยเหตุสักแต่ว่า เราตรึกตรองตามเหตุผลส่วนตัวของเราเอง

๘. อย่าได้เชื่อถือ โดยเหตุสักแต่ว่า มันเข้ากับความคิดเดิม ๆ ของเรา

๙. อย่าได้เชื่อถือ โดยเหตุสักแต่ว่า ผู้พูดหรือผู้สอนนั้นอยู่ในฐานะที่พอจะเชื่อถือได้

๑๐. อย่าได้เชื่อถือ โดยเหตุสักแต่ว่า ผู้กล่าวผู้สอนเป็นครูบา–อาจารย์ของตัวเอง

แต่แล้วชาวพุทธไทย ก็ไม่สนใจคำเตือนของพระพุทธเจ้าเลย แล้วก็ไม่มีใครสอนให้เราระวังความเชื่อเพราะเหตุ ๑๐ อย่างนี้ มีแต่อ้างกันว่า ต้องเชื่อเพราะพ่อแม่ปู่ย่าตายายบอกมาอย่างนั้น ต้องเชื่อเพราะประเพณีเขาทำกันมาอย่างนั้นนานแล้ว ต้องเชื่อเพราะเขาเล่าลือกันมาก ต้องเชื่อเพราะมันมีอ้างอยู่ในตำราหรือในคัมภีร์เช่นอภิธรรม ต้องเชื่อเพราะเราเดาเอาได้ คาดคะเนเอาได้ตรึกตรองเอาตามเหตุแวดล้อมได้ ต้องเชื่อเพราะมันเข้ากับความคิดเดิม ๆ ของเราแล้ว และต้องเชื่อเพราะเป็นครูบาอาจารย์หรือพระภิกษุสงฆ์ท่านสอนเรามาอย่างนั้น การเชื่อแบบนี้แหละทำให้คนงมงาย แม้พระพุทธเจ้าเองท่านก็ยังสอนใคร ๆ ว่าอย่า

เชื่อพระองค์ก่อน ต้องเอาเรื่องนั้น ๆ ไปไตร่ตรองพิจารณาอย่างละเอียด และลองปฏิบัติดูเสียก่อน เมื่อรู้แจ้งเห็นจริงแล้วจึงควรเชื่อ วันหนึ่งพระองค์อธิบายธรรมะเรื่องหนึ่งให้ภิกษุทั้งหลายฟังแล้วหันไปถามพระสารีบุตรว่า เชื่อพระองค์หรือไม่ พระสารีบุตรทูลว่า "ยังไม่เชื่อพระเจ้าข้า" พระพุทธเจ้าตรัสว่า "ดีแล้ว ถูกต้องแล้วสารีบุตร อย่าพึ่งเชื่อตถาคต จนกว่าเธอจะได้ปฏิบัติธรรมนั้นแล้ว จนเกิดเห็นความจริง แล้วจึงค่อยเชื่อ"

ฉะนั้น ในประเทศไทยจึงมีความเชื่องมงายในเรื่องแปลก ๆ ที่ชาวต่างชาติเขาไม่มีกันเลย "ชาวพุทธ" แปลว่าประชาชนที่รู้ ที่ตื่น ที่เบิกบาน แต่แล้วกลับปรากฏว่าชาวพุทธไม่รู้อะไรที่ถูกต้อง ไม่ตื่นจากการหลงใหลเข้าใจผิด ไม่เบิกบานเพราะกลัวผีสางเทวดาอินทร์พรหม กลัวสิ่งที่มองไม่เห็นตัวเพราะนึกว่ามันมีฤทธิ์มีเดช มีอำนาจที่จะบันดาลอะไร ๆ ให้แก่คนได้ หลงกราบไหว้ อ้อนวอนบูชา บวงสรวง เซ่นไหว้ภูตผีปีศาจเหล่านั้น ซึ่งไม่เคยให้คุณหรือให้โทษแก่ใคร มีหรือไม่มีก็ยังไม่แน่ และเป็นการเสียเวลาที่จะยืนยันว่ามีหรือไม่มี ชาวพุทธแท้จะไม่สนใจต่อผีสางเทวดาอินทร์พรหม ฯลฯ หรือพระผู้เป็นเจ้าบนสวรรค์แบบของศาสนาคริสเตียนหรืออิสลาม ชาวพุทธควรกลัวอย่าง

เดียว คือการกระทำชั่วของตัวเอง ซึ่งจะนำโทษทุกข์ภัยมาสู่ตัวเองไม่เร็วก็ช้า เช่นมรรคนายกจันต้องกลายเป็นเปรต ไม่นุ่งผ้านุ่งผ่อน กินอุจจาระปัสสาวะของตัวเอง ร้องโหยหวลเยือกเย็นใจแก่ผู้ที่ได้ยิน คือกลายเป็นคนบ้าไร้สติสัมปชัญญะ เพราะทำความชั่วเอาเงินการกุศลไปใช้เป็นประโยชน์ส่วนตัว ถึงจะร่ำรวยแต่พอบ้าเสียจริตไปแล้วเงินทองก็หามีประโยชน์แก่ตนไม่ ได้แต่กินอุจจาระและปัสสาวะของตนเอง หากแกตายไปเมื่อใด แกก็จะต้องไปสู่อบาย กล่าวคือสถานที่อันไม่สบาย ไม่เจริญในอีกรูปหนึ่ง เมื่อแกยังไม่ตายแกก็เข้าไปสู่อบายแล้วทั้งเป็น ๆ คือมีชีวิตเป็นคนบ้า เป็นที่อัปยศอดสูของผู้เห็น เป็นที่แช่งชักหักกระดูกของคนที่รู้ความประพฤติชั่วของแก ชีวิตของคนบ้า ของคนขอทาน ของคนในคุกตะราง ของสัตว์เดรัจฉาน นั่นแหละเขาเรียกว่าอบายภูมิ กล่าวคือความเป็นอยู่อันดูน่าทุเรศของคนทำบาปเหล่านั้น

เปรตในความหมายบางแห่งแปลว่า "ผู้ขอ" ฉะนั้น พวกขอทานทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นประเภทใด แม้กระทั่งพวกชีที่ออกขอทาน ก็ถือว่าเป็นเปรตทั้งนั้น พวกนี้หิวกระหายและหลอกเก่งเสมอ ๆ เขาจึงเปรียบว่ามีเปรตหลายอย่าง บางอย่างมีปาก

เท่ารูเข็มกินอะไรไม่อิ่มสักที หิวอยู่เรื่อย ๆ อยากอยู่เรื่อย ๆ พวกเศรษฐีที่มีเงินมาก ๆ แต่ไม่รู้จักพอเพียง ยังคงมีความโลภอยากได้ดอกเบี้ยมาก ๆ อยากรวยมาก ๆ กินไม่ได้นอนไม่หลับเพราะไม่รวยสมใจตนเอง ก็เป็นเปรตอีกพวกหนึ่ง แต่เขาเรียกว่าเปรตอยู่วิมาน คนทั่วไปมักจะหลงเชื่อกันว่าเปรตนั้นต้องตัวสูง ๆ ผอม ๆ แต่ความจริงนั้นเปรตตัวอ้วน ๆ เตี้ย ๆ ก็ยังมี มันอยู่ที่จิตใจซึ่งเต็มไปด้วยความโลภความตระหนี่ของเขาเอง ข้าพเจ้าเคยเห็นข้าราชการที่เป็นถึงชั้นเอกอัครราชทูตที่ตัวอ้วน ๆ ตัวขาว ๆ แต่อย่าอ้างเลยว่าชาติใด หรือภริยาของเอกอัครราชทูตซึ่งหน้าตาสวย ๆ แต่จิตใจเขายังคงเป็น "เปรต" เพราะเอาเปรียบราชการและประชาชน ด้วยการทุจริตเบียดบังเงินทองของทางราชการ ซึ่งได้มาจากการเก็บภาษีอากรของราษฎรทั้งหลาย ทั้ง ๆ ที่เขามีรายได้เดือนละ ๒๐,๐๐๐ บาท และเกือบไม่ต้องใช้จ่ายอะไรเลย ยังไม่กล้าออกเงินของตัวเองซื้อไก่กิน หรือให้ลูกของตัวกิน ต้องสั่งให้เจ้าหน้าที่บัญชีและการเงินทำใบเสร็จปลอม ว่าซื้อไก่มาเพื่อเลี้ยงคณะทูตอื่น ๆ กล่าวคือรวมราคาไก่ไว้มาก ๆ ตัว แล้วทำใบเสร็จปลอมขึ้นมาเบิกเงินราชการกันเสียที เปรตชนิดนี้แหละมีมากในที่ทั่วไป ไม่ว่าในวง

ราชการหรือนอกราชการ เปรตประเภทนี้แหละเป็นศัตรูของประชาชน เพราะร่ำรวยเงินเดือนเหลือกินเหลือใช้แล้วยังทุจริตเงินของทางราชการ เงินของประเทศชาติจึงไหลรั่วไปมากมายโดยไม่มีใครรู้ เพราะพวกเปรตอ้วนเปรตผอมประเภทนี้พอเขาย้ายไปอยู่ที่ใด เขาก็เอาพวกเปรตอย่างเดียวกันไปร่วมมือด้วยไปช่วยกันทำบัญชีปลอม ใครไม่ใช่เปรตก็อยู่ร่วมงานกับเขาไม่ได้เขาเกรงว่าจะรู้ความลับของเขา เขาจะโกงไม่ได้อย่างสบายใจเปรตจึงได้แก่คนโลภจัด หรือพวกคอรัปชั่นนั่นเอง

ในอินเดีย ข้าพเจ้าเคยเห็นเปรตตัวจริง ๆ มาเหมือนกันมีหลายแบบหลายประเภท แต่ที่น่าสลดใจที่สุดก็คือพวกขอทานซึ่งไปรุมกันเก็บเศษอาหารจากกองขยะมูลฝอย คว้าอะไรใส่ปากอยู่อย่างไม่ละอาย ข้าพเจ้าเดินเข้าไปดูกองขยะนั้น ก็ไม่เห็นว่ามีอะไรที่พอมนุษย์จะกินได้ นอกจากพวกสุนัขจะพอหากินได้บ้างแต่เปรตเหล่านั้นกินกันได้ดี ข้าพเจ้ายกกล้องถ่ายรูปขึ้นเพื่อจะถ่ายรูปเปรต แต่ก็ถูกตำรวจห้ามไว้ เพราะเป็นสิ่งที่น่าอับอายของชนชาติเขา ข้าพเจ้ายืนน้ำตาไหลด้วยความสงสารเศร้าใจกว่าจะนึกถึงเรื่องควักเงินในกระเป๋าออกแจกเป็นทาน ตำรวจก็ไล่เปรตแก่ ๆ เปรตสาว ๆ เปรตเด็ก ๆ เหล่านั้นไปเสียก่อนแล้ว

ข้าพเจ้ายังจำภาพเปรตนั้นได้อย่างติดหูติดตา มาจนกระทั่งทุกวันนี้ ใครไปอินเดียเมื่อใด ก็คงเห็นเปรตเมื่อนั้น

เปรตจึงไม่น่าจะเป็นผี ซึ่งเป็นเรื่องค่อนข้างจะเลื่อนลอยและไม่เคยมีใครเห็นตัวจริง ๆ นอกจากกล่าว ๆ กันแต่ในตำรามันอาจเป็นคนอย่างพวกเรานี่เอง ซึ่งหาดูได้ในที่ทุกหนทุกแห่งโบราณเขาฉลาดในการสอน จะพรรณาถึงคุณสมบัติอันต่ำของเปรต ก็เกรงว่าคนจะไม่เข้าใจดี จึงกล่าวเป็นบุคคลาธิษฐานเป็นตัวผี สูง ๆ ผอม ๆ ท้องแห้ง หัวโต คอยขอส่วนบุญส่วนทานจากประชาชน ได้เท่าใดก็ไม่รู้จักพอ มรรคนายกจันเป็นคนร่ำรวยแต่ยังโกงเงินที่ชาวบ้านเขาทำบุญทำกุศล ฉะนั้น เงินที่ชาวบ้านเขาบริจาคทำบุญ จึงเป็นเงินที่มีความหมายผิดไปจากเงินธรรมดา ใครเอาเข้าห่อเข้าพก ก็อาจถึงความพินาศฉิบหายในเวลาต่อไป แบบลูกสาวตาจันสองคนเรือล่มตาย เมียผูกคอตายลูกชายถูกสายฟ้าผ่าตาย เพราะเงินที่โกงประชาชนเอามากินเอามาใช้นั้นมันเป็นเงินร้อน เงินชั่ว เงินบาปหนา จึงบันดาลให้ลูกเมียต้องตายโหงทันตาเห็น ตัวเองก็กลายเป็นบ้า เพราะการยึดมั่นถือมั่นว่าลูกเมียเป็นคนรักยิ่งของตน พอล้มหายตายจากไป ก็เสียอกเสียใจมาก จนเหลือที่สติปัญญาจะระงับความโศก

ได้ ตัวแกเองก็ย่อมคิดอยู่แล้วว่า แกเคยโกงเงินของศาสนาตลอดมา แกต้องรับบาปแน่ ๆ พอเกิดเหตุเภทภัยขึ้น แกก็เลยเชื่อว่าถึงคราวที่บาปจะตามมาสนองแกแล้ว ด้วยความหวาดกลัว กลุ้มอกกลุ้มใจเกรงว่าจะต้องไปอบาย จิตใจจึงไม่อยู่กับเนื้อกับตัว เสียสติกลายเป็นเปรตไปต่อหน้าต่อตาในชาตินี้เอง

ฉะนั้นขอให้คนทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกับเงินการบุญการกุศล เงินที่เขาอุทิศเพื่อการศาสนา จงได้ระวังตัว เวลานี้เห็นมีภิกษุสมภาร ภิกษุหมอดูหมอคาถาอาคม หมอรักษาโรคหมอผีหมอตั้งศาลพระภูมิร่ำรวยกันเป็นเรือนแสนเรือนล้าน รวยแล้วสึกออกมามีลูกมีเมีย ขี่รถยนต์คันใหญ่ ๆ อยู่บ้านงาม ๆ จงคิดถึงเรื่องเปรตตาจันเอาไว้ก่อนที่จะสายเกินไป ขอให้คิดดูว่าตัวเองต้องการที่นอนเพียงวาเดียวมีท้อง ๆ เดียว ถึงจะเผื่อลูกเผื่อเมียบ้างมันก็ไม่จำเป็นจะต้องหลอกเขากิน โกงเขากิน หรือต้องสะสมเงินเอาไว้ตั้งล้าน ๆ บาท ลูกเต้าก็ไม่ใช่พ่อแม่ของเรา ให้เขาได้ศึกษาเล่าเรียนอย่างดี ก็พอจะเป็นสมบัติติดตัวเขาไปภายหน้าได้ ถ้าจะให้เป็นเงินทองเท่าใดๆ มันก็ไม่รู้จักเพียงพอ แล้วลูก ๆ ก็จะเสียนิสัยไม่เห็นคุณค่าของเงิน เลยกลายเป็นคนใช้จ่ายฟุ่มเฟือยเกียจคร้านการเรียน และผลาญทรัพย์สมบัติที่พ่อแม่ล่อลวง

เขามาได้นั้นให้หมดไป ใครโกงเขาก็ต้องรับบาปที่หลอกลวงเขามา และอาจกลายเป็นแบบเปรตตาจันไปเมื่อใดก็ได้ คนอย่างตาจันมีมากมายในเมืองไทย ภิกษุเจ้าอาวาสที่ร่ำรวยก็มีมากในเมืองไทย พอมรณภาพไป ปรากฏกันว่ามีเงินเก็บซ่อนอยู่องค์ละหลายแสนบาทหรือขนาดเรือนล้านก็ยังมี น่าสงสารภิกษุนักศึกษาที่ยากจนแม้แต่ค่ากระดาษดินสอค่าหนังสือก็เกือบจะหาซื้อไม่ได้ ภิกษุที่ร่ำรวยน่าจะบริจาคเงินของตน สงเคราะห์เพื่อนร่วมพรหมจรรย์ด้วยกัน หรือบริจาคช่วยเหลือประชาชนยามทุพภิกขภัยวาตภัย แต่ก็ไม่เห็นองค์ไหนบริจาคกัน จนถึงกับมีคำกล่าวที่น่าสนใจอยู่คำหนึ่งว่า "ภิกษุนี่แหละ เป็นผู้ที่ตระหนี่ขี้เหนียวที่สุด ทั้ง ๆ ที่ท่านสอนคนยุคนให้ทำบุญให้ทานอยู่ทุกวี่ทุกวัน แต่ตัวท่านเองไม่ทำบุญให้ทานเลย" คำกล่าวนี้จะจริงเท็จอย่างไรก็ไม่ทราบ ขอให้สังเกตดูกันเอาเอง ตามหลักที่ว่าอย่าพึงเชื่อเพราะเขาพูดกันอย่างนั้น แล้วท่านจะเห็นเอง

อย่างไรก็ตาม พระพุทธเจ้าท่านได้เตือนสงฆ์สาวกอยู่บ่อย ๆ ว่า การที่มาบวชนี้มิใช่เพื่อเห็นแก่ลาภเช่นอาหาร ที่อยู่หยูกยา จีวร แต่บวชเพราะความทุกข์เล่นงานเอาแล้ว จึงหนีทุกข์มาหาทางระงับดับทุกข์ หาความสงบสุขทางใจ ไม่ใช่มาบวช

เพื่อสะสมเงินทอง วินัยของพระก็มีอยู่ข้อหนึ่งว่าห้ามจับต้องเงินตรา ซึ่งเป็นทางป้องกันมิให้สะสมเงินทองนั่นเอง เวลานี้ถึงภิกษุจะจับต้องเงินตราก็นับว่าเนื่อง จากความจำเป็นตามกาลสมัย พอที่ผู้มีปัญญาจะให้อภัยท่านได้ แต่การสะสมเงินทองกันเป็นเรือนแสนเรือนล้าน ไม่ว่าจะเก็บในกำปั่นหรือในธนาคาร ย่อมให้อภัยไม่ได้ เพราะภิกขุ (ผู้ขอ) มีเงินมากกว่าชาวบ้านผู้ให้ทานแก่ท่านไปเสียแล้ว แบบนี้ไม่ใช่เป็นไปเพื่อความเจริญของพุทธศาสนาแน่ ๆ

สำหรับชาวพุทธที่มีศรัทธาทำบุญทำทาน เพื่อหวังสวรรค์วิมาน หรือแม้เพียงเอาบุญ ก็น่าจะได้พิจารณาให้ดี ๆ เสียก่อนว่าการทำบุญนั้นเป็นการสมควรหรือไม่ จะได้ประโยชน์ต่อส่วนรวมจริงหรือไม่ เพราะปรากฏอยู่บ่อย ๆ ว่ามีพวกมิจฉาชีพได้ออกเรี่ยรายชาวบ้านในนามของศาสนา นักบวชหนุ่ม ๆ บางรูปที่ตั้งตัวเป็นศาสดา เรี่ยรายบอกบุญคนทั่วประเทศไทย จนได้เงินหลายล้านบาท แต่ไม่มีใครควบคุมบัญชีการเงิน ในที่สุดก็สึกไปพร้อมกับเงิน แต่แล้วก็ยังไม่เป็นบทเรียนแก่ผู้มีศรัทธาทั้งหลาย คนฉลาดจึงมักได้ใจชอบใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือหาเงิน และทำความเสื่อมเสียมาสู่วงการของสงฆ์เสมอ ๆ

รายที่ ๔

กรรมสนองกรรม

ผู้กระทำกรรมดีไว้ก็ตาม ชั่วก็ตาม จักต้องเสวยวิบาก คือรับผลของกรรมที่กระทำนั้น สมกับเหตุทุกประการ

เสียงทะเลาะกันยิ่งดังหนักขึ้นทุกที และยังไม่มีเค้าว่าจะสงบได้โดยง่าย ๆ เพราะเรื่องแตกออกไปกลายเป็นการด่ากันไปเสียแล้ว โดยต่างฝ่ายต่างไม่ยอมแพ้แก่กัน และแผดเสียงพ่นคำผรุสวาทใส่กัน อย่างน่าบัดสีที่สุด ผู้เฒ่าคนแก่ทั้งหลายในละแวกบ้านนั้น ต่างส่ายหน้าด้วยความสลดใจ ความจริงยายบางและนางบัว คู่วิวาททั้งสองนี้ ไม่ใช่เป็นคนอื่นซึ่งควรจะห้ำหั่นมุ่งร้ายต่อกันเลย เพราะยายบางก็คือแม่ ส่วนนางบัวเป็นลูก แม่ลูกกันแท้ ๆ แต่ก็ทะเลาะกัน ด่าว่ากันเยี่ยงนี้เป็นนิจศีล

เรื่องที่แม่ลูกสองคนต้องทะเลาะกันอีกในครั้งนี้ ก็ไม่ใช่เป็นเรื่องสลักสำคัญอะไรนัก ลูกสาวขอยืมเงินแม่เพื่อไปเล่นไพ่ แม่ไม่ยอมให้เพราะหนี้เก่านั้นลูกสาวยังไม่ได้ใช้คืนเท่านั้นเอง

ลูกสาวก็ส่งเสียงระบายความคับแค้นไม่พอใจ คล้ายจะให้เพื่อนบ้านได้ยินด้วยเพื่อช่วยเข้าข้างตน ให้เห็นว่าแม่ตระหนี่กับลูก ฝ่ายข้างแม่ก็ไม่ยอมแพ้ ประจานความชั่วของลูกอวดชาวบ้านบ้าง ต่อไปก็กลายเป็นเรื่องหัวหงอกหัวดำและเรื่องเนรคุณ อันเป็นเรื่องใหม่ต่อจากเรื่องเดิม จนถึงกับขึ้นเสียงด่าว่ากันอย่างไม่ละอาย และต่างก็ไม่ยอมแพ้กัน

จนครู่ใหญ่ เสียงทะเลาะด่าว่ากันก็เงียบหายไป แต่เกิดมีเสียงร้องไห้คร่ำครวญคล้ายแข่งกันอีก โดยยายบางผู้เป็นแม่ก็พร่ำรำพันว่าอยากจะตายไม่อยากอยู่ เพราะลูกเป็นคนเนรคุณไม่รู้จักบุญคุณของแม่ผู้ให้กำเนิด ข้างนางบัวก็พรรณาถึงความคับแค้นใจของตนว่า มีแม่ก็ไม่เหมือนชาวบ้านเขา เพราะมีนิสัยขี้เหนียวเห็นแก่ได้ เห็นแก่ตัวจัด งกสมบัติ ไม่รู้จักเจือจานลูกหลานบ้าง ทั้ง ๆ ที่พอควรจะให้ได้ เกิดชาติใดฉันใดขออย่าให้เข้าท้องเป็นลูกของคน ๆ นี้ อีกเลย จนค่ำแล้วตั้งนานจึงสงบเสียงของแม่ลูกทั้งคู่นี้

รุ่งขึ้นตอนเช้า ชาวบ้านยังยกเอาเรื่องนี้มาคุยกันอีกเพราะเป็นเรื่องน่าสลดใจจริง ๆ ที่นางบัวกล้าด่าแม่ของตัวเต็มปากคล้ายจะไม่ใช่มนุษย์มนา มีตาโสมซึ่งเป็นผู้เฒ่าในหมู่บ้านนั้น

คนเดียว ที่หัวเราะคล้ายขอบใจ และพูดกับคนทั้งหลายว่า "กรรมสนองกรรม อีบางมันหนีกรรมไม่พ้น โดนเข้าทันตาเห็นในชาตินี้เอง" ตาโสมพูดซ้ำ ๆ ซาก ๆ อย่างนี้เรื่อยไป เมื่อมีผู้ถามแกว่ากรรมอะไรของยายบาง ตาโสมกลับส่ายหน้าไม่ตอบ ครั้นรบเร้าหนักเข้าแกก็พูดว่า "เมื่ออยากรู้ก็ไปถามอีบางมันเองซิวะ จะมายุ่งกับข้าทำไม ดีไม่ดีอีบางมันจะพาลมาด่าข้าเข้าให้"

ท่านพระครูที่วัดสนใจเรื่องของยายบาง ซึ่งตาโสมยกมาพูดว่าถูกกรรมสนองในปัจจุบันชาตินี้ จึงใช้คนไปตามตาโสมมาที่วัด เมื่อไล่ลูกศิษย์ออกไปจนพ้นจากบริเวณกุฏิแล้ว ท่านจึงถามว่า "โยมโสม เรื่องของยายบางนั่นน่ะเป็นอย่างไรนะโยมจึงได้พูดอยู่บ่อย ๆ ว่า "กรรมสนองกรรม" ช่วยเล่าให้ฉันฟังบ้างได้ไหม ?"

ตาโสมมองท่านพระครูด้วยความเกรงใจ ตรองอยู่ครู่หนึ่งจึงตอบท่านว่า "เอาเถิดครับ ท่านเอ่ยปากว่าอยากจะรู้ ผมก็จะไม่ปิด และมันเป็นเรื่องจริงเสียด้วย ปิดยังไง ๆ ก็คงจะไม่มิด ผมจะเล่าให้ท่านฟัง"

ตาโสมหยุดทิ้งระยะไว้ โดยจุดไม้ขีดจ่อก้นยาที่ดึงออกมาจากเหน็บหู สูบบุหรี่พ่นควันอย่างเอร็ดอร่อยจนหมดก้น แล้วทิ้งผลุงลงในกระโถน ยกถ้วยน้ำร้อนซดตามเข้าไปอีกใหญ่จนเสร็จเรื่องบำรุงความสุขแก่ตนแล้ว จึงเริ่มเล่าเรื่องให้ท่านพระครูฟังว่า "ยายบางคนนี้ แต่เดิมไม่ใช่คนหลังวัดกลาง อยู่ถึงบางกระพร้อ แต่ว่าทิดฉายคนบ้านนี้ได้มาเป็นเมีย และพามาอยู่กินด้วยกันจนกระทั่งทิดฉายตายจากไป มีลูกด้วยกันเพียงคนเดียวคือนางบัวนี่เอง"

เมื่อตอนตาโสมยังเป็นหนุ่มอยู่นั้น เคยไปเที่ยวทางบางกระพร้อบ่อย ๆ ซ้ำยังเคยหมายตายายบางเมื่อครั้งสาว ๆ อยู่เหมือนกัน เพราะยายบางตอนสาวนั้นสวยสมตัวทีเดียว แต่ว่าวันหนึ่งตาโสมไปพักกับเพื่อนซึ่งอยู่ใกล้ ๆ กับบ้านยายบางจึงเห็นฤทธิ์ยายบางเข้า พอรู้ฤทธิ์ยายบางเท่านั้น ตาโสมถอนใจคลายรักยายบางจนไม่มีเหลือ ทั้งเกลียดกลัวยายบางเป็นกำลังโดยที่วันนั้นยายบางนั่งด่าแม่ของตัวเอง เพราะแม่ทำอะไรไม่ถูกใจ แม่ยายบางไม่ได้ปริปากด่าว่าลูกตอบเลย เอาแต่ร้องไห้สงสารลูก แต่สอนยายบางว่า "ลูกเอ๋ยบาปนะลูกนะ ด่าแม่อย่างนี้นะ จะต้องตกนรกหมกไหม้เปล่า ๆ และกรรมอันนี้จะ

สนองเจ้าเอง ถ้าเจ้าได้ผัวมีลูกเต้าต่อไป ลูกมันจะจำอย่างแล้วจะด่าเจ้าอย่างที่เจ้าด่าว่าแม่นี่แหละ"

ยายบางแทนที่จะเชื่อ กลับขึ้นเสียงเถียงแม่ฉอด ๆ ว่า "นรกอยู่ไหน? สวรรค์อยู่ไหน" ดีแต่เอาเรื่องลม ๆ แล้ง ๆ มาขู่ แล้วตะโกนก้องว่าถ้าชาติหน้ามีจริง ก็ขออย่าให้ต้องเกิดมาเป็นแม่ลูกกันอีกเลย

ยายบางเมื่อเป็นสาว ได้หยาบคายเนรคุณต่อแม่ของตัวเอง จึงเหมือนบาปที่กระทำไว้ ส่งผลสนองให้เห็นในปัจจุบันชาตินี้ โดยนางบัวลูกสาวคนเดียวของแกได้หยาบช้าทารุณ และด่าว่าเนรคุณต่อแกอย่างร้ายกาจ ดังที่ทราบกันดีอยู่แล้วนี้

ในวันพระต่อมา เมื่อท่านพระครูให้อุโบสถศีลแก่สัปบุรุษผู้มาทำบุญถือศีลตามปกติแล้ว ได้แสดงพระธรรมเทศนากัณฑ์อุโบสถในตอนเช้า ยกเรื่องการเลี้ยงบิดามารดาเป็นอุดมมงคลเป็นหัวข้อเทศนา ในตอนหนึ่งท่านได้ยกนิทานชาดกมาประกอบธรรมเทศนาว่า

ชายผู้หนึ่ง ซึ่งเป็นคนกลัวเมีย ได้ทำการลบหลู่และทรมานบิดาของตนผู้ชรา ตามที่ภริยาสั่งให้ทำ โดยทำรางไม้ใส่อาหารให้บิดากิน คล้ายกับขุนสุกรหรือสุนัข ชายนั้นมีบุตร

ชายคนหนึ่งอายุประมาณ ๘—๙ ปี วันหนึ่งเขาเห็นบุตรนั้นกำลังนั่งถากไม้ท่อนหนึ่งให้เป็นร่อง ก็สงสัยจึงถามบุตรว่า "เจ้าทำอะไร ?" บุตรชายตอบว่า "ทำรางจ้ะพ่อ" เขาจึงซักต่อไปว่า "เจ้าทำเพื่ออะไร ?" บุตรนั้นก็ตอบอย่างภาคภูมิใจว่า "พ่อจ๋าพ่อ ฉันเห็นพ่อเอาข้าวใส่รางให้ปู่กิน จึงคิดว่าคนแก่ควรใช้ภาชนะเช่นนี้ใส่อาหาร ต่อไปพ่อก็จะแก่ และฉันต้องเลี้ยงพ่อจึงต้องการจะเลี้ยงพ่อให้เหมือนกับที่พ่อเลี้ยงปู่ เหตุนั้น ฉันจึงเอาท่อนไม้มาขุดทำรางเตรียมเอาไว้ เพื่อใช้สำหรับใส่อาหารเลี้ยงพ่อในสมัยเมื่อพ่อแก่ชรา"

ชายนั้นฟังบุตรตอบจึงเกิดได้สติ พิจารณาว่าตนตกอยู่ในอำนาจของภริยา จนลบหลู่บิดาตน ข้อนี้เป็นบาปอันใหญ่ยิ่งซึ่งตนจักต้องได้เสวยวิบากในภายหลัง โดยบุตรเห็นกิริยาที่ตนประพฤติอย่างไร จักประพฤติเยี่ยงนั้นบ้างต่อไป ด้วยเหตุฉะนั้นเขาจึงขมาโทษต่อบิดา และตั้งใจอุตส่าห์ปรนนิบัติท่านให้มีความสุข ด้วยสัจจะเคารพเป็นอย่างดี เพราะได้เห็นตัวอย่างแห่งความประพฤติผิดต่อท่านผู้มีพระคุณ ดังบุตรตนได้ตั้งปรารถนาจักกระทำต่อตนเช่นนั้นบ้างในภายหน้า

คำบรรยายหลักธรรม

เมื่อกล่าวถึงคำว่า "กรรมสนองกรรม" แล้ว ย่อมทำให้นึกถึงคำว่า "บุญ" และ "บาป" ซึ่งชาวพุทธบางคนก็ยังไม่เข้าใจว่าหมายความว่าอะไรกันแน่ ทั้ง ๆ ที่กล่าวคำสองคำนี้อยู่ทุกวี่ทุกวัน เมื่อใครทำความดีเช่นถือศีลหรือให้ทาน ก็ถือว่าได้บุญ ใครผิดศีลหรือทำชั่วอย่างหนึ่งอย่างใดเข้า ก็ถือว่าได้บาป บุญกับบาปจึงกลายเป็นคำพูดพล่อย ๆ ไม่มีความหมายคล้ายเรื่องลม ๆ แล้ง ๆ ไป ดังคำเล่าที่ว่า ภิกษุรูปหนึ่งขึ้นเรือจ้างข้ามฟากแม่น้ำ แต่ไม่อยากเสียสตางค์ให้ค่าเรือจ้าง จึงบอกกับคนแจวเรือจ้างว่า "โยม อาตมาไม่มีเงิน ขอให้รับเอาบุญไปก็แล้วกัน" คนแจวเรือจ้างก็เฝ้าคอยชำเลืองดูภิกษุรูปนั้นว่าเมื่อไรจะควักเอาบุญออกมาให้ ภิกษุรูปนั้นชักหนักใจ เพราะไม่สามารถหยิบยื่นบุญให้แก่เจ้าของเรือจ้างได้ ในที่สุดท่านก็แอบเอานิ้วควักขี้มูกแห้งออกมาจากจมูก ปั้นให้เป็นรูปกลม ๆ เข้าก้อนหนึ่ง พอท่านขึ้นจากเรือ ก็เอาขี้มูกก้อนนั้นวางไว้บนหัวเรือ ใกล้กับที่วางสตางค์ของคนอื่น ๆ เขา ชายแจวเรือจ้างก็มองดูก้อนกลม ๆ เล็ก ๆ นั้น เมื่อภิกษุและผู้โดยสารขึ้นไปจากเรือแล้ว เจ้าของเรือก็เลื่อนตัวมาเก็บสตางค์ที่ผู้โดยสารวางเอา

ไว้ และหยิบก้อนขี้มูกของภิกษุขึ้นมาพิจารณาดู พลางนึกในใจว่า "อ้อ ! นี่แหละตัวบุญ" เกิดมาพึ่งเห็นรูปร่างของตัวบุญวันนี้เอง ใคร ๆ ก็อยากได้บุญเป็นของตน แต่ก้อนบุญนี้มันเล็กนัก เก็บรักษาคงจะยาก อาจหล่นหายไปได้ง่าย ๆ อย่ากระนั้นเลย เราเก็บบุญนี้เอาไว้ในตัวเราจะปลอดภัยกว่า ว่าแล้วแกก็เอาก้อนขี้มูกนั้นใส่ปาก หวังจะกลืนมันลงไปในท้อง จะได้ไม่ต้องห่วงว่าบุญจะสูญหายไป แต่ด้วยความอยากรู้ว่าบุญจะมีรสอย่างไร แกก็ลองกัดชิมดู "อี ! บุญนี้มันกล่อย ๆ นิ่ม ๆ" ว่าแล้วแกก็กลืนขี้มูกลงไปในท้อง ด้วยความอิ่มเอิบใจที่ได้บุญจากภิกษุ คนอยากได้บุญจึงมักถูกหลอกอยู่เรื่อย ๆ

ตามความจริงนั้น บุญแปลว่าความชื่นใจ ความฟูใจ ความสุขใจ ความดี และเครื่องชำระสันดานให้ดีขึ้น ๆ ส่วนบาปก็มีความหมายตรงกันข้ามกับบุญทุกประการ บุญจึงไม่ใช่สิ่งที่จะทำให้คนได้ไปสวรรค์ ได้อยู่วิมานแก้ววิมานทอง หรือได้เทพบุตรเทพธิดามีนางฟ้าอย่างน้อย ๕๐๐ เป็นบริวาร ซึ่งเป็นเรื่องเพ้อฝันกันมากไปสักหน่อย โฆษณาเกินความจริงไปมากสักหน่อย จนเกิดอาการเมาสวรรค์เมาบุญ เกิดความอยากมีอยากเป็น ซึ่งเรียกว่าตัณหา แล้วยึดมั่นถือมั่นว่ามีตัวมีตน

มีอะไร ๆ เป็นของตน ซึ่งเรียกว่าอุปาทาน พระพุทธเจ้าสอนว่า ผู้ใดยังมีตัณหาและอุปาทานอยู่ คนนั้นจะต้องเวียนว่ายตายเกิดอยู่ในวัฏฏสงสาร ผู้ใดหมดตัณหาและอุปาทาน คนนั้นก็จะหมดความทุกข์โดยสิ้นเชิง กล่าวคือเป็นอรหันต์ ถ้าใครละตัณหาอุปาทานได้บางส่วน ก็มีโอกาสได้เป็นพระอริยบุคคล เช่นพระโสดาบัน พระสกิทาคามี พระอนาคามี กล่าวคือมีความทุกข์น้อยลง ๆ ตามลำดับ ฉะนั้น การทำบุญก็เพื่อชำระนิสัยสันดานของตัวเองให้หมดความโลภ ความโกรธ และความหลงงมงาย เพราะความโลภความโกรธความหลงงมงายนี้ นำคนไปสู่อบาย คือความทุกข์ใจอย่างยิ่งนั่นเอง การอยากไปสวรรค์เป็นเทพบุตรเทพธิดานั้น ก็ถือว่าเป็นความอยาก ความโลภ และเป็นความหลงผิดคิดว่าเทวดาหรือนางฟ้าเป็นคนดี หารู้ไม่ว่าพวกเทวดานั้น ยังเป็นผู้ที่เต็มไปด้วยกิเลสตัณหาอุปาทาน นานาประการ

อนึ่ง ผู้ที่ไม่มีโอกาสบรรลุมรรคผลนิพพานนั้น ก็ได้แก่คนในนรก เปรต อสุรกาย สัตว์เดรัจฉานและเทวดานั้นเอง ฉะนั้น ใครไม่อยากได้มรรคผลนิพพาน ก็จงอธิษฐานขอไปอยู่สวรรค์ หรือขอไปเกิดเป็นเทวดาเถิด แล้วจะหมดโอกาสได้มรรคผลนิพพาน กว่าจะกลับมาเป็นมนุษย์อีกก็พอดีหมดยุค หมดสมัย

ของพระพุทธศาสนา และก็คงไม่ทันสมัยของพระศรีอารย์ เพราะตามตำราเขาว่า เทวดามีอายุยืนกันตั้ง ๓ หมื่น ๔ หมื่นปี

พระพุทธเจ้ายังทรงยืนยันอีกว่า เทวดาส่วนมากที่หมดบุญวาสนาในสวรรค์แล้ว มักไปเกิดเป็นเปรต เป็นอสุรกาย สัตว์นรก สัตว์เดรัจฉาน น้อยนักจะได้มาเกิดเป็นคน สวรรค์จึงเป็นแดนที่พวกมีปัญญาทั้งหลายไม่ควรปรารถนากันเลย เมื่อทำบุญให้ทาน ก็จงมุ่งหมายทำลายความตระหนี่และความเห็นแก่ตัว หวังเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่คนอื่น ไม่ควรหวังจะเอาอะไรตอบแทน นี่แหละเป็นบุญเป็นทานที่บริสุทธิ์ เป็นบุญเป็นทานที่จะทำคนให้ได้รับมรรคผลนิพพาน คือหมดความทุกข์ไปตามลำดับ จนหมดความทุกข์โดยสิ้นเชิงนั่นเอง นี้คือคำสอนแท้จริงของพระพุทธเจ้า ซึ่งพวกเราไม่ทราบกัน อันเรียกว่า "กรรมไม่ดำไม่ขาว"

บาปแปลว่าทำให้จิตใจของตนเสียไป ๆ ทำให้นิสัยสันดานของตนเลวลง ๆ ผลก็คือเกิดความทุกข์ใจหรือทุกข์กาย ไม่ทันทีทันใดก็ในโอกาสต่อไป เพราะการกระทำทุกอย่างย่อมก่อผล ทำดีก็ได้ผลทางดี ทำชั่วก็ได้ผลทางชั่ว ถึงไม่ปรากฏแก่สายตาคนอื่น ก็ปรากฏแก่ใจของผู้นั้น และยังเป็นตัวอย่างอันดีหรือตัวอย่างอันเลวแก่คนอื่น ๆ ที่อาจเอาอย่างตาม ดังเรื่องของยายบาง

และนางบัว ที่ด่าแม่บังเกิดเกล้าของตน ถึงแม้ตนเองไม่รู้สึกเสียใจในขณะนั้น แต่ตัวอย่างอันเลวทรามได้ถ่ายทอดมาถึงลูกของตน และอาจถึงหลานของตนต่อไป จึงกลายเป็นเรื่องกรรมสนองกรรม แม้เรื่องของชายคนหนึ่งที่เอาอาหารใส่รางไม้ ลากเอาไปให้บิดากินเหมือนอย่างเลี้ยงหมูเลี้ยงหมา พอลูกของตัวเองโตขึ้นมาเพียง ๘–๙ ขวบ ก็ลงมือเล่นถากไม้ท่อนหนึ่งทำเป็นรางสำหรับใส่อาหาร เพื่อเตรียมเอาไว้ให้พ่อของตัวกินเมื่อตอนแก่ ๆ เพราะเห็นพ่อทำกับปู่ของตนมาอย่างนั้นก็จะทำตาม โดยเด็กไม่รู้ว่ามันดีหรือไม่ดี บาปจึงแปลว่าทำนิสัยจิตใจให้เสียไป ๆ แล้วผลที่จะได้รับ ก็ไม่ต้องหวังว่าจะกลายเป็นเรื่องดีขึ้นมาได้ ใครทำกรรมอย่างไรไว้ ก็จะต้องรับผลของกรรมนั้นโดยไม่ต้องสงสัย ดังเรื่องยายบางนางบัวนี้เป็นตัวอย่าง

แม้เรื่องคอรัปชั่น กินโกงกันอยู่ในสมัยนี้ นอกจากผู้โกงจะมีนิสัยชั่วติดตัวแล้ว ลูกหลานของคนโกงก็จะต้องโกงเอาอย่างพ่อแม่ปู่ย่าตายายของตน ติดต่อไปอีกหลายชั่วคน อันจะนำความฉิบหายมาสู่วงศ์ตระกูลนั้นในวันใดวันหนึ่งแน่ ๆ ถึงแม้คนโกงเป็นผู้มีอำนาจวาสนา ใครจะจับไปลงโทษไม่ได้ แต่ประชาชนที่รู้ความจริง ก็จะรุมกันเกลียดชัง แช่งด่ากันทุกบ้านทุกเรือน และยังทำให้ลูกให้เมีย พ่อตาแม่ยาย ถูกเกลียดชังไปด้วย

รายที่ ๕

ลูกสาวหัวดื้อ

ทุกข์ของพ่อแม่นั้น คงไม่มีสิ่งใดจะหนักเกินกว่าเรื่องที่ลูกตนเป็นคนดื้อด้าน ไม่ ยอม เชื่อฟังคำ สั่ง สอน ของ พ่อแม่ ผู้หวังดี และลูกที่ดื้อด้าน ไม่ยอมเชื่อฟังพ่อแม่ของตน จักต้องดิ่งลงสู่ความทุกข์ความระทมอันแสนเข็ญ อย่างแน่นอน

ขจร ลูกสาวผู้ใหญ่บ้านผ่อน โตเป็นสาวแล้วซ้ำยังสวยอีกด้วย ผู้ชายที่ไม่เคยสนใจในตัวขจรมาแต่ก่อนเลย ก็เริ่มเปลี่ยนเป็นสนใจผิดกว่าเก่า และพอแตกเนื้อสาวเท่านั้น ร่างกายของขจรก็เปลี่ยนรูปเดิมไป คล้ายชุบตัวขึ้นมาใหม่โดยไม่มีรูปเก่า ซึ่งเป็นเด็กมอมแมมเหม็นสาปสกปรก เหลืออยู่เลย ว่ากันว่า ทั้งคลองโสภาไม่มีหญิงใดจะงามเท่ากับขจรเลย รูปร่างของขจรสมทรงได้ส่วนสัด แม้ขจรจะไม่ขาวนัก แต่ผิวขจรก็ไม่คล้ำเลย และยังเป็นน้ำนวลเปล่งปลั่งสะอาดตา ซ้ำใบหน้าของขจรก็ผุดผ่องเกลี้ยงเกลา คิ้วดกโก่งดำสนิท ตาโตจมูกโด่งรับกับริมฝีปากซึ่งแดงโดยไม่ต้องแต้มแต่งสี ที่เด่นในใบหน้าอีกแห่งคือไฝดำเม็ดใหญ่เหนือริมฝีปากบนด้านขวา เพราะขจรยิ้มครั้งไรก็คล้ายจะยั่วยวนผู้ที่ได้เห็น และทำให้ใบหน้าของขจรคมคายเป็นเสน่ห์ยิ่งนัก

ผู้ใหญ่ผ่อนพ่อของขจร ก็รู้สึกว่าในบ้านตนมีอะไร ๆ ที่แปลกเปลี่ยนแปลงหลายอย่างนับตั้งแต่ ขจรเป็นสาวขึ้นมา ผู้ใหญ่ผ่อนเป็นคนชอบความสงบ แต่เดี๋ยวนี้ชักจะพลุกพล่าน เพราะมักจะมีพวกหนุ่ม ๆ พายเรือผ่านหน้าบ้านไป ๆ มา ๆ วันละหลายครั้ง และบางทีก็มีลูกค้าหน้าใหม่ ๆ มาจอดเรือร้องถาม ขอซื้อหมากมะพร้าวและผลไม้ต่าง ๆ ในสวน ซึ่งลูกค้าเหล่านี้แต่ละคน ๆ ล้วนหนุ่มแน่นและมีลักษณะคล้ายลูกค้าปลอมทั้งสิ้น บางคนปากพูดเรื่องซื้อเรื่องขายกับผู้ใหญ่ผ่อนแท้ ๆ แต่ตาชอนเข้าไปถึงในบ้านเพื่อมองหาขจรลูกสาวของผู้ใหญ่บ้านผ่อนอย่างจงใจ ยิ่งนานวันผู้ใหญ่ผ่อนก็เข้าใจได้ดีว่า ความเปลี่ยนแปลงและความวุ่นวายต่างๆ ที่เกิดขึ้นนี้ เป็นเพราะลูกสาวของตนเป็นต้นเหตุ ทำให้พวกผู้ชายเกิดความสนใจคล้ายดอกไม้ซึ่งเริ่มบาน ย่อมเป็นที่ปรารถนาของหมู่ภมรทั้งหลาย ซึ่งมาชุมรุมเพื่อเอารสหอมหวานไปสู่รังฉันนั้น

ขจรไม่มีแม่ เพราะแม่ของขจรตายตั้งแต่ขจรยังเล็ก ๆ จึงต้องเป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่ผ่อนผู้เดียว คอยสั่งสอนและอบรมลูกตาซึ่งในขณะนี้ผู้ใหญ่ผ่อนพยายามสอนและเตือนลูกเนือง ๆ เกี่ยวกับ

เรื่องการติดต่อกับผู้ชาย เพื่อให้ขจรรักนวลสงวนตัวไม่ให้มีนิสัยเป็นคนใจง่าย และไม่ทำอะไรให้พ่อต้องพลอยอับอายขายหน้าไปด้วย โดยพ่อสอนขจรว่า ;—

"เป็นผู้หญิงนั้นจะดีหรือจะชั่วก็ด้วยการมีสามีครั้งแรก ถ้าลูกได้สามีเป็นคนดี เขาย่อมเลี้ยงดูลูกได้ยืดเยื้อไม่ทิ้งขว้าง ถ้าลูกเป็นคนใจง่ายรักคนแต่รูปร่าง หรือเชื่อคำลวงซึ่งแสนหวานของผู้ชาย ต่อไปจะต้องเช็ดน้ำตาด้วยหัวเข่า เพราะจะถูกคนคดลวงล่อหลอกเอาไปเพื่อชมเชยชั่วคราว เมื่อสิ้นสาวหมดสวยไร้ราคาแล้ว เขาย่อมเบื่อหน่ายทอดทิ้ง ลูกจะต้องตรอมตรมตลอดชาติซึ่งจะทำให้พ่อต้องพลอยทุกข์ตามไปอีกด้วย ฉะนั้นจะรักใครจะชอบใครต้องใคร่ครวญให้ดี อย่าทำลายประเพณี โดยถ้าใครรักลูก ต้องให้เขามาสู่ขอตามธรรมเนียม และต้องดูกันไปนานๆ"

คำสอนของพ่อซึ่งแสนจะห่วงและรักขจรอย่างแท้จริงนั้นขจรจะสนใจจำเพียงไรแค่ไหนไม่ทราบได้ เพราะอยู่ ๆ คืนหนึ่งขจรก็หอบของหนีตามผู้ชายไปเสียแล้ว โดยไม่ได้คำนึงว่าพ่อตนจะต้องชอกช้ำเสียใจและรู้สึกเคียดแค้นอย่างไร

ผู้ใหญ่ผ่อนไม่แสดงกิริยาผิดปกติให้ปรากฏเลย เพราะปลงตกตั้งแต่ขจรเป็นสาวแล้ว ว่าขจรจะอยู่กับตนอีกไม่นาน

ลูกเป็นผู้หญิงต่อไปก็ต้องจากอกพ่อไปอยู่กับผัวเขา แม้ต่อมาจะมีผู้หวังดีส่งข่าวว่าขจรตามผู้ชายไปอยู่ที่นั่นที่นี่ แต่ผู้ใหญ่ผ่อนก็ไม่สนใจ ทั้งไม่ยอมรับขมาจากลูกเขย โดยพูดว่า "เมื่อเขาจะไปกันเขาก็ไม่ได้บอกฉัน เขารักกันชอบกันไปด้วยกันก็ตามใจของเขา ก็ขอให้ไปกันให้ตลอด ฉันไม่เกี่ยวด้วย แต่จะย้อนกลับมาเข้าบ้านฉันอีกไม่ได้ ถ้ากลับมาก็ต้องเจอดีกัน"

ปกติผู้ใหญ่ผ่อนเป็นคนไม่ค่อยพูด แต่ถ้าพูดคำไหนต้องเป็นคำนั้น ขจรจึงไม่กล้ากลับบ้าน แม้สามีขจรก็เกรงพ่อตาไม่กล้าฝืนน้ำใจผู้ใหญ่ผ่อนเช่นกัน สองปีต่อมา มีผู้นำข่าวเรื่องของขจรมาเล่าให้ผู้ใหญ่ผ่อนฟังอีกว่า ขจรเลิกกับสามีเสียแล้วเพราะสามีขจรมีเมียใหม่ซึ่งรวยกว่าสวยกว่าขจร เมื่อขจรอยู่กับสามี ได้มีบุตรด้วยกัน ๑ คนเป็นหญิง และหลังจากแยกกับสามี ขจรได้ทิ้งลูกไว้กับสามีไม่ได้เอาลูกไปด้วย แล้วขณะนี้ขจรไปทำงานเป็นคนใช้อยู่ในบ้านอัยการจังหวัดที่ในเมือง

ผู้ใหญ่ผ่อนรีบไปรับตัวหลานสาวมา จากสามีเดิมของขจรทันที โดยยื่นคำขาดแก่เขาว่าเด็กนี้เป็นหลานของตน เข้าใจว่าตนจะเลี้ยงและให้ความสุขแก่เด็กได้ดีกว่าที่พ่อมันจะเลี้ยง เพราะ

ไม่ต้องเกรงว่าจะถูกแม่เลี้ยงรังแก พ่อเด็กจึงจำต้องยอมให้ลูกตนแก่ผู้ใหญ่ผ่อนไปแต่โดยดี หลังจากนั้นประมาณปีเศษ ผู้ใหญ่ผ่อนก็รู้เรื่องของขจรเพิ่มเติมต่อไปอีกว่า ขจรได้สามีเป็นคนที่สอง สามีของขจรคนนี้เป็นนายสิบตำรวจตรี ยังรับราชการอยู่ที่สถานีตำรวจภูธรในจังหวัดนั้นเอง ผู้ใหญ่ผ่อนเพียงแต่รับรู้เท่านั้น แต่ไม่ได้สนใจอะไรในเรื่องของขจรมากกว่านั้นเลย

ไม่ทราบว่าจะเป็นเวรอะไรของขจร หรือจะเป็นกรรมของผู้ใหญ่ผ่อนแน่ ขจรได้ผัวใหม่อยู่กับเขาไม่ทันถึง ๓ ปีก็มีเหตุต้องเลิกกับผัวอีก โดยทิ้งลูกชายไว้กับเขาหนึ่งคน ผู้ใหญ่ผ่อนอีกนั่นแหละ ต้องไปตามขอรับหลานชายมาเลี้ยงที่บ้านต่อไป แต่สำหรับรายนี้กว่าจะได้เด็กมาจากพ่อเขา ผู้ใหญ่ผ่อนต้องเสียเวลาไปมาหลายเที่ยว เพราะพ่อเด็กไม่ยอมให้ลูกของเขาง่าย ๆ ผู้ใหญ่ผ่อนต้องอ้อนวอนและยกเหตุผลมาชี้แจงเสียเวลาไปมาก เขาจึงใจอ่อน และยอมยกลูกให้ผู้ใหญ่ผ่อนไปเลี้ยงตามความประสงค์

หลานคนโตของผู้ใหญ่ผ่อนอายุ ๗ ขวบแล้ว กำลังเรียนหนังสือที่โรงเรียนประชาบาลวัดข้างบ้าน ส่วนหลานคนเล็กอายุได้ประมาณ ๔ ขวบเศษ ซึ่งกำลังน่ารักทีเดียว และต่างเรียกผู้ใหญ่ผ่อน

ว่า "พ่อ" จนติดปาก ในระยะหลังมานี้ ผู้ใหญ่ผ่อนมิได้สนใจและไม่ได้ข่าวจากขจรเลย โดยคิดตัดใจว่า "ขจรมันตายไปแล้ว" แต่อยู่ ๆ วันหนึ่งขณะที่หลานคนเล็กหลับอยู่บนเรือน และหลานคนโตไปโรงเรียน เรือจ้างลำหนึ่งเข้ามาจอดที่ท่าน้ำหน้าบ้านผู้ใหญ่ผ่อน และคนแจวเรือร้องตะโกนเรียกผู้ใหญ่ผ่อนให้ลงมาช่วยรับคนเจ็บขึ้นบ้าน ผู้ใหญ่ผ่อนแปลกใจว่าญาติที่ไหนบ่วยไข้มาจึงต้องเอามาส่งให้ถึงบ้าน จึงเดินลงไปที่ท่าน้ำ มองลงไปในเรือพอเห็นคนเจ็บถนัดตาเท่านั้น ผู้ใหญ่ผ่อนรีบโบกมือ แล้วพูดกับคนแจวเรือว่า "อ้ายกัง มึงพามันมาจากไหน ก็เอามันไปส่งที่นั่นจะเอามาขึ้นบ้านกูไม่ได้เป็นอันขาด"

เจ้ากังคนแจวเรือจ้างมองผู้ใหญ่ผ่อนอย่างสงสัย แล้วถามว่า "อ้าว! ผู้ใหญ่ครับ ก็นี่มันอีขจรลูกสาวผู้ใหญ่เองยังไงล่ะ" "ใครบอกมึงวะไอ้กัง ว่านี่เป็นอีขจร อีขจรลูกของกูนั้นมันตายไปตั้ง ๗–๘ ปีแล้ว มึงเอาใครที่ไหนใส่เรือมาแล้วว่าเป็นลูกของกู เอามันไปให้พ้นอย่าขึ้นเขตบ้านกูเป็นอันขาด" ผู้ใหญ่ผ่อนสั่งอย่างเด็ดขาด

เจ้ากังเกาหัวคล้ายไม่เข้าใจ พูดย้ำกับผู้ใหญ่ผ่อนอีกครั้งว่า "นี่แหละมันละ อีขจรลูกของผู้ใหญ่แน่ ๆ โรคผู้ชายกินมันงอมแงมจนจะตายอยู่แล้ว มันซมซานลงเรือเมล์มาที่ตลาด อ้อนวอนให้ผมพามาส่งบ้าน ผมสงสารก็อุตส่าห์เอามันมาส่งให้เอาบุญแล้วผู้ใหญ่เป็นยังไงจึงไม่ยอมรับว่ามันเป็นลูก จะให้ผมเอามันไปส่งที่ไหนอีกล่ะ ?"

ผู้ใหญ่ผ่อนหันหลังกลับเดินขึ้นบ้าน ค้นหาอะไรสักครู่แล้วเดินมาที่ท่าน้ำอีก หยิบธนบัตรใบละ ๒๐ บาท ส่งให้เจ้ากังพร้อมกับสั่งว่า "อ้ายกัง เมื่อเองไม่รู้จะเอามันไปส่งที่ไหนก็เอาไปส่งที่โรงพยาบาล เอ้า นี่ค่าเหนื่อยของเอ็ง แล้วเอ็งจะเที่ยวพูดว่าอีคนนี้เป็นลูกของข้าไม่ได้ เพราะลูกข้ามันตายไปแล้วตายไปตั้งหลายปีแล้ว คือแรกที่มันออกจากบ้านข้านั่นแหละข้าปลงใจว่ามันตายจากข้าไปแล้ว ลูกถ้าเชื่อฟังพ่อแม่ก็ยังเป็นลูกของข้าอยู่ แต่ลูกที่ดื้อด้านละเมิดคำสั่งสอนของข้า ก็ไม่ใช่ลูกข้าอีขจรมันตายไปแล้วก็ให้แล้วกันไป ส่วนคนที่เอ็งเอามานี้ เมื่อเอ็งเอามันมาได้ ก็ต้องเอามันไปได้ ไปเสียให้พ้นบ้านของข้าถ้าเอ็งไม่รีบไป จะต้องพลอยเจ็บตัวไปด้วย"

เจ้ากังรับเงินจากผู้ใหญ่ผ่อนแล้ว รีบแจวหัวเรือออกจนพ้นท่า และจากที่นั้นก็หายลับไปทันที

บนหิ้งตั้งโกศกระดูกของแม่พร้อม ซึ่งเป็นมารดาของขจรผู้ใหญ่ผ่อนประจงปักธูป ลงในกระถางเบื้องหน้าของโกศกระดูกเมียรัก แล้วยืนเพ่งมองควันธูปซึ่งพลุ่งขึ้นสู่เบื้องบนเป็นสายขาวบาง ๆ พร้อมกับพึมพำผู้เดียว คล้ายขอความเห็นใจจากผู้ตายโดยกล่าวว่า :—

"ฉันจำเป็นเหลือเกินที่ต้องทำเช่นนี้ ลูกที่กล้าฝ่าฝืนน้ำใจของพ่อแม่ ย่อมแน่นอนที่จะต้องเดินดิ่ง ลงสู่ความทุกข์ทรมานฉันพยายามทุกอย่างเพื่อฉุดลูกฉันให้ขึ้นสู่ทางที่ชอบ ด้วยการสอนลูกอย่างละเอียดทุกเรื่องด้วยหวังดี แต่ลูกไม่เชื่อพ่อ ลูกชอบทำอะไรตามใจตนเอง จึงต้องมีสภาพเป็นอย่างนี้ แม่พร้อมจงเห็นใจฉันด้วยเถิด ฉันทำไมจะไม่รักลูก หลานฉัน ๆ ยังไม่ยอมทิ้งเพราะถือว่าเป็นเลือดเนื้อเชื้อไข ต้องตามเก็บเอามาเลี้ยงเพื่ออบรมให้เขาเป็นคนดีต่อไป แต่ส่วนแม่ของมันนั้นชั่ว จนเกินที่ฉันจะเลี้ยงและอบรมได้แล้ว จึงต้องปล่อยให้มันไปตามยถากรรม......"

คำบรรยายหลักธรรม

มีคำกล่าวที่สั้น ๆ บทหนึ่งว่า "รักที่ไหน–ทุกข์ที่นั่น" คำกล่าวนี้เป็นคำสอนของพระพุทธศาสนา แล้วเป็นความจริงเสียด้วย เพราะความรักก็เป็นตัณหาอย่างหนึ่ง คือความอยากมีอยากได้ หรืออยากเป็นอยากไม่เป็น ถ้าเกี่ยวกับเรื่องระหว่างเพศ ก็กลายเป็นตัณหาราคะ ทั้งหมดนี้เป็นต้นเหตุของความทุกข์ตามหลักของอริยสัจจ์ ๔ ประการ แต่คนหนุ่มคนสาวหรือปุถุชน คือคนที่ยังไม่มีปัญญาตามแนวคำสอนพุทธศาสนา มักจะไม่ได้คิดในเรื่องเช่นนี้ หรือคิดไม่ถึงเอาเสียเลยทีเดียว จึงมีการยกย่องเทิดทูนความรัก บูชาความรัก ว่าเป็นคุณธรรมอันสูงสมควรที่จะประคับประคองให้มีกันมาก ๆ ขึ้น แต่คำสอนในทางพุทธศาสนาแล้ว พระพุทธเจ้าท่านให้ลดความรักให้น้อยลง ๆ และถ้าระงับความรักเสียได้ก็จะเป็นการดีที่สุด เพราะมันจะทำให้หมดความทุกข์โดยสิ้นเชิง เพราะการรักนำมาซึ่งความทุกข์

การที่กล่าวมานี้ มิใช่จะส่งเสริมให้คนใจจืดใจดำหรือรักใครเอ็นดูใครไม่เป็น และไม่ใช่ให้คนเกลียดกัน แต่ต้องการชี้ให้เห็นว่า การทำใจให้เป็นกลาง ๆ (จิตว่าง) คือไม่เกลียดไม่รัก

นั้นแหละเป็นสิ่งที่พระพุทธศาสนาต้องการ สมดังคำสอนที่เป็นประธานในคำสอนทั้งหลาย ซึ่งมีอยู่ ๓ ข้อสั้น ๆ ว่า ไม่ทำความชั่วทั้งปวง ทำความดีให้เต็มที่ และทำจิตใจให้สะอาดผ่องแผ้วจากสิ่งที่จะทำให้จิตใจไม่บริสุทธิ์ จิตที่ไม่มีความรักและความเกลียดนั้นแหละ เป็นจิตใจบริสุทธิ์ เป็นจิตอิสระ เป็นจิตเดิมแท้ของคน เป็นจิตว่างจากอุปทาน พุทธศาสนานิกายเซ็นในประเทศจีนและญี่ปุ่น เขามุ่งสอนคนให้สนใจแต่ในเรื่องนี้ เขาไม่สนใจในเรื่องทำบุญให้ทานไปสวรรค์ หรือแม้แต่การเคร่งศีล เขาไม่สนใจว่าพระพุทธเจ้าคือใคร ถ้าใครไปถามอาจารย์พุทธศาสนาของนิกายเซ็น (ฌาน) ว่าพระพุทธเจ้าคือใคร อาจารย์จะตอบว่า "คือขี้วัวก้อนหนึ่ง" คำตอบอย่างนี้คงทำให้ชาวพุทธไทยฟังแล้วโกรธ เพราะเห็นเป็นการดูถูกดูหมิ่นพระพุทธเจ้า ซึ่งความจริงเขาไม่เจตนาดูถูกพระพุทธเจ้าเลย แต่เขาไม่อยากให้ใครไปเสียเวลาในเรื่องที่ไม่สำคัญ เขามุ่งเอาธรรมะมากกว่า ถ้าลูกศิษย์ถามอาจารย์ว่า พระพุทธเจ้าสอนอะไร อาจารย์อาจตบหน้าลูกศิษย์ให้ฉาดใหญ่ ๆ หรืออาจารย์อาจนิ่งไม่ยอมกล่าวอะไรเลย พวกเราคนไทยถ้าได้เห็นการสอนพุทธศาสนาแบบนิกายเซ็นแล้วคงไม่ชอบใจ แม้ลูกศิษย์

ของนิกายเซ็นที่เข้าถึงธรรมะแล้ว หรือได้ดวงตาเห็นธรรมแล้ว เป็นพระโสดาบันแล้ว ก็อาจใช้วิธีตบหน้าอาจารย์ เพื่อบอกอาจารย์ว่าปฏิบัติธรรมไปแล้วถึงแค่ไหน อย่างไรก็ตาม พวกนั้นมิใช่คนบ้า แต่เป็นผู้เข้าถึงหัวใจของพุทธศาสนาแล้วอย่างแท้จริง การกระทำอันแปลก ๆ และรุนแรงอะไรทำนองนี้ ล้วนแต่เป็นวิธีการสอนหรือวิธีทดลองจิตอันบริสุทธิ์ จิตอิสระ จิตเดิมแท้ หรือจิตว่างจากกิเลส กล่าวคือตัณหาและอุปาทาน นิกายเซ็นนี้บางทีเขาเรียกว่านิกายฉับพลัน คือการเรียนลัดพุทธศาสนานั้นเอง (โปรดอ่านหนังสือเรียนลัดพุทธศาสนาของท่านพุทธทาสภิกขุ ซึ่งองค์การฟื้นฟูพุทธศาสนา ฯ ได้พิมพ์เผยแพร่แล้ว ถึงแม้จะไม่ใช่เรื่องราวของนิกายเซ็น แต่ก็เป็นการเรียนลัดแบบชาวไทย เพื่อให้ได้มรรคผลนิพพานโดยเร็ว)

ใครมีจิตใจเป็นกลาง ๆ (จิตว่าง) ไม่หวั่นไหวไปตามอารมณ์หรือสิ่งที่จะมาสั่นคลอนจิตใจได้นั้น เป็นผู้ที่ปฏิบัติธรรมอันสูงสุด เขาเป็นผู้ได้มรรคผลแล้ว ถ้าจิตใจเขาว่างตลอดเวลาจากกิเลส เช่นความโลภความโกรธความหลงงมงาย ปราศจากตัณหาและอุปาทาน เขาผู้นั้นก็เป็นอรหันต์ และเรียกว่าได้ถึง

พระนิพพาน กล่าวคือความหมดทุกข์ใจอย่างสิ้นเชิง ถึงจะมีความทุกข์กาย แต่ก็ไม่มีความหมายอะไรแก่เขาผู้นั้นเหมือนกัน เพราะเขาไม่ยึดมั่นในความทุกข์ทางกาย

ใครมีความรัก ผู้นั้นย่อมรู้สึกว่าตัวมีตัวตน (อัตตา) กล่าวคือตัวตนที่ไปรักเขา แล้วก็ยังคืบหน้าไปอีกด้วยการยึดถือว่ามีอะไร ๆ เป็นของตน และเกิดการเห็นแก่ตัว จะเอาสิ่งที่รักมาเป็นของตัว เกิดหวงแหนอิจฉาริษยา ถ้าผิดหวังในความรักก็เกิดโกรธ เกิดพยาบาท คิดจะทำลายสิ่งที่เคยรักนั้นเสียหรือไม่อยากเห็นดูปรานีสิ่งนั้นต่อไป หรือต้องแก้แค้นให้หายเจ็บใจ จิตใจจึงตกเป็นทาสของความรักบ้าง ความโกรธบ้าง ความกลัวบ้าง กระเพื่อมอยู่ตลอดเวลาหาความสงบสุขไม่ได้ พุทธศาสนาต้องการจิตที่สงบไม่หวั่นไหวไปตามอารมณ์ ใครชนะใจตนเองได้ จึงเป็นการชนะที่สูงสุด พระพุทธเจ้าหรือพระอรหันต์จึงได้แก่คนที่จิตใจสงบ ว่างจากกิเลส ว่างจากความเห็นแก่ตัวอย่างที่สุด ใช้ชีวิตอยู่ด้วยความว่าง (สุญญตาวิหาร) พระธรรมก็ได้แก่คำสอนที่จะทำให้จิตใจว่าง (จากกิเลส) พระสงฆ์ที่แท้ก็คือผู้กำลังทำใจตนเองให้ว่าง (จากกิเลส) พระที่จิตใจไม่ว่าง พระนั้นไม่ใช่พุทธบุตร คำสอนใดที่ไม่ทำให้คนใจว่าง

จากกิเลส นั่นไม่ใช่ธรรมะของพุทธะ คนใดบวชแล้วไม่ทำใจให้ว่างจากกิเลส นั่นก็ไม่ใช่พระสงฆ์ที่แท้ เขาเป็นแต่เพียงลูกชายชาวบ้านคนหนึ่ง ที่โกนศีรษะและนุ่งห่มจีวรนอนตามวัดเท่านั้น ซึ่งไม่ใช่เนื้อนาบุญที่เราควรทำบุญ

ฉะนั้น พระนิกายเซ็นเขาจึงมุ่งสอนเพื่อทำใจให้ว่างจากอุปาทาน เขาสนใจแต่เรื่องความว่าง (สุญญตา) เรื่องอนัตตา (ความไม่ใช่ตัวตน ไม่มีอะไรเป็นของตัวของตน) เขาไม่สนใจการทำบุญให้ทานแบบต่าง ๆ เช่น ทอดกฐิน ทอดผ้าป่า ก่อพระทราย สร้างโบสถ์ สร้างวิหาร สร้างเจดีย์ สร้างพระเครื่องพิมพ์รูปหลวงพ่อเอามาขายกัน เขาเรียกว่าเป็นบุญบ้า ๆ บอ ๆ เหลวไหลไม่ได้ประโยชน์ เขาไม่สนใจการกราบไหว้บูชาอะไร ๆ (ไม่ต้องพูดถึงเรื่องกราบไหว้ผีสางเทวดาสิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ ซึ่งมันไม่มีจริง) แม้แต่พระพุทธรูปเขาก็ไม่สนใจจะไหว้ แต่เขาปฏิบัติธรรมที่สูงสุดของพระองค์เลยทีเดียว คือการทำจิตใจให้ว่าง (จากกิเลส) ไม่รัก ไม่โกรธ ไม่เห็นว่าสวย ไม่เห็นว่าน่าเกลียด ไม่เห็นเป็นดี ไม่เห็นเป็นเลว ไม่เห็นเป็นขาว ไม่เห็นเป็นดำ ไม่สนใจว่าหอมหรือเหม็น นี่แหละเป็นการทำวิปัสสนาโดยตรง

เมื่อตาหูจมูกลิ้นกายใจสัมผัสอะไร ก็เพียงสัมผัสไป เขาไม่ยอมให้เกิดอารมณ์ ไม่ยอมให้เกิดความรู้สึก หากเกิดความรู้สึกแล้ว เขาก็ไม่ยอมให้เกิดความอยาก เพราะว่าพอเกิดความอยากขึ้นมา มันอาจเป็นความทุกข์ขึ้นมาทันที เกิดตัวตนหรืออัตตาขึ้นมาทันที แล้วเรื่องมันจะไปกันใหญ่ หยุดไม่ได้ ต้องหมุนไปตามอำนาจของกิเลส เป็นวงกลมที่เราเรียกว่าวัฏฏสงสารนี่เอง ไม่ใช่การเวียนว่ายตายเกิดอย่างที่คนเข้าใจกนอยู่ แต่เป็นการเวียนว่ายตายเกิดของความรู้สึกว่าเราเป็นคนนั้นคนนี้ เราต้องการเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ เพื่ออยากได้อย่างนั้นอย่างนี้ มันเป็นวงกลมของตัณหาอุปาทาน คือวันหนึ่ง อาจเกิดตายหลายครั้งก็ได้

ในเมืองไทยน่าเสียดายที่ไม่มีใครสนใจอย่างนี้ เพราะเรื่องจิตว่างจากความเห็นแก่ตัวอย่างเดียวเท่านั้น จะทำให้คนบรรลุมรรคผลนิพพานได้ แต่คนไทยไปหลงใหลทำบุญให้ทานเพื่อเอาสวรรค์เอาบุญกันเสียหมด ผู้สอนก็สอนให้เอาสวรรค์เอาวิมาน ไม่มีใครสอนให้รู้จักระงับดับทุกข์ตามแบบของพระพุทธเจ้า ทุกคนกำลังเป็นทุกข์อยู่ และเป็นทุกข์กันมากขึ้น สังเกตได้จากผู้คนไปหาหมอดูมากขึ้น ไปไหว้เจ้าพ่อเจ้าแม่ภูตผีปีศาจ ไหว้ผีสางเทวดา ไหว้พระภูมิกันมากขึ้น ส่วนพวกบูชาความรักก็ฆ่าตัว

ตายหรือฆ่ากันตายมากขึ้น พินาศไปเพราะความรักก็มาก ชีวิตของสาวสวยขจรพินาศไปก็เพราะความรัก (ราคะ) ถึงขนาดเป็นกามโรคและพ่อแม่ไม่ยอมรักษา ต้องเร่ร่อนไปตามยถากรรม ส่วนผู้ใหญ่ผ่อนนั้นตัดใจได้ ตัดความรักลูกสาวเสียได้ทันแก่เวลา จึงไม่เกิดความทุกข์มาก แต่ก็ยังมีความเจ็บใจไม่สงบลงได้ หากขจรเป็นลูกสาวของคนอื่น ผู้ใหญ่คงไม่เดือดเนื้อร้อนใจเลย ฉะนั้นวิธีที่ จะทำจิต ใจให้ว่างจาก กิเลส ได้ก็โดยนึก คิดเอา ไว้ล่วงหน้าเสมอๆ ว่า ลูกเมียก็อาจไม่ใช่ของเรา สามีก็อาจไม่ใช่ของเรา คนที่เรากำลังรักเขาอย่างแท้จริง ก็อาจเปลี่ยนแปลงเป็นของคนอื่นเมื่อใดก็ได้ แม้ตัวเราเองเรายังรับประกันไม่ได้ ตัวเขา ๆ ก็จะรับประกันได้อย่างไร สุดแท้แต่เรื่องของมัน เขาอยู่เราเลี้ยงเขาไปเราหาใหม่ แบบตายผั่งยังเลี้ยง ไม่ยึดมั่นถือมั่นว่าสิ่งใด ๆ เป็นของเรา เอาหลักเรื่อง อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา มาพิจารณาไว้เสมอ ๆ ก็จะเป็นทางระงับทุกข์ได้ จิตใจจะได้ว่างจากความเห็นแก่ตัวจัด เมื่อว่างก็ไม่วุ่น เมื่อไม่วุ่น ก็จะสงบสุข นี่แหละเป็นคำสอนที่พุทธศาสนามีให้แก่เรา ไม่ใช่เรื่องสวรรค์วิมานที่คนชอบพูดชอบสอนกันพล่ามไปหมด มุ่งหวังสวรรค์กันไปหมด พระพุทธเจ้าเทศน์เรื่องโทษของสวรรค์เอาไว้มาก แต่คนไม่นำ

มาสอนกัน เห็นแต่เอาเรื่องสวรรค์วิมาน มาล่อเพื่อแลกกับเงินกันทั้งนั้น น่าสงสารชาวพุทธไทยเหลือเกิน เมื่อใดถึงจะรู้จักพุทธศาสนาเสียสักที ได้รับพุทธศาสนามากกว่า ๑,๕๐๐ ปีแล้ว แต่ไม่ค่อยมีใครได้เข้าถึงธรรม และดูนับวันก็จะห่างออกไปทุกที ๆ ขอย้ำสักหน่อยว่า ใครหวังเอาสวรรค์วิมาน คนนั้นจะไม่ได้มรรคผลนิพพาน และจะไม่พ้นความทุกข์ พระพุทธเจ้าสอนคนเพื่อให้พ้นทุกข์ ไม่ใช่หวังเอาสวรรค์วิมาน เพราะสวรรค์วิมานยังเป็นวัฏฏสงสาร พระองค์ต้องการให้พ้นจากวัฏฏสงสาร โดยมีจิตว่างจากกิเลส จากตัณหา จากอุปาทาน การสอนพุทธศาสนาในเมืองไทย จึงผิดไปจากความประสงค์ของพระพุทธเจ้ามากทีเดียว และประชาชนก็ไม่ได้ผลจากการนับถือพุทธศาสนา สู้คนต่างศาสนาก็ไม่ได้ เพราะเขามีความงมงายน้อยกว่าพวกเรา

(อ่านล้างสมอง เล่ม ๑,๒,๔)

รายที่ ๖
ทิดเปล่ง

สุขหรือทุกข์อยู่ที่ใจคน ไม่ใช่อยู่ที่อื่นเลย ถ้าใจสบายแล้ว อยู่วัดหรืออยู่บ้านก็เป็นสุขทั้งนั้น แต่ถ้าใจไม่สบาย อยู่วัดหรืออยู่บ้านก็ไม่สบายเช่นกัน

เสียงเอี๊ยดดังขึ้น โดยมีผู้เปิดประตูกุฏิซึ่งแง้มอยู่ให้กว้างออก ท่านอาจารย์ละตาจากหนังสือที่อ่านอยู่ หันมองดูผู้เปิดประตูกุฏิเข้ามา ซึ่งเป็นพระเปล่ง พระลูกวัดนี้เอง แต่บวชมานานตั้ง ๑๐ กว่าพรรษาแล้ว พระเปล่งเดินตรงเข้ามาใกล้ท่านอาจารย์ แล้วทรุดกายลงนั่งคุกเข่า วางพานดอกไม้ธูปเทียนที่ถือมาด้วยไว้เบื้องขวา แล้วก้มกราบท่านอาจารย์ ๓ ครั้ง ท่านอาจารย์ประณมมือรับคารวะพระเปล่งด้วยความแปลกใจ เพราะพระเปล่งห่มพาดสังฆาฏิคาดรัดอกเรียบร้อย ซ้ำยังมีดอกไม้ธูปเทียนใส่พานแก้วมาพร้อม คล้ายจะเข้ามาลาเพื่อย้ายไปอยู่วัดอื่นหรือลาสึก จนพระเปล่งนั่งพับเพียบลงแล้ว ท่านอาจารย์ก็ยังไม่ซักถามธุระเรื่องที่เข้ามา เพราะยังไม่แน่ใจว่าพระเปล่งมาหาท่านด้วยเรื่องอะไร พระเปล่งจึงเอ่ยธุระเรื่องที่เข้ามาหาว่า

"ท่านอาจารย์ครับ กระผมมาขออนุญาตลาสึกครับ" ท่านอาจารย์ฟังแล้วนิ่งเฉย ยังไม่ตอบอะไรกับพระเปล่ง โดยคิดเรื่องของพระเปล่งในใจว่า พระเปล่งรูปนี้บวชมาตั้งแต่อายุครบบวช แล้วไม่ยอมสึก โดยมีศรัทธาประพฤติพรหมจรรย์อีกตลอดมา โยมทั้งสองของพระเปล่งก็ตามใจไม่ขัดข้อง จนกระทั่งต่อมาโยมชายโยมหญิงทั้งสองของพระเปล่งถึงแก่กรรม และพระเปล่งกับพี่ ๆ น้อง ๆ ก็ได้จัดการทำบุญเผาศพโยมทั้งสองเสร็จสิ้นไปแล้ว มรดกซึ่งโยมของท่านแบ่งไว้ให้เป็นส่วนของพระเปล่งก็มีนาแปลงใหญ่อยู่ไม่ไกลจากวัดนัก แต่พระเปล่งก็อนุญาตให้พี่ชายอาศัยทำกิน ผู้ที่ได้รับประโยชน์จากท่านเขารู้คุณ จึงปวารณาส่งเสียให้ท่านได้ใช้สอยโดยสะดวก ไม่ต้องขัดข้องในสิ่งซึ่งประสงค์ ท่านอาจารย์ตลอดจนคนทั้งหลายในละแวกนั้นต่างคิดกันว่า พระเปล่งคงตั้งใจบวชถวายชีวิตต่อพระรัตนตรัย คือบวชไปจนแก่ตาย ไม่สึกออกไปเป็นฆราวาสอีกเป็นแน่

แต่เมื่อพระเปล่งเปลี่ยนใจโดยเข้ามาขออนุญาตลาสึกเช่นนี้ ท่านอาจารย์จึงสงสัยว่าจะมีเหตุวุ่นวายใจอะไรเกิดขึ้นแก่พระเปล่งเป็นแน่ ทั้งต้องการจะหาทางยับยั้งให้แก่พระเปล่งเพื่อให้เลิกคิดลาสึกขาด้วย ท่านอาจารย์จึงถามพระเปล่งว่า "คุณเปล่ง

ที่คุณคิดจะสึกนี้ คงมีเหตุวุ่นวายใจหรือกลัดกลุ้มเพราะเรื่องใดเป็นแน่ คุณจะบอกสาเหตุแก่ฉันได้ไหม ?"

"กระผมไม่รู้จะบอกท่านอาจารย์อย่างไร จึงจะถูกต้องครับ" พระเปล่งสารภาพ ท่านอาจารย์จึงแนะว่า "เอาอย่างนี้ก็แล้วกันคุณ เวลานี้กิเลส ๓ กองของคุณ คือ ราคะ โทสะ และโมหะ กองไหนมันกำลังแรงที่สุด"

"กระผมว่ามันแรงเท่า ๆ กัน และเกิดพร้อม ๆ กันทีเดียวแหละครับ" พระเปล่งตอบ พอได้ฟังเช่นนี้ ท่านอาจารย์รู้สึกสะอึก ต้องรินน้ำร้อนใส่ถ้วยยกขึ้นดื่ม ถ้าพระเปล่งถูกกิเลสกองใดกองหนึ่งรบกวนโดยเฉพาะ ก็ยังพอมีทางช่วยเหลือและยับยั้งได้บ้าง แต่นี่พระเปล่งตอบว่ากำลังถูกกิเลสทั้ง ๓ กองรุมรบพร้อม ๆ กัน จึงเกินแรงที่ท่านอาจารย์จะสามารถช่วยเหลือได้โดยสะดวก ซ้ำพระเปล่งยังสารภาพต่อไปอีกว่า "กระผมคงหมดบุญวาสนาที่จะอยู่ครองผ้ากาสาวพัสตร์ได้ต่อไปอีกเป็นแน่เพราะมีความเบื่อหน่าย และไม่ศรัทธาที่จะอยู่ในพระศาสนาอีกต่อไป ได้รู้สึกมีอาการเช่นนี้มานานแล้ว พยายามยับยั้งใจตัวเองต่าง ๆ นานา ด้วยการธุดงค์ก็แล้ว ด้วยการทำภาวนาบำเพ็ญสมาธิก็แล้ว แต่กิเลสของกระผมยิ่งพุ่งมากขึ้น ไม่ระงับลงได้

กระผมจึงคิดว่าขืนบวชต่อไปก็ไม่เป็นบุญเป็นกุศลอันใด เพราะใจไม่นิยมเสียแล้ว จะเป็นพระแต่ร่างกาย ส่วนใจจะไม่ใช่พระ ต้องขาดทุนบาปกรรมเศร้าหมองเปล่า ๆ กระผมจึงตัดสินใจขอลาสึกออกไปเป็นฆราวาสตามยถากรรมต่อไปดีกว่า”

ท่านอาจารย์ฟังโดยตลอดแล้ว เห็นว่าไม่มีทางจะยับยั้งให้พระเปล่งกลับใจได้ จึงต้องอนุญาตให้พระเปล่งลาสิกขาได้ตามประสงค์ และพระเปล่งได้ลาสิกขาท่ามกลางสงฆ์ โดยมีท่านอาจารย์เป็นประธานในวันรุ่งขึ้นตอนเช้านั้นเอง ข่าวเรื่องพระเปล่งสึกเป็นข่าวใหญ่ที่ชาวบ้านใกล้วัดสนใจกัน เพราะพระเปล่งบวชนานตั้ง ๑๐ กว่าพรรษา และไม่มีข่าวล่วงหน้าก่อนเลยว่าจะสึก ฉะนั้นจึงต่างสงสัยกันว่า เมื่อทิดเปล่งออกจากวัดแล้วจะอยู่กับใคร และจะทำมาหากินอย่างไรต่อไป

หลังจากทิดเปล่งสึกแล้วเป็นเวลาหนึ่งปีเศษ ทิดเปล่งก็มีภรรยาและได้เมียสาวเสียด้วย โดยได้กับลูกสาวคนแถบนั้นเอง ชื่อลำไย ตอนมีเมียทิดเปล่งอายุเกือบ ๔๐ แล้ว แต่แม่ลำไยเมียทิดเปล่งอายุเพิ่งย่างเข้า ๒๐ ปีเท่านั้น แม้รูปร่างแม่ลำไยจะไม่สวย แต่แม่ลำไยก็ไม่ใช่คนขี้ริ้วอะไรเลย

ทิดเปล่งและแม่ลำไยได้อยู่กินด้วยกันเป็นปกติสืบมา แม่ลำไยนั้นเป็นคนขยันทำงานเก่ง แต่ปากออกจะจัดจ้าน จึงไม่สม

กับที่ได้สามีอย่างทิดเปล่งเลย เพราะทิดเปล่งเป็นคนนิสัยเรื่อย ๆ จนดูออกจะเกียจคร้านทำงานไม่ค่อยเป็น และพูดน้อย แต่แม่ลำใยก็มิได้รังเกียจทิดเปล่งแต่อย่างไร โดยมีน้ำใจซื่อตรงจงรักต่อทิดเปล่งเป็นอย่างดี

ทิดเปล่งนั้นบวชเสียนาน แม้สึกแล้วก็ยังมีนิสัยพระติดตัวมาจากวัดหลายอย่าง โดยเฉพาะเรื่องทำปาณาติบาต คือฆ่าสัตว์ตัดชีวิตแล้วเป็นเว้นเด็ดขาด และไม่ยอมดื่มสุราเมรัยเลยผิดกว่าชาวบ้านอื่น ๆ และตรงกันข้ามกับแม่ลำใยผู้เป็นภรรยาเพราะแม่ลำใยเห็นการทำปาณาติบาตเป็นเรื่องธรรมดา และเป็นกิจจำเป็นที่จะต้องทำทุกวัน โดยแม่ลำใยได้รับซื้อปลาน้ำจืดเช่นปลาดุกปลาช่อนปลาหมอเป็นต้น ตลอดจนกุ้งเล็กกุ้งใหญ่จากชาวบ้านผู้ทำการประมงในละแวกนั้น แล้วส่งขายที่ตลาดเอากำไรอีกต่อหนึ่ง ซึ่งได้ทำเป็นประจำและทำอย่างสนิทสนมเพราะความเคยชินมาช้านาน แม้ทิดเปล่งจะพยายามอ้อนวอนขอร้องให้แม่ลำใยเลิกอาชีพเช่นนี้เสีย แม่ลำใยก็ไม่ยอม กลับอ้างว่าหากินโดยเรี่ยวแรงซึ่งไม่ได้ฉ้อโกงใคร ซื้อถูกขายแพงหากำไรกินไปวัน ๆ ตามกำลังและสะดวกดี เมื่อทิดเปล่งไม่ทำหรือทำด้วยไม่ได้ก็อย่ามายุ่งกับตน ทิดเปล่งจึงต้องเป็นฝ่ายเงียบเสียงทุกครั้งไป

บ่ายวันหนึ่ง แม่ลำไยต้องเอาปลาไปส่งที่ตลาด และต้องคิดเงินที่คั่งค้างกับลูกค้าเสียเวลามาก ก่อนจะไปจึงสั่งทิดเปล่งว่าวันนี้คงจะกลับค่ำ ให้ทิดเปล่งหุงข้าวและหากับข้าวไว้รอท่าด้วย ตนกลับมาตอนค่ำจะได้กินพร้อม ๆ กัน ทิดเปล่งก็รับคำ พอถึงเวลาเย็นจึงจัดแจงหุงข้าวแทนเมียตามที่เมียสั่งไว้ หุงข้าวเสร็จดูของจะทำกับข้าว พวกปลาแห้งปลาย่างและเนื้อเค็มที่เคยมีไว้ประจำเกิดหมดไม่มีอะไรเหลืออยู่เลย จึงไม่รู้จะเอาอะไรทำกับข้าว หุงข้าวไว้อย่างเดียว แต่พอเดินลงจากบ้านมองดูข้างรั้ว เห็นต้นมะเขือยาวลูกกำลังน่ากิน จึงเก็บมะเขือไปเผาและตำน้ำพริกเอาไว้ คิดว่ารออีกประเดี๋ยวแม่ลำไยกลับจากตลาดคงซื้อกับข้าวสำเร็จติดมาด้วย จะได้กินข้าวด้วยกัน

พอค่ำแม่ลำไยกลับจากตลาดมาถึงบ้าน และไม่ได้ซื้อกับข้าวอะไรมาเลย ทั้งไม่ทราบว่าไปมีเรื่องขุ่นเคืองไม่พอใจอะไรกับผู้ใดมา พอถึงบ้านเท่านั้นบ่นหิวข้าว ชวนทิดเปล่งเข้าครัวกินข้าวด้วยกันทันที ครั้นเปิดฝาชีครอบถาดกับข้าว ไม่เห็นกับข้าวอย่างอื่น มีแต่มะเขือเผากับน้ำพริกเท่านั้น ก็ชักลมเสียถามทิดเปล่งว่า "พี่ทิด ฉันสั่งให้ทำกับข้าวไว้ด้วยไงล่ะ แล้วไม่เห็นมีอะไรเลย มีแต่น้ำพริกผักเท่านั้นจะกินเข้าไปยังไงไหว"

ทิดเปล่งตอบตามประสาซื่อว่า "พุทโธ่เอ๋ยลำใย เจ้าจะให้พี่ทำอะไร ? ก็ไม่มีอะไรเลยนี่นา พี่จึงต้องทำเท่าที่มี มีอย่างไรก็กิน ๆ ไปก่อนก็แล้วกัน ไว้พรุ่งนี้อยากกินอะไรค่อยซื้อหามากินใหม่"

คำพูดของทิดเปล่ง เหมือนกับจะยั่วยุแม่ลำใย ซึ่งกำลังโมโหหิว ต้องโกรธเพิ่มขึ้น แม่ลำใยจึงว่าทิดเปล่งว่า "หนอยพูดได้ว่าไม่มีอะไรทำกับข้าว ก็ปลาที่ขังอยู่ในไหตั้งหลายตัวทำไมไม่รู้จักเอามาต้มมาแกงกิน มีอย่างหรือว่าไม่มีอะไรทำกับข้าว"

"ลำใย ก็ปลาที่เจ้าขังไว้มันยังเป็น ๆ อยู่นี่นา แล้วเจ้าจะให้พี่ทำมันได้อย่างไร ตั้งแต่พี่เกิดมาจนอายุบ่านนี้พี่ไม่เคยทำเลยเรื่องปาณาติบาต เพราะกลัวบาปกรรมติดตัว" ทิดเปล่งสารภาพกับเมียตรง ๆ "อ้อ ที่ตอนจะทำละก็พี่ทิดทำไม่ได้กลัวบาป แต่เวลาฉันทำเองไม่ว่าต้มไม่ว่าแกงพี่ทิดกินเรียบร้อยทุกที ทำไมตอนกินจึงไม่กลัวบาปบ้างรึ" แม่ลำใยย้อนถามอย่างจงใจ

ทิดเปล่งขมวดคิ้วใบหน้าบึ้ง เพราะไม่พอใจที่แม่ลำใยเอะอะเพื่อจะเอาชนะด้วยเรื่องเพียงเล็กน้อย และพูดต่อว่าแม่

ลำใยเบา ๆ ว่า "ลำใย ลำใยก็รู้อยู่แล้วเรื่องฆ่าสัตว์ตัดชีวิต พี่ทำไม่ได้ แล้วทำไมลำใยจึงต้องโวยวายขึ้นเสียงดังว่าพี่ ให้ต้องขายหน้าชาวบ้านด้วยเล่า"

"อ๋อ ต้องว่าสิ ฉันหมั่นไส้มานานแล้ว" แม่ลำใยไม่ยอมหยุด ซ้ำตะเบ็งเสียงดังยิ่งกว่าเก่าขึ้นไปอีก "พี่ทิดทำบาปทำกรรมไม่ได้ ก็ไม่น่าจะสึกออกจากวัดมาเลย กลับไปบวชเสียใหม่ก็แล้วไปไป๊" แม่ลำใยพูดคล้ายเยาะทิดเปล่งตรง ๆ "นี่เจ้าจะยอมให้พี่บวชจริง ๆ หรือ ?" ทิดเปล่งซัก

"จริง จริงแน่นอน ฉันอนุญาต จะบวชผัวเอาบุญสักครั้ง ถ้าจะบวชได้อีกก็ไปเถิดฉันไม่ห้าม" แม่ลำใยตอบอย่างจริงจัง ทิดเปล่งไม่พูดอะไรต่อไปอีกแม้แต่คำเดียว ลุกขึ้นเดินออกจากครัวไปในห้อง หายเงียบอยู่เป็นครู่จึงเดินออกมา โดยได้เปลี่ยนเสื้อใหม่ นุ่งกางเกงแทนโสร่ง เอาผ้าขาวม้าคาดพุงลงจากบ้านเดินหายไปในความมืด แม่ลำใยก็ไม่สนใจและคิดว่าสามีคงขุ่นเคืองตน ออกไปเดินเล่นดับความโกรธอีกสักครู่ก็คงกลับมาเอง จึงคดข้าวใส่จานรับประทานแต่ผู้เดียวด้วยความหิว

ทิดเปล่งเข้าวัดเดินขึ้นไปบนกุฏิท่านอาจารย์ และกราบท่านด้วยความคารวะ ท่านอาจารย์จึงถามว่า มาวัดค่ำคืนเช่นนี้มี

ธุระอะไร ?" ทิดเปล่งตอบทันทีว่า "ท่านอาจารย์ครับผมอยากจะบวชอีก ท่านอาจารย์จะยอมให้ผมบวชอยู่ด้วยไหมครับ ?"

ท่านอาจารย์ถามซ้ำอีกครั้ง เพราะไม่เชื่อหูว่าทิดเปล่งพูดเช่นนั้นจริง ทิดเปล่งจึงตอบยืนยันตามที่พูดไปแล้ว ท่านอาจารย์จึงซักว่า "ทิดเปล่ง เอ็งคิดอย่างไงของเอ็งวะ สึกออกไปหยก ๆ ซ้ำได้เมียสาวน่าสบายพิลึก ดันจะมาเข้าวัดบวชอีก ตอนนี้ข้าอนุญาตไม่ได้แล้ว ต้องให้นางลำใยมันอนุญาตก่อนเอ็งถึงจะบวชได้ แต่ข้าชักสงสัย มีเรื่องอะไรหรือวะเปล่ง เอ็งถึงคิดจะบวชอีกครั้ง ไม่ห่วงเมียเอ็งหรอกหรือ ?"

ทิดเปล่งจึงเล่าเรื่องที่มีปากเสียงกับแม่ลำใย ถึงกับแม่ลำใยไล่ให้ตนมาบวช โดยเล่าให้ท่านอาจารย์ฟังอย่างละเอียดตั้งแต่ต้นจนจบ สุดท้ายได้พูดกับท่านอาจารย์ต่อไปว่า "กระผมเข้าใจผิดครับ คิดว่าโลกียวิสัยมันจะมีความสุข, แต่ที่จริงแล้วล้วนเรื่องทุกข์ทั้งนั้น การเป็นฆราวาสช่างมากไปด้วยเวรและกรรม ต้องอยู่ต้องเห็นต้องเกี่ยวข้องกับคนจิตใจบาปหยาบช้าจนไม่มีโอกาสได้รับความสุขใจ และสงบใจบ้างเหมือนตอนเป็นพระ เลยท้อใจคิดว่ากระผมเองก็คงอยู่ต่อไปอีกไม่นาน ขอมีชีวิตบั้นปลายอย่างสุขสงบ อยู่ในผ้าเหลืองดีกว่า"

ท่านอาจารย์นั่งคิดเรื่องที่จะพูดกับทิดเปล่งเป็นครู่ จึงพูดสอนทิดเปล่งว่า "เปล่ง สุขหรือทุกข์มันอยู่ที่ใจ ไม่ได้อยู่ที่อื่น ถ้าใจของเราสบาย จะอยู่ที่ไหนหรือจะอยู่กับใคร ก็ย่อมมีความสุขทั้งนั้น ไม่ต้องเดือดร้อน แต่ถ้าใจของเรามันยังดิ้นรนพล่านอยู่โดยกระสับกระส่ายตลอดเวลา จนตัวเองรู้สึกว่าใจไม่สบาย จะอยู่ที่ไหนหรือจะอยู่กับใคร มันก็ไม่มีความสุขทั้งนั้น เชื่อข้าเถอะ คนที่ใจสบาย อยู่วัดก็เป็นสุขอยู่บ้านก็เป็นสุข แต่ถ้าใจไม่สบายแล้ว มันก็มักจะพล่านคิดแต่ว่าที่นั่นที่นี่เป็นสุขแก่ตน อยู่บ้านไม่สบายใจก็คิดว่าอยู่วัดดีกว่า วัดคงสบายช่วยให้พ้นทุกข์ได้ ซึ่งการคิดเช่นนี้ไม่ถูกหรอก เพราะวัดไม่มีกำแพงคอยกั้นความทุกข์มิให้เล็ดลอดเข้ามาได้ ทุกข์ที่บ้านมีอย่างไร ที่วัดก็เหมือนอย่างนั้น อยู่วัดแล้วรู้สึกเป็นทุกข์ใจคอไม่สบาย กลับคิดว่าหนีทุกข์จากวัดเข้าบ้านดีกว่า คงพ้นทุกข์ได้บ้าง มันก็ไม่ได้อีกเหมือนกัน"

"เปล่ง ทีแรกเอ็งอยู่วัดบวชอยู่ดี ๆ ตั้ง ๑๐ กว่าพรรษา จนหัวเถิกเป็นง่ามถ่อเข้าไปตั้งแยะแล้ว กลับเข้าใจว่าอยู่เป็นพระไม่สบาย สึกออกไปมีลูกมีเมีย กินข้าวเย็น เที่ยวเตร่ตามใจชอบ คงสบายกว่า แต่ครั้นสึกออกไปแล้วได้มีเมียมีบ้านสมใจ

ครั้นเกิดกระทบกระทั่งกับเมียรู้สึกว่าเป็นทุกข์ ก็จะหันกลับเข้าวัดบวชเหมือนอย่างเดิมอีก อย่างนี้มันผิดวิธี จริงอยู่แม้เรื่องบวชเรื่องสึกเป็นเรื่องแล้วแต่ใจชอบก็จริง แต่ก่อนจะบวชหรือก่อนจะสึกควรคิดเสียให้รอบคอบก่อน จะได้ไม่ต้องลังเลหรือเสียใจในภายหลัง ถ้าเอ็งบวชใหม่ตอนนี้ คนเขาจะเรียกเอ็งว่า "พระหลวงตา" ผู้ที่เคยนับถือแต่ครั้งก่อนก็จะถอนความนับถือลง พระเณรในวัดก็จะล้อเลียนเพราะขบขัน และร้ายที่สุดนางลำใยเมียของเอ็งก็จะตามเข้ามาวุ่นวาย ทวงให้โอนสมบัติอีกด้วย เรื่องมันก็วุ่นวายสนุกสนานใหญ่โต ภายหลังต่อไปเอ็งบวชแล้วถ้าเกิดห่วงเมียมันก็จะเสียพระ เพราะเมียให้บวชเอ็งก็จะมาบวช ครั้นเมียตามมาอ้อนให้สึกเอ็งจะไม่สึกตามที่เมียสั่งหรือ ? คิดดูให้ดีนะเปล่ง"

"ข้าว่าอย่างนี้ดีกว่า เอ็งคุยกับข้าให้สบายใจอีกสักครู่ นางลำใยมันคงกินข้าวอิ่มสบายหายโมโหหิวข้าวแล้ว และกำลังนอนรอเอ็งอยู่ ดึก ๆ ลมพัดเย็น ใจคอคนก็ย่อมจะดีขึ้น เอ็งเสกคาถาให้ดีเถอะ ขี้คร้านที่นางลำใยจะปรนนิบัติ เอ็งก่อกรรมไว้แล้วก็ควรรับสนองกรรมต่อไปให้สาสม จะได้ไม่เป็นเวรต่อไปในเบื้องหน้า"

ท่านอาจารย์พูดจบแล้วก็หัวเราะ คล้ายขบขันเรื่องของทิดเปล่งและแม่ลำใยยิ่งนัก

คำบรรยายหลักธรรม

ธารชีวิตของทิดเปล่งนี้ เป็นเรื่องที่พวกทิด ๆ หรือท่านที่กำลังเป็นภิกษุอยู่ควรจะสนใจ ก่อนอื่นต้องขอชมทิดเปล่งว่าเป็นคนดีมีศีลธรรม เพราะขณะที่ยังครองผ้ากาสาวพัสตร์อยู่ เมื่อรู้ตัวว่ากิเลสกำเริบจนระงับใจไม่ได้ ขืนบวชต่อไปก็ไม่เป็นบุญเพราะเป็นภิกษุแต่กาย ใจไม่ใช่ภิกษุอย่างนี้แล้ว แกก็ขออาจารย์สึก และเล่าความจริงให้อาจารย์ฟังโดยไม่ปิดบัง แกไม่ยอมเอาเปรียบชาวบ้าน ด้วยการหลอกกินข้าวของชาวบ้าน เพราะพระพุทธเจ้าได้เคยตรัสเรื่องอย่างนี้ กับภิกษุทั้งหลายที่โคนไม้แห่งหนึ่งในแคว้นโกศล ดังปรากฏอยู่ในบาลีพระพุทธภาษิต สตฺตก ก.อํ ๒๓/๑๓๓/๖๙ ว่า:—

"ภิกษุทั้งหลาย! พวกเธอทั้งหลายจักตัดสินเนื้อความสองข้อนี้ว่าอย่างไหนจะดีกว่ากัน คือ การที่ถูกบุรุษมีกำลังแข็งแรงเอาขอเหล็กอันร้อน เป็นเปลวไฟ ลุกโพลงส่งแสงโชติช่วงกระชากปากให้เปิด แล้วโยนก้อนเหล็กแดงอันร้อนแรงลุกโพลงส่งแสงโชติช่วงเข้าไปในปาก มันไหม้ริมฝีปาก ไหม้ปาก ไหม้

ลิ้น ไหม้คอ ไหม้ท้อง ไหม้ลำไส้ใหญ่ของเขา พาลำไส้น้อยออกมาโดยทวารเบื้องต่ำ กับการบริโภคก้อนข้าวที่ชาวบ้านถวายด้วยศรัทธา ?"

ข้าแต่พระองค์ผู้เจริญ! การบริโภคก้อนข้าว ฯลฯ นั้นแหละดีกว่า ฯ ล ฯ พระเจ้าข้า

ภิกษุทั้งหลาย! เราจักอธิบายแก่พวกเธอทั้งหลายให้เข้าใจ การที่ถูกบุรุษมีกำลังแข็งแรงเอาขอเหล็ก ฯ ล ฯ กระชากปากให้เปิดแล้วโยนก้อนเหล็กแดง ฯ ล ฯ เข้าไปในปาก ฯ ล ฯ นั้นต่างหากเป็นการดี สำหรับคนซึ่งเป็นคนทุศีล มีความเป็นอยู่ลามกไม่สะอาด มีความประพฤติชนิดที่ตนเองนึกแล้วก็กินแหนงตัวเอง มีการกระทำที่ต้องปกปิดซ่อนเร้น ไม่ใช่สมณะก็อ้างตนว่าเป็นสมณะ ไม่ใช่คนประพฤติพรหมจรรย์ ก็อ้างตนว่าประพฤติพรหมจรรย์ เป็นคนเน่าในเปียกแฉะ มีสัญชาติหมักหมมเหมือนบ่อที่เทขยะมูลฝอย ข้อนั้นเพราะเหตุไร ?

ภิกษุทั้งหลาย! เพราะว่าการที่เขาจะต้องตาย หรือได้รับทุกข์เจียนตาย ฯ ล ฯ ก็หาได้เป็นเหตุให้เขาต้องเกิดในอบาย ทุคติ วินิบาต นรก ภายหลังแต่ความตายไม่ ส่วนการที่เขาเป็นคนทุศีลมีความเป็นอยู่ลามกไม่สะอาด มีความประพฤติชนิด

ที่ตนเองนึกแล้วก็กินแหนงตัวเอง มีการกระทำที่ต้องปกปิดซ่อนเร้น ไม่ใช่สมณะก็อ้างตนว่าเป็นสมณะ ไม่ใช่คนประพฤติพรหมจรรย์ก็อ้างตนว่าประพฤติพรหมจรรย์ เป็นคนเน่าในเปียกแฉะ มีสัญชาติหมักหมม เหมือนบ่อที่เทขยะมูลฝอย แล้วยัง (มีความคิดที่จะ) บริโภคก้อนข้าว ที่พวกชาวบ้านถวายด้วยศรัทธา นั้นย่อมเป็นไปเพื่อความทุกข์ ไม่เกื้อกูลแก่เขาทั้งหลายนั้นตลอดกาลนาน ภายหลังแต่ความตาย มันย่อมเข้าถึงอบายทุคติ วินิบาต นรก"

ทิดเปล่งจะไม่ไปอบาย ทุคติ วินิบาต นรก อย่างที่พระพุทธเจ้าได้ทรงพยากรณ์เกี่ยวกับพวกภิกษุ ที่ละเมิดศีล วินัย และไม่รักษาพรหมจรรย์ ที่ยังทนบวชอยู่เพื่อเกาะชาวบ้านกิน หรือหวังหาเงินเพื่อเอามาเป็นทุนรอน แสวงหาหญิงเพื่อเอามาบำเรอกามของตัว พอสมความปรารถนา ก็สึกขนเอาสมบัติที่ตนได้มาเมื่อยังเป็นภิกษุเอาไปด้วย หรือโกงข้าวของเงินทองที่คนเขาบริจาคทำบุญเอาไปเสียด้วย อย่างนี้พอตายไปเขาก็จะเข้าถึงอบาย ทุคติ วินิบาต นรก และเมื่อยังไม่ตายหรือเมื่อยังแสดงตนเป็นภิกษุอยู่ เขาก็จะทำความเสื่อมเสียความมัวหมองให้แก่พุทธศาสนา และสถาบันของสงฆ์มาก ทำให้คนดูถูกดู

แคลนเกลียดภิกษุ และต่อไปจะไม่ทำบุญทำทานแก่ภิกษุ พระพุทธเจ้าจึงได้ทรงขอร้องให้ผู้มีเจตนาดีต่อพุทธศาสนา และคณะสงฆ์ ได้ช่วยกันกำจัดภิกษุประเภทนี้ไปเสีย ดังปรากฏหลักฐานอยู่ในบาลีพุทธภาษิต อฏฺฐก. องฺ ๒๓/๑๗๐/๑๐๐ ว่า:—

"ภิกษุทั้งหลาย! พวกเธอทั้งหลายจงขับบุคคลชนิดนี้ออกไปเสีย จงนำบุคคลนี้ไปให้พ้น ลกนอกคอก ช่างทำให้ลำบากใจกระไร

ภิกษุทั้งหลาย! นักบวชบางคนมีท่าทาง มีการทรงสังฆาฏิ ถือบาตร ครองจีวร เหมือน ๆ พวกภิกษุที่ดีรูปอื่น ๆ ทั้งหลาย ชั่วเวลาที่ภิกษุทั้งหลายยังไม่เห็นอาบัติของมัน แต่ต่อไปเขาทั้งหลายก็รู้จักมันได้ว่า "นี่เป็นสมณะอันตราย เป็นสมณะแกลบ เป็นสมณะขยะมูลฝอย" ดังนี้ ครั้นคนทั้งหลายรู้จักมันว่าเป็นเช่นนั้นแล้ว เขาก็เนรเทศมันออกไปนอกหมู่ ข้อนั้นเพราะอะไร? เพราะคนทั้งหลายมีความประสงค์ว่า "อย่าให้คนชั่วทำลายพวกภิกษุที่ดีอื่น ๆ ทั้งหลายเลย

ภิกษุทั้งหลาย! ฉันใดก็ฉันนั้น นักบวชบางคนในกรณีนี้ ฯ ล ฯ เหมือนพวกภิกษุที่ดีรูปอื่น ๆ ทั้งหลาย ชั่วเวลาที่ภิกษุทั้งหลายยังไม่เห็นอาบัติของมัน แต่เมื่อใดภิกษุทั้งหลายเห็น

อาบัติของมันเข้า เมื่อนั้นเขาทั้งหลายก็รู้จักมันได้ว่า "นี่เป็นสมณะอันตราย เป็นสมณะแกลบ เป็นสมณะขยะมูลฝอย" ดังนี้ ครั้นคนทั้งหลายรู้จักมันว่าเป็นเช่นนั้นแล้ว เขาก็เนรเทศออกไปนอกหมู่ ข้อนั้นเพราะอะไร? เพราะคนทั้งหลายมีความประสงค์ว่า "อย่าให้คนชั่วทำลายพวกภิกษุที่ดีอื่น ๆ ทั้งหลาย" ดังนี้.

"เพราะอยู่ร่วมกัน จึงรู้จักกันได้ว่า คนนี้มีความปรารถนาลามก มักโกรธ มักลบหลู่คุณท่าน หัวดื้อ ตีตนเสมอท่าน มีความริษยา มีความตระหนี่ และโอ้อวด ในท่ามกลางชน มันเป็นคนมีวาจาหวานปานสมณะที่ดีพูด แต่ในที่ลับคนย่อมทำสิ่งที่คนชั่วทำ มีความเห็นต่ำทราม ไม่ทำตามระเบียบ พูดจาปลิ้นปล้อน โป้ปด มันทำกันทุกอย่าง

ทุกคนพึงร่วมมือกันกำจัดออกไปเสีย ทุกคนพึงช่วยกันถอนบุคคลที่เป็นดุจต้นข้าวผีนั้นทิ้งเสีย พึงช่วยกันคัดเอาคนที่มิใช่สมณะ แต่ยังอวดอ้างตนว่าเป็นสมณะออกทิ้งเสีย ดุจชาวนาโรยข้าวเปลือกกลางลม เพื่อคัดเอาข้าวลีบทิ้งเสีย ฉันนั้น" นี่เป็นคำตรัสของพระพุทธเจ้า

ฉะนั้น การที่ภิกษุต้องลาสึก ส่วนมากก็เป็นเพราะราคะรบกวนใจทั้งนั้น อย่ามัวไปโทษว่าเป็นเพราะพรหมลิขิตกัน

เลย ที่เกิดราคะขึ้นมาก็เพราะใกล้ชิดกับหญิง ไม่ว่าจะเป็นชาวบ้านหรือแม่ชี ย่อมจุดไฟราคะให้แก่ภิกษุผู้ดอยากกามได้ง่าย ๆ แม้แต่อาจารย์สอนวิปัสสนา อาจารย์สอนอภิธรรม ก็ยังต้องสึกไปเพราะราคะอยู่เสมอ ๆ วิปัสสนาญาณ จะละลายไปช่วยอะไรไม่ได้เมื่อเข้าใกล้หญิง ฉะนั้นขอให้ผู้หวังดีต่อพุทธศาสนาทั้งหลาย จงได้ช่วยกันตั้งข้อรังเกียจในเรื่องภิกษุใกล้ชิดหญิงกันให้มาก ๆ หรือแนะนำให้เขาสึกไปเสียโดยเร็ว มิฉะนั้นภิกษุไทยจะกลายเป็นภิกษุญี่ปุ่นนิกายหนึ่ง ซึ่งโกนหัว ครองจีวรนอนในวัด แต่มีลูกมีเมียได้แล้วอาศัยข้าวชาวบ้านกิน ใครทำบุญแก่ภิกษุผิดธรรมวินัยก็ไม่ได้บุญ เพราะเขาไม่ใช่เนื้อนาบุญจะอุทิศส่วนกุศลให้แก่ญาติผู้ตายก็ไม่ได้รับ เพราะเขาเป็นโจรปล้นศาสนา จะเชื่อฟังคำสอนของเขาก็ไม่ได้ประโยชน์ เพราะเขาเป็นคนลวงโลก จะนิมนต์เขาไปสวดมนต์ทำพิธีขึ้นบ้านใหม่ก็ไม่ได้มงคล เพราะเขาเป็นภิกษุอัปมงคล ถ้าให้เป็นสมภารก็คงผลาญเงินวัด ให้เป็นเถระก็ทำให้คณะสงฆ์เสื่อมไปในที่สุด ในปีหนึ่ง ๆ ภิกษุเมืองไทยปาราชิกไปกี่ร้อยรูป ไม่ค่อยมีคนรู้ความจริง เพราะเขาปกปิดกัน เพราะเกรงว่าจะเสียชื่อสถาบัน

ของสงฆ์ พวกเราเลยหลงไหว้ลูกชายของชาวบ้านกันอยู่บ่อย ๆ ซึ่งไม่ใช่ลูกของพระตถาคต

ทิดเปล่งสึกไปแล้วตั้งปีกว่าจึงได้เมีย และมิใช่คนที่เคยพัวพันกันมาตั้งแต่เป็นภิกษุ ทิดเปล่งยังคงรักษาศีล ๕ อย่างน่าชมเชย ไม่เหมือนส่วนมากที่พอสึกไปก็ได้เมียทันที หรือได้กันก่อนสึก บางคนสึกไปกินเหล้าเมายา และไม่อยู่ในศีลในธรรม คนส่วนมากนึกว่าภิกษุย่อมมีจิตใจสูงกว่าอุบาสกอุบาสิกาและฆราวาสทั่วไป เพราะนึกว่าท่านมีศีล ๒๒๗ ตัว แล้วไม่กินข้าวเย็น การที่ต้องมีศีลมากก็เพราะภิกษุเคยทำผิดมามาก คนเขาฟ้องพระพุทธเจ้ากันมาก พระพุทธเจ้าจึงเพิ่มกฎหมายของสงฆ์ขึ้นเป็น ๒๒๗ มาตรา แต่สงฆ์พูดอะไร ๆ ใคร ๆ ก็เชื่อ ท่านสอนผิด ๆ คนก็ทำตาม ทำบุญแก่ท่านก็ถือว่าได้บุญ นี้แหละเป็นเหตุให้อลัชชีเกาะศาสนาหากินได้ ด้วยความเข้าใจผิดของประชาชน

ทิดเปล่งเป็นคนที่น่ากราบไหว้ยิ่งกว่าภิกษุทุศีล ยังรู้จักความทุกข์ อยากหลบหลีกทุกข์ และไม่อยากข้องแวะกับคนใจบาป แม้แต่จะเป็นภรรยาสาวของตัวเอง คิดแต่จะกลับเข้าหาความสงบภายใต้ร่มผ้ากาสาวพัสตร์ แต่น่าเสียดายที่อาจารย์มิให้บวช อาจเป็นวิธีสอนอีกอย่างหนึ่งของอาจารย์ เพื่อให้ทิด

เปล่งประสบกับทุกข์ถึงขนาดหนักเสียก่อนจะได้ไม่มีใจโลเล สึกแล้วบวช บวชแล้วสึก อย่างภิกษุอลัชชีเวลานี้ปฏิบัติกันอยู่คือพอหาเงินได้จากการขายพระเครื่องลางของขลัง เสกข้าวสารเป็นกุ้งเป็นปลา หุงข้าวทิพย์ แจกน้ำมนต์ รดน้ำมัน ปลุกเสกเลขยันต์ร่ำรวยแล้ว ก็สึกไปอยู่กับหญิงเสียพักหนึ่ง ,พอหมดเงินแล้วก็เข้ามาบวชอีก อุปัชฌาย์ที่เห็นแก่เงินก็จัดการบวชให้ พอทางราชการสั่งให้สึก เถระผู้ใหญ่บางท่านก็ช่วยปกป้องคุ้มครองให้อยู่ได้ต่อไป เพื่อให้อยู่ทำลายพระพุทธศาสนา ประชาชนก็หลงผิดไปตาม ๆ กัน ต่อไปศาสนาพุทธจะเสื่อมไป ๆ จนไม่มีใครเข้าวัดหรือยกมือไหว้ภิกษุ นอกจากคนมีปัญญาน้อยซึ่งเต็มไปด้วยความโลภและความงมงาย เข้าวัดก็เพื่อขอของขลังเครื่องราง ไม่ต้องการธรรมะของพระพุทธเจ้า เพราะเขาเข้าไม่ถึงธรรมะ และไม่รู้ว่าพระพุทธศาสนาสอนอะไร ซึ่งก็โทษชาวบ้านไม่ได้ เพราะภิกษุไม่เคยสอนสิ่งที่ถูกต้องให้เขาฟัง ภิกษุไม่สอนสัจจธรรม ก็เพราะภิกษุก็ไม่รู้จักสัจจธรรม ที่ท่านไม่รู้ก็เพราะท่านไม่ขยันที่จะศึกษาหาความรู้ ที่ศึกษาหาความรู้เช่นได้เป็นเปรียญ ๓ ถึง ๙ ประโยค ก็ศึกษาแต่คำสอนของอรรถกถาจารย์ ไม่มีการศึกษาพระสูตรอันเป็นคำสอนของพระพุทธ

เจ้าโดยตรง อรรถกถาจารย์ก็ไม่ใช่พระอรหันต์ เพราะอธิบายหลัก ของ พระ พุทธ ศาสนา บางเรื่อง ออกไปนอก แนว ที่แท้จริง เพื่อเอาใจชาวบ้านในสมัยนั้น ๆ สมัยใดชาวพุทธอินเดียหรือชาวลังกาเริ่ม สนใจ เชื่อเรื่อง เทวดา ตามคำสอน ของศาสนาพราหมณ์ อรรถกถาจารย์ก็เอาเรื่องเทวดา เข้ามาบรรยายใส่ลงไปในพระ-ไตรปิฎก ถึงแม้ตัวท่านเองจะไม่เชื่อแต่ก็เพื่อดึงคนเอาไว้ให้อยู่ในพุทธศาสนาต่อไป ท่านจึงได้พูดพรรณาเรื่องเทวดายกย่องเทวดา แนะนำคนให้เป็นเทวดาไปสวรรค์เอาวิมาน ซึ่งเป็นการสอนผิดกับวิธีและความประสงค์ของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าสอนเรื่องทานเพื่อให้คนหมดความตระหนี่หมดความเห็นแก่ตัวจัด สอนเรื่องศีลเพื่อให้คนเกิดความสงบทางกายและทางวาจา แล้วผู้นั้นเองก็จะมีความสงบสุขที่เรียกได้ว่าเป็นเทวดา มีคนนับหน้าถือตาทำมาค้าขึ้น และจะได้กามารมณ์ทางตาหูจมูกลิ้นกายใจที่ดีมากขึ้น ๆ อย่างที่เรียกกันว่าได้เสพย์ของทิพย์ ต่อไปพระพุทธเจ้าก็เทศน์สอนเรื่องโทษของกามารมย์เหล่านั้น ว่าเป็นอันตรายต่อมนุษย์นัก ทำให้คนมัวเมาติดในตัณหาอุปาทาน นี่ก็เป็นการสอนว่าสวรรค์นั้น เป็นภาวะเป็นภพเป็นโลกที่ไม่น่าอยู่ไม่น่าเอาเลย เป็นแดนแห่งความพินาศทางจิตใจ เป็นแดน

แห่งความโลภความโกรธความหลงงมงาย พวกเทวดาเป็นพวกมีกิเลสหนาที่สุด หนายิ่งกว่ามนุษย์ เพราะมนุษย์ยังมีโอกาสบรรลุมรรคผลนิพพาน เทวดาไม่มีโอกาสเลย ไม่มีโอกาสเหมือน เปรต อสุรกาย สัตว์นรก และสัตว์เดรัจฉาน ชาวพุทธแท้อย่าเป็นเทวดากันเลย อย่าเอาสวรรค์กันเลย ใครอยู่สวรรค์แล้วก็ให้รีบออกจากสวรรค์เสีย ใครกำลังเสพย์กามทางรูปรสกลิ่นเสียงสัมผัสและธรรมารมณ์ ก็อย่ามัวเมานัก ให้ลดลงเสีย หรือหนีออกมาเสียบ้าง ให้หลุดจากบ่วงของพยามารเสีย คำสอนตอนนี้เรียกว่าสอนเรื่องเนกขัม กล่าวคือการสอนให้หนีจากสวรรค์ ถอนตัวออกจากความเป็นเทวดา ออกจากความมัวเมาในกามคุณ ต่อไปพระพุทธองค์ก็สอนสัจจธรรมอีกหมวดหนึ่ง คืออริยสัจจ์ ๔ ประการ ให้เห็นว่าทุกข์คืออะไร อะไรทำให้เกิดทุกข์ ความสามารถดับทุกข์ (นิโรธ) นั้นมันมีอยู่แล้วไม่ใช่อยู่แต่ไกล แต่อยู่ในตัวในปัญญาในจิตใจคนนั้นเอง อย่างที่พุทธศาสนาแบบนิกายเซ็นในประเทศจีนและประเทศญี่ปุ่น เขาเรียกว่าจิตเดิมแท้ จิตสะอาด จิตว่างจากกิเลส จิตพุทธ ซึ่งทุกคนมีอยู่แล้ว แต่คลำไม่พบหาไม่ปะ เพราะกิเลสมันเข้ามาครอบคลุมอยู่ มันทับถมเอาไว้จนเราค้นจิตเดิมแท้ไม่พบ ถ้า

ต้องการค้นให้พบเพื่อนำมันออกมาใช้ ก็ต้องปฏิบัติตามทางอันมีคุณธรรม ๘ ประการ ที่เราเรียกว่า มรรคมีองค์ ๘ แล้วก็จะบรรลุความสงบสุขขึ้นตามลำดับ ๆ ที่เราเรียกกันว่า บรรลุมรรค ผล นิพพาน (ความหมดทุกข์)

พระพุทธเจ้าท่านสอนอย่างนี้ มีกล่าวอยู่ในพระสูตร แต่นักศึกษามหาเปรียญไม่ค่อยได้เรียนกัน มัวไปเรียนกันแต่ตำราของอรรถกถาจารย์ จึงพุ่งเพ็งแต่เรื่องเทวดาเชื่อเรื่องเทวดา สอนให้ไปสวรรค์ สอนให้เป็นเทวดา ใครทำบุญให้ทานถือศีล หรือแม้จะทำวิปัสสนาก็เพื่อจะได้ไปสวรรค์ ส่วนพระพุทธเจ้าท่านประณามเทวดา สอนคนให้ออกจากสวรรค์ ไม่ให้ติดตัณหาอุปาทาน ไม่ให้อยาก ไม่ให้ยึด ไม่ให้ยุ่ง นั่นแหละเป็นคำสอนที่แท้ของพระพุทธเจ้า ฉะนั้นที่สอน ๆ กันในเมืองไทยส่วนมากจึงตรงกันข้ามจากคำสอนของพระพุทธเจ้า แล้วไม่ต้องแก้ตัวว่าทำไปเพื่อดึงประชาชนคนโง่พวกแบบอรรถกถาจารย์ ไม่ต้องแก้ตัวว่าสอนไปอย่างนั้นเพราะคนยังโง่ ฟังสัจจธรรมไม่เข้าใจ การสอนสิ่งที่ตรงกันข้ามกับคำสอนของพระพุทธเจ้าแล้ว ย่อมผิดอย่างไม่มีทางแก้ตัว ดังพระพุทธพจน์ที่กล่าวไว้ในพระไตรปิฎกอังคุตตร เอกนิบาตว่า :—

"ภิกษุทั้งหลาย! คนพวกที่แสดงสิ่งที่ไม่เป็นธรรมะว่าเป็นธรรมะ และคนพวกที่แสดงสิ่งที่ตถาคตไม่ได้สอนว่าได้สอน ย่อมได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติไม่เป็นประโยชน์เกื้อกูล กระทำไปโดยไม่เป็นการให้ความสุขแก่มหาชน กระทำไปโดยไม่เป็นประ-โยชน์แก่ใคร ๆ แต่ก่อความทุกข์หนักแก่มนุษย์ทั้งหลาย ทั้งตัวเองก็บาปนักหนา ห่างเหินจากบุญเป็นอันมาก แล้วยังจะทำให้พระสัจจธรรมนี้อันตรธานไปด้วย"

"ภิกษุทั้งหลาย! การกระทำทางกายทางวาจาทางใจของคนมิจฉาทิฏฐิ ความเจตนาความปรารถนาความตั้งใจความคิดอ่านใด ๆ ของคนมิจฉาทิฏฐิ ก็ล้วนแต่จะเป็นสิ่งที่ให้เกิดผลเป็นความขื่นขม ไม่น่าปรารถนาไม่น่าใคร่ไม่น่าชอบใจ ไม่เป็นทางที่จะเกิดประโยชน์สุข มีแต่จะเพิ่มพูนทุกข์ให้มากมาย ข้อนี้เพราะเหตุใด? ข้อนี้เพราะตัวเหตุคือความยึดมั่นในทางที่ผิดนั้น มันเลวทรามนั่นเอง"

"ภิกษุทั้งหลาย! ในกลุ่มพุทธบริษัทนี้ กรรมชนิดที่ไม่ถูกเป็นอธรรมก็หลงทำกันไปจนได้ ทางฝ่ายที่เป็นธรรมะกลับไม่กระทำกัน กรรมที่ไม่ถูกตรงตามวินัย ก็ดื้อทำกันไปจนได้ แต่ที่ถูกต้องทางวินัยกลับไม่กระทำ การกระทำทางฝ่ายไม่ใช่

ธรรมก็ปล่อยให้ฟุ้งเฟื่องรุ่งเรือง การกระทำทางฝ่ายที่เป็นธรรมกลับปล่อยให้เงียบลับอับเฉาไป การกระทำที่ไม่ถูกวินัยระบาดเจริญไป การกระทำที่ถูกตามวินัยไม่เจริญ ภิกษุทั้งหลาย! บริษัทอย่างนี้ เราตถาคตเรียกว่า "บริษัทรี ๆ ขวาง ๆ"

"ภิกษุทั้งหลาย! ตถาคตมองไม่เห็นสิ่งใดอื่นแม้สิ่งเดียวที่จะให้เกิดโทษมากมาย เหมือนกับความเป็นผู้มีการยึดความเห็นผิดอันนี้เลย บรรดาสิ่งที่เรียกว่าโทษ ๆ กันแล้ว การยึดความเห็นผิดเป็นโทษอย่างยิ่ง เหมือนคนเอาเครื่องดักปลาวางซุ่มไว้ที่ปากทางน้ำ อันไม่เป็นการทำเพื่อให้ประโยชน์เกื้อกูลอันใด แต่เพื่อให้เกิดความทุกข์ ความ วอดวายความฉิบหาย แก่พวกปลาทั้งหลายฉันใด โมฆบุรุษเขาก็ทำเป็นดั่งวางเครื่องดักมนุษย์ไว้ เขาเกิดมาในโลกก็มิใช่จะมาทำประโยชน์เกื้อกูล แต่มาทำความทุกข์ความวอดวายความฉิบหายพินาศ แก่ปวงมนุษย์ทั้งหลายเป็นอันมาก ฉันนั้น"

"ภิกษุทั้งหลาย! บุคคลผู้ทำการชักชวนคนให้เข้าไปสู่การปฏิบัติที่ชั่วที่ผิดก็ดี บุคคลผู้แนะนำให้เขาชักชวนก็ดี บุคคลผู้ถูกเขาชักชวนทำแล้วลงมืออย่างนั้นก็ดี คนทั้งสามพวกนี้ย่อมจะประสบ **บาปหนัก**" (ตกนรก)

รายที่ ๗

ลุงโต

—○—

ผู้ไม่มีทรัพย์ ก็ไม่ต้องทุกข์เพราะทรัพย์ ไม่มีบุตร ก็ไม่ต้องทุกข์เพราะบุตร ไม่มีภรรยาสามี ก็ไม่ต้องทุกข์เพราะภรรยาสามี และผู้ที่ไม่ได้ประกอบความชั่วไว้ ก็ไม่ต้องทุกข์เพราะผลของความชั่วจะตามสนอง

ลุงโต อยู่วัดใต้มานานก่อนพวกเราเกิดเสียอีก แม้พระในวัดบางองค์ก็ไม่ทราบเหมือนกันว่าลุงโตมาจากไหน หรืออาศัยอยู่ในวัดนี้ตั้งแต่เมื่อไร ? มีท่านอาจารย์องค์เดียวที่พอจะรู้เรื่องของลุงโตดีกว่าใคร ๆ ทั้งนั้น โดยท่านเคยเล่าว่าลุงโตเข้ามาอยู่ในวัดใต้เมื่อตอนท่านเป็นสมภารใหม่ ๆ ซึ่งก็เป็นเวลานับได้ไม่น้อยกว่า 20 กว่าปีแล้ว ลุงโตไม่ใช่คนพื้นบ้านทางนี้ เป็นคนจรจัดมาจากต่างเมือง อยู่ ๆ วันหนึ่งก็โผล่เข้ามาในวัด และบอกกับท่านอาจารย์ว่าเป็นคนอนาถา ไม่มีญาติพี่น้อง แม้กระทั่งลูกเมียและที่ทำมาหากิน ทรัพย์อื่น ๆ ก็ไม่มีทั้งสิ้น มีแต่เรี่ยวแรงซึ่งพอจะใช้ทำงานได้ด้วยมือเท้า จึงขออาศัยอยู่ในวัดด้วยเพื่อช่วยงานในวัด แล้วแต่พระท่านจะใช้หรือเท่าที่แกพอ

จะทำได้ ท่านอาจารย์สงสารจึงยอมรับให้อยู่ในวัด และสังเกตลุงโตตั้งแต่ต้นมา เห็นว่าเป็นคนดีพอไว้วางใจได้ทีเดียว เพราะลุงโตช่วยวัดหลายอย่างทั้งเรื่องกวาดวัดถางหญ้า และงานโยธาอื่น ๆ ทุกอย่างไม่ดูดาย บางครั้งท่านอาจารย์ก็ใช้เป็นศิษย์ให้ติดตามไปด้วยเมื่อท่านมีธุระออกไปนอกวัด ลุงโตเป็นคนขยันและมีนิสัยซื่อสัตย์ ท่านอาจารย์จึงเมตตาและสงเคราะห์ให้เงินใช้สอยเพื่อซื้อเครื่องนุ่งห่มและสิ่งจำเป็นอื่น ๆ โดยลุงโตไม่ต้องลำบากขาดแคลน

สำหรับพวกเราซึ่งเป็นศิษย์วัด ก็ไม่มีผู้ใดเกลียดลุงโตเลย เพราะลุงโตดีและรักพวกเราทุกคน คล้ายว่าเป็นลูกหลานของแกเอง ซ้ำยังคอยช่วยเลี้ยงดูพวกเราซึ่งตัวยังเล็ก ๆ อีกด้วย อาหารที่เหลือจากพระฉันแล้ว ลุงโตช่วยจัดแบ่งดูแลให้พวกเราได้กินกันอย่างอิ่มหนำจนทั่วกันก่อน เหลือจากที่พวกเรากินกันแล้วนั่นแหละลุงโตจึงจะกินทีหลัง ซึ่งบางมื้อแม้ไม่มีกับข้าวเหลือเลย ลุงโตก็กินข้าวคลุกน้ำพริกคลุกน้ำปลาได้ โดยไม่บ่นแม้แต่คำเดียว หมาแมวในวัดลุงโตก็เลี้ยงให้กินอิ่มทั่วกันทุกวันฉะนั้น อย่าว่าแต่พวกเราเลยที่รักลุงโต แม้หมาแมวในวัดต่างก็รักลุงโต ล้อมหน้าล้อมหลังตามลุงโตไปด้วยทุกแห่ง งานของ

พวกเราซึ่งจะต้องทำเช่นกวาดกุฏิพระ ล้างถ้วยชาม ฯลฯ ลุงโตก็เข้าช่วยเหลือแบ่งเบาภาระพวกเราลงอย่างมาก เด็กวัดคนใดเจ็บไข้ ลุงโตเอาเป็นธุระ โดยพยาบาลดูแลอย่างใกล้ชิดด้วยความเอาใจใส่ ไม่เคยดุด่าพวกเราเลย มีแต่ชอบสอนให้พวกเราขยันเรียนหนังสือ และท่องสวดมนต์ โดยมักพูดกับเราว่า "ขยัน ๆ ไว้เถิดหลานเอ๋ย ไม่เสียหลายเปล่าหรอก เรื่องเรียนหนังสือและเรื่องสวดมนต์สวดพรน่ะ ต่อไปจะได้ดีเอง" ทั้ง ๆ ที่ในขณะนั้นพวกเรายังไม่มีความรู้ว่า ได้ดีนั้นได้อะไรกัน ?

พวกเราจึงถือว่าลุงโตคล้ายเป็นญาติผู้ใหญ่ของเราทุกคน และต่างรักนับถือลุงโตด้วยกันทั้งนั้น เมื่อเวลาโรงเรียนปิดเทอม เราลาท่านอาจารย์กลับไปอยู่บ้านชั่วระยะหนึ่ง แล้วกลับมาอยู่วัดในตอนโรงเรียนจะเปิดเทอม จึงมักมีของจากบ้านติดมือมาฝากลุงโตด้วย ของที่ลุงโตชอบมากก็คือใบจากอ่อนที่ตากแห้งแล้ว สำหรับมวนยาฉุนสูบ ใครเอาใบจากมาฝากลุงโต แกต้องพร่ำสรรเสริญคุณขอบใจคนนั้นอยู่หลายวันทีเดียว แต่พวกเราไม่ได้นึกอะไร มากไปกว่าต้องการตอบแทนคุณของแกที่ดีต่อเราทุกคน เท่าที่พวกเราจะทำได้เท่านั้นเอง

ศิษย์วัดรุ่นเก่า ๆ ออกจากวัดไปหลายรุ่น จนมีเมียมีลูกและพาลูกพาเมียมาทำบุญที่วัดตาม ๆ กัน แต่ลุงโตก็ยังคงอยู่

ในวัดอย่างเดิม และช่วยเลี้ยงดูเด็กวัดรุ่นใหม่ต่อไปอีกอย่างไม่เบื่อหน่าย บางครั้งแกก็หัวเราะคล้ายขำตัวเอง โดยบ่นกับเด็ก ๆ ว่า "เออ! เคยเก็บขนมไว้ให้พ่อมันกินเมื่อครั้งก่อนแล้ว บัดนี้ต้องคอยเลี้ยงลูกของมันต่อไปอีก" หรือเมื่อเด็กบางคนไม่สบาย ถ้าแกจำได้ว่าเด็กคนนี้เป็นลูกของใคร ก็มักจะยกเรื่องเก่า ๆ มาเล่าให้ฟังว่า "เมื่อครั้งพ่อเองเป็นเด็กวัดไม่สบายต้องกินยาเขียว เอ็งก็ต้องกินเหมือนพ่อเอ็งเคยกินเถิดอ้ายหลานชาย"

จำได้ว่าออกพรรษาแล้ว พวกเราชักตื่นเต้นตาม ๆ กัน เพราะจะมีกฐินจากเมืองปราจีนบุรีมาทอดที่วัดใต้นี้ ข่าวที่คนรู้เรื่องเอามาพูดลือกันว่า กฐินครั้งนี้จะมีเงินเหลือไว้ปฏิสังขรณ์วัดมากอยู่ และผู้คนจะมาถวายกฐินนับเป็นร้อย ๆ เพราะเรือยนต์ก็สิบกว่าลำขึ้นไป นอกจากทำบุญแล้ว ยังมีลิเก ๑ โรง หนัง ๑ จอ แสดงฉลองกฐินด้วย เรื่องหนังนี่แหละ ที่ทำให้พวกเราตื่นเต้นดีใจกันมาก เพราะนาน ๆ จึงจะมีมหรสพมาแสดงให้ดูอย่างเต็มที่ถึงวัดสักครั้ง จึงต่างนับวันคอยเพื่อให้ถึงวันงานทอดกฐินตาม ๆ กัน

ในวันกำหนดที่กฐินจะมาถึงวัดใต้ พวกเราซึ่งตั้งใจคอยตั้งแต่เช้ากระทั่งเวลาบ่ายคล้อยลงมากแล้ว จึงได้ยินเสียงแห่

ประโคมกฐินมาแต่ไกล ต่อมาจึงได้ยินเสียงเรือยนต์หลายลำดังกระหึ่มสนั่นหวั่นไหว เมื่อขบวนกฐินมาถึงวัด พวกเราต่างตื่นเต้นกันไปหมด เพราะว่าผู้คนมาทอดกฐินนั้นช่างมากมายและล้วนแต่งตัวสวยงามตาม ๆ กันทั้งหญิงทั้งชาย เรือยนต์เรือพ่วงไม่รู้ว่ากี่ลำต่อกี่ลำ จอดเต็มหน้าวัดจนคับคลองไปหมด บนวัดซึ่งว่ากว้างแล้วกลับแคบไปถนัด เพราะจำนวนคนที่มาทอดกฐินหลายร้อยคนเดินขวักไขว่บนวัดจนลานตา ซ้ำมีพ่อค้าแม่ค้ามาตั้งร้านขายของกินของเล่นในวัดมากมาย จึงคล้ายทำให้วัดแคบลงกว่าเดิมไปมาก

พวกชาวบ้านวัดใต้ได้ช่วยกันมาต้อนรับ และหาอาหารเลี้ยงดูผู้ที่มาทอดกฐินขวักไขว่โกลาหล คืนนั้นยังตั้งองค์กฐินบนศาลาการเปรียญ และมีมหรสพแสดงฉลองอย่างสนุกสนาน พวกเราสนุกกันจนลืมลุงโตอย่างสนิท จนกระทั่งรุ่งขึ้นตอนเช้าเมื่อกำลังเลี้ยงพระบนศาลา ก็ไม่มีใครคิดถึงลุงโตกันเลย จนเลี้ยงพระเลี้ยงคนเสร็จแล้ว จะเริ่มถวายกฐินกันนั่นแหละ ท่านอาจารย์จึงสั่งให้เจ้าแปลกไปตามลุงโตขึ้นไปบนศาลาด้วย เพื่อช่วยนับเงินทำบุญ สักครู่หนึ่งลุงโตจึงตามเจ้าแปลกขึ้นมาบนศาลา

หญิงคนที่เป็นหัวหน้ามาทอดกฐิน มองดูลุงโตอย่างไม่วางตา ตั้งแต่ลุงโตก้าวขึ้นศาลามาจนกระทั่งนั่งลงเรียบร้อยแล้ว มือทั้งสองของหญิงซึ่งยกนับเงินอยู่ ได้ตกลงอย่างลืมตัว เงินหลุดจากมือกองบนเสื่อที่นั่ง และร้องทักออกมาอย่างดีใจว่า "พี่ใหญ่ พี่ใหญ่ใช่ไหมนี่?"

ลุงโตก้มหน้าไม่ตอบว่าอย่างไร ทุกคนบนศาลาจึงต่างจับตาจ้องดูหญิงนั้นกับลุงโตอย่างสนใจ เมื่อผู้เอ่ยทักไม่ได้รับตอบ จึงขยับตัวมาจนใกล้ลุงโต จ้องเพ่งดูหน้าลุงโตอย่างจงใจ และพูดออกมาด้วยความมั่นใจว่า "ใช่แล้วพี่ใหญ่ พี่ใหญ่แน่ๆ พุทโธ่พี่นะพี่ ฉันตามหาพี่ จนแทบจะพลิกแผ่นดินอยู่แล้ว" หญิงนั้นพ้อออกมา แล้วร้องไห้อย่างไม่อายผู้ใดทั้งสิ้น

เสียงร้องทักของหญิงซึ่งเรียกลุงโตว่า "พี่ใหญ่" ทำให้คนอีกหลายคนบนศาลาลุกขึ้นมานั่งล้อมลุงโต แล้วยกมือไหว้ลุงโตตามๆ กัน บางคนก็เรียกลุงโตว่าพี่ บางคนก็เรียกว่าลุง ว่าอา ดังนั้นไปหมดทั้งศาลา ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้องด้วยแต่อยากรู้อยากเห็นก็ล้อมใกล้เข้ามาอีก จนลืมเรื่องการทอดกฐิน ซึ่งกำลังจะถวายกันอยู่แล้ว ท่านอาจารย์กับพระในวัดซึ่งนั่งอยู่บนอาสนสงฆ์ก็พลอยประหลาดใจไปด้วย พวกเราเด็กวัดทั้งหลาย ซึ่งเคยรู้

แต่ว่าลุงโตไม่มีญาติพี่น้องที่ไหนเลย แต่พอเห็นเรื่องแปลกประหลาดเกิดขึ้น โดยมีคนเข้าไปทักเรียกลุงโตเป็นญาติมากมาย ก็ต่างเกิดความสนใจ จึงแหวกคนเข้าไปฟังเรื่องใกล้ ๆ กับลุงโตบ้าง

มีคนร้องไห้เพราะดีใจที่พบลุงโตหลายคน ที่พอรู้ได้ว่าเป็นญาติสนิทของลุงโตมีอยู่ ๓ คน คือหญิงผู้เป็นหัวหน้ามาทอดกฐินซึ่งชื่อแม่พวง และน้องชายแม่พวงอีก ๒ คน โดย ๒ คนนี้ต่างก็เป็นน้องแท้ ๆ ของลุงโตทั้งนั้น แต่ลุงโตก็ไม่พูดอะไรกับใครทั้งสิ้น คงนั่งเฉยอยู่อย่างนั้น จนท่านอาจารย์อดรนทนไม่ไหว จึงลุกจากอาสน์สงฆ์เดินมาใกล้ ๆ ลุงโต ถามแม่พวงว่า "โยม ตาคนนี้เป็นอะไรกับโยมหรือ?" แม่พวงตอบทั้ง ๆ ที่น้ำตาเต็มใบหน้าว่า "เป็นพี่แท้ ๆ ของอิฉันเจ้าค่ะ" พี่ชายคนใหญ่ พ่อเดียวแม่เดียวกันแท้ ๆ แล้วอีกสองคนนี้ก็เป็นน้องของพี่ใหญ่ทั้งนั้น แต่ว่าพี่ใหญ่ได้ออกจากบ้านหายสาบสูญไปตั้ง ๒๐ กว่าปี จนพวกอิฉันคิดว่าตายไปแล้ว เพิ่งจะมาพบวันนี้แหละเจ้าค่ะ"

"อ้าว ยังงั้นหรอกรึ" ท่านอาจารย์อุทานออกมา แล้วซักต่อไปว่า "เรื่องเป็นอย่างไรกันล่ะโยม ตาโตหรือตาใหญ่

จึงเตลิดออกจากบ้านมาตั้ง ๒๐–๓๐ ปี กฐินน่ะยังไม่ต้องทอดก่อนก็ได้โยม ลองเล่าเรื่องราวให้ฉันฟังก่อน" ท่านอาจารย์พูดจบก็เดินกลับไปนั่งบนอาสน์สงฆ์ แม่พวงจูงมือลุงโตตามไปนั่งอยู่ใกล้ ๆ ท่านอาจารย์ แล้วเล่าเรื่องถวายท่านอาจารย์ว่าพ่อแม่มีลูกรวม ๔ คน ลุงโตหรือนายใหญ่เป็นลูกคนหัวปี เมื่อลูก ๆ ต่างเติบโตเป็นหนุ่มสาวและมีคู่ครองตาม ๆ กันแล้ว พ่อแม่ได้ถึงแก่กรรม เมื่อทำศพพ่อแม่เสร็จ พี่น้องทั้ง ๔ คนจึงคิดแบ่งทรัพย์มรดกกัน เพราะพ่อแม่ไม่ได้ทำพินัยกรรม หรือระบุไว้ก่อนว่าจะยกอะไรให้แก่ใคร ทั้ง ๆ ที่นาก็มีอยู่หลายร้อยไร่ สวนก็มีอยู่หลายสิบขนัด เงินทองบ้านช่องก็มีตัวปรากฏอยู่

น้อง ๓ คนต่างแยกเรือนออกไปอยู่กับคู่ครองของตน ๆ เว้นแต่นายใหญ่พี่คนโตที่ยังไม่มีภรรยา การแบ่งมรดกไม่เป็นไปโดยเรียบร้อยได้ เพราะน้อง ๆ แต่ละคนต่างมุ่งจะได้ให้มาก พี่คนโตพยายามเกลี้ยกล่อมและให้สติน้อง ๆ เพื่อให้เห็นความสำคัญของการเป็นพี่น้องกัน เพื่อถอนนิสัยเห็นแก่ตัวออกเสียอย่ามุ่งเอารัดเอาเปรียบระหว่างพี่ ๆ น้อง ๆ กันเอง แต่ไม่ได้ผล เพราะต่างคนต่างถูกภรรยาสามีของตนยุยง เพื่อจะให้ได้รับประโยชน์มากที่สุดกว่าผู้อื่น สุดท้ายเมื่อตกลงกันไม่ได้ก็ถึงกับจะต้องขึ้นโรงขึ้นศาลเพื่อให้ศาลชี้ขาด

ก่อนจะนำเรื่องขึ้นศาล นายใหญ่พี่ชายคนโตได้ออกจากบ้านและหายไปเลย โดยไม่ทราบว่าไปอยู่ที่ไหนและมีชีวิตอยู่หรือไม่ แม้ศาลจะได้ตัดสินแบ่งแยกมรดกทั้งสิ้นของพ่อแม่ออกเป็น ๔ ส่วนแล้ว โดยพี่ชายคนโตก็มีส่วนได้เท่า ๆ กัน แต่ก็ตามหาพี่ไม่พบ จนกระทั่งเวลาล่วงไปหลายปี จึงต้องขอให้ศาลมีคำสั่งว่าพี่ชายเป็นคนหายสาบสูญ และน้อง ๆ ทั้ง ๓ คนต่างได้เข้า ครอบครองสมบัติ ส่วนตัวของพี่คน โตเป็น เวลา นานปีโดยเข้าใจว่าพี่ตายไปแล้ว และได้ทำบุญกรวดน้ำส่งให้ทุกปีเพิ่งพบว่าพี่ยังมีชีวิตอยู่โดยเปลี่ยนชื่อใหม่ และอาศัยอยู่ในวัดนี้เอง ซึ่งถ้าไม่ได้มาทอดกฐิน ก็คงจะไม่ได้พบพี่ผู้นี้เป็นแน่"

ทุกคนบนศาลาทั้งพระทั้งฆราวาสและแม้พวกเราเอง ซึ่งฟังเรื่องของลุงโตหรือนายใหญ่แล้ว ต่างประหลาดใจตาม ๆ กันว่าเหตุไรลุงโตจึงมาทนลำบากอยู่วัดนี้อย่างคนอนาถา ทั้งๆ ที่ไม่ใช่คนยากจนเข็ญใจอะไรเลย ท่านอาจารย์ก็สงสัยไม่น้อยกว่าพวกเรา เพราะท่านพูดกับแม่พวงว่า "ฉันเองก็ไม่รู้เรื่องเดิมตาโตมาขออยู่ด้วยอ้างว่ายากจนไม่มีญาติพี่น้อง ฉันสงสารก็ยอมให้อยู่ในวัด แต่ตาโตคนนี้อยู่อย่างวัดได้อาศัย ไม่ใช่ว่าอยู่อย่างอาศัยวัด เพราะช่วยงานในวัดอย่างดีตลอดมา พระเณร

และเด็กวัดรักตาโตทุกคน แม้แต่หมาแมวในวัดก็ล้วนรักตาโตทั้งนั้น เพิ่งจะมารู้ประวัติเดิมเรื่องของตาโตวันนี้เอง เอาละไหน ๆ พี่น้องก็ได้พบกันแล้ว ทีนี้ฉันอยากจะถามตาโตบ้างเออ ! ไม่รู้จะเรียกชื่อว่าอย่างไรดีอีตอนนี้ เรียกกันว่าตาโตจนติดปากเสียแล้ว ตาโตจะว่ายังไง ? ทำไมจึงทิ้งสมบัติหนีพี่น้องมาอยู่วัดอย่างนี้ ลองเล่าให้ฉันฟังตามจริงเถิด ฉันอยากรู้เรื่องเหลือเกิน"

ลุงโตกราบท่านอาจารย์แล้วตอบว่า "ท่านครับ พระคุณของท่านล้นเหลือ ผมจะไม่ปิดบังอะไรทั้งสิ้น จะเล่าตามตรงที่ผมหนีบ้านเดิมและน้อง ๆ มาอยู่วัดนี้กับท่านตั้ง ๒๐ กว่าปีแล้วนั้น เพราะผมต้องการหนีความทุกข์ซึ่งกำลังคุกคามอยู่ ผมรู้ตัวว่าทุกข์เกิดขึ้นตั้งแต่พ่อแม่ตาย เพราะเมื่อท่านยังมีชีวิตอยู่นั้น ท่านได้ปกครองดูแลทรัพย์สมบัติเอง ครั้นเมื่อท่านหมดบุญแล้วเหลือแต่ผมและน้อง ๆ ที่ปกครองทรัพย์มรดกสืบต่อจากพ่อแม่ ผมจึงเห็นความยุ่งยากได้อย่างถนัดชัดเจนว่า ทรัพย์นี้เป็นต้นเหตุทำให้คนต้องเป็นทุกข์อย่างน่าอนาถใจ พี่น้องซึ่งเคยรักกันมา แต่ถูกความโลภเข้าครอบงำ อยากได้ทรัพย์ส่วนมากจนลืมตัว ลืมความเป็นพี่น้องกัน และเมื่อถูกผัวหรือเมีย

ของตนซึ่งโลภจัดยุงอีกด้วย ก็ยิ่งมุ่งจะเอาเปรียบพี่น้องคลานตามกันมาอย่างไม่มีความละอายเลย จนจะฟ้องร้องขึ้นโรงขึ้นศาลให้ต้องกระเทือนถึงกระดูกของพ่อแม่ ซึ่งอุตส่าห์ทิ้งมรดกไว้ให้อีกด้วย ผมเป็นพี่คนโตพยายามพูดพยายามสอนและแนะนำน้อง ๆ โดยยกเหตุผลมาชี้แจงเพื่อให้น้อง ๆ เข้าใจ ต่อหน้าผมก็สังเกตว่าเขาทำท่าจะเข้าใจกันดีอยู่ แต่พอผมกลับบ้าน เขาก็ถูกเมียบ้างผัวบ้างเสี้ยมสอนเข้าอีก ก็เชื่อตามที่เมียและผัวยุงจึงวิวาทกันทะเลาะกัน จนผมสุดแสนจะระอา และทำให้คิดเห็นไปว่าทรัพย์สมบัติที่พ่อแม่ทิ้งไว้ให้นี้ ไม่ใช่เป็นของที่น่าจะสุขหรือควรเพลิดเพลินเลย เพราะมันเป็นทุกข์ตั้งแต่เริ่มจะรับกรรมสิทธิ์เข้าครอบครอง และยังต้องทุกข์ต่อไป เพื่อรักษาทรัพย์นั้นให้เป็นไปด้วยดี โดยตลอดอีก ถ้าไม่มีทรัพย์ก็ไม่ต้องทะเลาะวิวาทวุ่นวาย และไม่ต้องเป็นทุกข์เพราะเรื่องทรัพย์เลย

นอกจากนั้น ผมเกิดความคิดขึ้นมาเองอีกว่า คนที่มีทรัพย์แต่ไร้ความดี ย่อมยากจะมีความสุขได้ ส่วนคนไร้ทรัพย์แต่มีคุณความดีอยู่ในตัว จะอยู่ที่ไหนก็ได้ ย่อมหาความสุขใส่ตัวได้โดยไม่ลำบาก ผมจึงคิดต่อไปอีกว่า อายุของผมก็จะกลางคนอยู่แล้ว ถึงจะอยู่ต่อไปก็ไม่ถึงร้อยปี จะอยู่รวมกับน้อง ๆ

ที่มีนิสัยเห็นแก่ตัวจัดอย่างนี้ ย่อมหาความสุขได้ยาก สู้ไปเสียให้พ้น ๆ ปล่อยให้มันเป็นความกันเองตามเรื่องไปดีกว่า ผมจึงตัดสินใจออกจากบ้าน เดินล่องลงเรื่อยมาจนมาถึงวัดนี้ นั่งพักอยู่ที่หน้าวัด สังเกตพระเณรและเด็กในวัดเห็นมีกิริยามรรยาทสงบเสงี่ยมเรียบร้อยดี เป็นที่รู้ได้ว่าท่านสมภารวัดเป็นพระที่ดีมีระเบียบ และหนักในพระธรรมวินัย ผมจึงเลื่อมใสอยากจะเอาแรงกายช่วยเหลือท่าน เพื่อให้ท่านบำเพ็ญความดีกันอย่างสะดวก ผมจะพลอยได้บุญตามไปด้วย จึงได้ขออาศัยอยู่ในวัดนี้ แต่ได้ปดท่านอาจารย์ว่าผมเป็นคนอนาถาไม่มีญาติพี่น้อง ผมก็ได้อยู่อย่างสุขสบายตามอัตภาพมาได้ถึง ๒๐ กว่าปี และยิ่งอยู่นาน ผมก็เห็นคุณความดีของท่านอาจารย์ซึ่งเป็นพระจริง ๆ ปฏิบัติชอบจริง ๆ จนไม่เคยคิดจะจากวัดไป"

ลุงโตเล่าเรื่องเดิมอย่างยืดยาว ทำให้ทุกคนได้รู้ความจริงและประวัติเดิมของแกโดยทั่วกัน ทุกคนบนศาลาต่างนั่งเงียบกริบ พวกเรามองลุงโตอย่างสงสาร และเกรงว่าลุงโตจะต้องจากวัดจากพวกเราไป ใบหน้าของลุงโตวันนี้ช่างหม่นหมองซ้ำมีน้ำตาคลอหน่วยอยู่ในเบ้าตาจนมองเห็นได้ชัด ซึ่งตั้งแต่พวกเราเห็นลุงโตมา ยังไม่เคยเห็นน้ำตาของแกเลย พอดี

ได้ยินท่านอาจารย์ถามลุงโตต่อไปอีกว่า "ตาโต แล้วจะว่าอย่างไรต่อไปล่ะทีนี้ จะกลับไปอยู่กับน้องที่บ้านเดิม หรือจะอยู่ด้วยกันที่นี่อีกต่อไป"

แม่พวงสั่งขี้มูกใส่ผ้าเช็ดหน้าพรืดใหญ่ เพราะนั่งร้องไห้มานาน ได้รีบพูดทันทีว่า "พี่ต้องกลับไปนะพี่นะ สมบัติส่วนของพี่นั้นพวกฉันจะคืนให้ทั้งหมด และเดี๋ยวนี้พี่น้องเราทุกคนต่างรักและเข้าใจกันดี ไม่ทะเลาะกันเหมือนแต่ก่อนแล้ว"

น้องชายคนรองก็พูดรับรองต่อไปว่า "พี่ กลับไปอยู่บ้านเดิมเถิด พ่อแม่ของเราก็ตายหมดแล้ว พวกฉันก็เห็นแต่พี่ว่าเป็นผู้ใหญ่แทนพ่อแม่ เรื่องที่แล้ว ๆ มาก็ขอพี่อโหสิให้พวกฉันด้วยเถิด"

ลุงโตตอบอย่างมั่นใจตัวเองว่า "พวกเองอย่าคิดเลยว่าข้าจะกลับ ข้าปักใจแล้วว่าจะอยู่ที่วัดนี้ต่อไป" แล้วจึงพูดกับท่านอาจารย์ว่า "ท่านครับ ถ้าท่านจะกรุณาแล้ว ขอให้ผมได้บวชเป็นพระวัดนี้ด้วยเถิดครับ ผมไม่สนใจใยดีต่อญาติและทรัพย์สมบัติทั้งสิ้นเลย ได้ตั้งใจไว้ ๒๐ กว่าปีแล้วว่าจะบวช แต่ไม่กล้าพูดกับท่าน"

ท่านอาจารย์ขมวดคิ้วเพราะสงสัย ถามต่อไปว่า "ทำไมจึงไม่พูดล่ะตาโต ว่าอยากบวช นิ่งอุบอยู่ได้ตั้งนาน ถ้าพูดฉันก็จัดการให้แล้ว นี่นิ่งอยู่ได้ อยากบวชแต่ไม่บอก"

ลุงโตสารภาพว่า "ผมเป็นคนจรมา และไม่อยากให้ใครรู้ประวัติเดิม เพราะเกรงว่าจะยุ่งยาก ฉะนั้นถึงจะอยากบวชก็ไม่กล้าเอ่ยปากบอกกับใคร เพราะเกรงคนเข้าใจผิดคิดว่าผมบวชเพราะหมดทางทำมาหากิน หรือมุ่งจะเอาผ้าเหลืองคลุมร่างอาศัยศาสนาแบบกาฝาก และถ้าบวชแล้วมีผู้ถามถึงประวัติจะไม่เล่าเรื่องจริงให้เขาฟังก็จะเป็นมุสาไป ผมจึงสู้ทนอยู่ทั้ง ๆ ที่อยากบวชเป็นที่สุด ปีหนึ่ง ๆ เมื่อมีนาคมาบวชที่วัด ผมเห็นเขาบวชกันแล้ว ก็มองดูด้วยความปีติจนน้ำตาไหล นึกแต่ว่าวาสนาของเรา เมื่อไรจะได้บวช เป็นองค์พระ ได้ครองผ้า กาสาวพัสตร์ อันเป็นธงชัยของพระอรหันต์บ้าง วันนี้ เมื่อความลับของผม ซึ่งปิดไว้นาน แล้วต้องเปิดเผยขึ้น ผมจึงขอสารภาพตรง ๆ และขอความกรุณาท่านอาจารย์ ได้อนุญาตให้ผมบวชอยู่ในวัดนี้ด้วยเถิดครับ" ท่านอาจารย์ตอบทันทีว่า "วัดเป็นสาธารณสถาน อันเป็นที่อยู่ของผู้ทรงศีลได้อาศัยอยู่บำเพ็ญสมณธรรม ถ้าตาโตจะบวชและอยู่วัดนี้ด้วยกันต่อไปก็ไม่มีอะไรที่จะขัดข้อง ดีเสียอีกที่จะได้คนดี ๆ มาเป็นพระอยู่ในวัดด้วย"

ลุงโตหันมาทางน้อง ๆ ทั้ง ๓ คนแล้วพูดว่า "ถ้าเอ็งทุกคนจะช่วยพี่ ก็จงช่วยจัดข้าวของบวชให้พี่เป็นองค์พระก็แล้วกัน ทรัพย์สินส่วนของพี่ที่พวกเอ็งครอบครองอยู่ ใครปกครองแล้วอย่างไร พี่ยกให้แก่คนนั้นเด็ดขาด โดยพี่ไม่ขออะไรเลย ขอแต่เพียงให้เอ็ง ๓ คนช่วยพาพี่ไปเข้าโบสถ์เพื่อบวช จะได้กรวดน้ำอุทิศถึงผีพ่อผีแม่พร้อม ๆ กัน ซึ่งพี่เข้าใจว่าท่านคงจะมีความสุขและปลาบปลื้มอย่างมาก ถ้ารู้ได้ว่าลูก ๆ ของท่านทุกคนต่างรักและสามัคคีกันแล้ว"

น้องทั้ง ๓ คนของลุงโตสะเทือนใจถึงกับร้องไห้จนสะอื้นออกมาดัง ๆ คนบนศาลาทั้งพวกชาวบ้านวัดใต้และพวกมาทอดกฐินต่างพลอยตื้นตันใจ และน้ำตาคลอด้วยกันทุกคน แม้พวกเราเองต่างก็สงสารลุงโต แต่ดีใจว่าลุงโตจะบวชเป็นพระอยู่วัดนี้กับพวกเราอีกต่อไป พวกเราจะได้ช่วยกันปฏิบัติ "หลวงลุงโต" ให้ท่านอยู่ในสมณเพศอย่างสะดวกสบาย สมกับที่ท่านเป็นผู้ที่เรารักคล้ายญาติผู้ใหญ่คนหนึ่งทีเดียว

คำบรรยายหลักธรรม

กระแสชีวิตของลุงโตนี้ จัดว่าแปลกกว่าของคนอื่น ๆ ที่อ่านมาแล้ว ถึงเราจะมิได้รู้จักตัวจริงของลุงโต แต่เมื่อรู้เรื่อง

ราวของแกแล้ว ก็อดที่จะรักแกมิได้ เพราะแกมีแนวความนึกคิดแบบชาวพุทธที่แท้คนหนึ่ง กล่าวคือไม่ยึดมั่นถือมั่นในสิ่งอะไร ๆ ทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นญาติพี่น้องหรือทรัพย์สมบัติ แกยินดีสละเพื่อความพ้นทุกข์ใจของแก คนอย่างลุงโตนี้ ถ้าได้ฟังคำสอนที่แท้จริงของพระพุทธศาสนา ก็จะมีโอกาสบรรลุมรรคผลและความพ้นทุกข์ (นิพพาน) ได้ง่ายกว่าคนอื่น เพราะแกเห็นแล้วว่า แม้จะมีญาติก็จะเกิดความทุกข์เพราะญาติ มีเงินก็เกิดความทุกข์เพราะเงิน สมดังพุทธภาษิตที่ว่า เกิดเป็นพรหมก็มีความทุกข์อย่างพรหม เกิดเป็นเทวดาก็มีความทุกข์อย่างเทวดา เกิดเป็นคนก็มีความทุกข์แบบคน ส่วนการไม่เป็นอะไรเสียเลย หรือการไม่เกิดเสียเลยนั่นแหละ ไม่มีทุกข์เลย พระพุทธเจ้าจึงสอนคนมิให้อยากเกิดอีก แต่ในเมืองไทยมิได้สอนกันอย่างพระพุทธเจ้า แต่สอนให้อยากเกิดอีก เช่นสอนให้อยากเป็นพรหม เป็นเทวดา เป็นเทพบุตร เป็นนางฟ้าสอนให้เวียนว่ายตายเกิดอยู่ในวัฏฏสงสารต่อไป ไม่ว่าพรหมหรือเทวดาหรือคนก็ต้องเวียนว่ายตายเกิด สลับกันไปสลับกันมา ยังไม่พ้นจากการเกิดแก่เจ็บตายและความทุกข์ใจนานาประการ จะพ้นความทุกข์ใจได้ก็ต้องไม่เกิดเลยเท่านั้นเอง ลุงโต

เกิดมาเป็นพี่เขามีน้องหลายคน เป็นคนมีทรัพย์ แต่แกมองเห็นความทุกข์ มองเห็นเหตุให้เกิดทุกข์ การจะดับทุกข์นั้นย่อมทำได้และอยู่ที่ตัวแกเอง แกจึงละบ้านช่องเข้าอยู่วัด อันเป็นทางจะทำให้แกพ้นทุกข์ได้ตามสมควร อย่างนี้แหละเรียกว่า แกมองเห็นอริยสัจจ์ ๔ ประการแล้วตามฐานะของแก (ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค) แกอยากจะบวช แต่ไม่กล้าบวชเพราะเกรงว่าคนอื่นจะดูถูกแก ว่าเป็นคนจนโซ ไม่มีทางทำมาหากินจึงต้องเข้ามาบวชเกาะศาสนากิน และหากเกิดมีใครถามเรื่องราวเข้า แกก็จะต้องพูดความจริง ปิดบังเรื่องจริงต่อไปไม่ได้ ลุงโตมีความละอายต่อการละเมิดวินัยเอาไว้ล่วงหน้า เพราะพระพุทธเจ้าตรัสว่า "ภิกษุที่ไม่มีความละอายในการแกล้งกล่าวเท็จ ทั้งที่รู้อยู่ว่าเป็นเท็จ ก็ไม่มีความเป็นภิกษุเลยแม้แต่น้อย" ลุงโตกลัวว่าแกจะไม่เป็นภิกษุโดยสมบูรณ์ ถ้าแกพูดปดเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวของแก แล้วแกจะบวชเพื่อเอาบาปมากกว่าเอาบุญ เพราะพระพุทธเจ้าตรัสว่า "ภิกษุทุศีล มีความเป็นอยู่ลามกไม่สะอาด มีความประพฤติชนิดที่ตนเองนึกแล้วก็กินแหนงตัวเอง มีการกระทำที่ต้องปกปิดซ่อนเร้น ไม่ใช่ภิกษุก็อ้างว่าเป็นภิกษุ ไม่ใช่คนประพฤติพรหมจรรย์ ก็อ้างว่าประพฤติพรหม-

จรรย์ เป็นคนเน่าในเปียกแฉะ มีสัญชาติหมักหมมเหมือนบ่อที่เทขยะมูลฝอย แล้วยังมีความคิดที่จะบริโภคก้อนข้าวที่ชาวบ้านถวายด้วยศรัทธา นั่นย่อมเป็นไปเพื่อความทุกข์ของตนเองไม่เป็นการเกื้อกูลแก่ชาวบ้านเลย และเมื่อตนเองตาย ภิกษุทุศีลย่อมไปสู่อบาย ภูมิชั่ว ภพที่รับทุกข์ทรมาน นรก"

ถึงแม้ลุงโตมิได้บวช แต่ลุงโตก็ประพฤติธรรมตามแนวคำสอนของพระพุทธเจ้า ที่เรียกว่าคำสอนเพื่อฟอกจิตไปตามลำดับ ๆ โดยล้างสมองคนไปตามระยะ ๆ จนจิตใจคนนั้นสะอาดปราศจากเรื่องงมงายเข้าใจผิด แล้วท่านจึงสอนเรื่องอริยสัจจ์ ๔ เพื่อให้ได้มรรคผลนิพพาน กล่าวคือมนุษย์ส่วนมากมีสัญชาตญาณเห็นแก่ตัวจัด มีความตระหนี่ และชาวอินเดียอาจเป็นผู้ที่มีความตระหนี่ถี่เหนียวเป็นที่สุดก็ได้ พระองค์จึงสอนเรื่อง "ทาน" เป็นเรื่องแรก ล้างสมองเขาให้หมดจากความตระหนี่ด้วยการให้ทาน เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่คนที่ควรเผื่อแผ่ แสดงความเมตตากรุณาคนอื่น แต่บุญที่ได้จากการให้ทานนั้นมันน้อยกว่าของศีล พระองค์จึงสอนเรื่อง "ศีล" เป็นเรื่องที่ ๒ ใครถือศีลอย่างน้อยได้ ๕ ตัว ก็จะทำให้ผู้นั้นมีความสงบทางกายและวาจา ไม่ก่อทุกข์แก่ตัวและแก่ชาวบ้าน เมื่อผู้ใดมีทานและศีล

แล้ว ผู้นั้นย่อมมีความสุขกายสบายใจ ใคร ๆ ก็รักนับถือยกย่องชมเชย ทำมาค้าขึ้นต้องการอะไร ๆ ก็ได้ บริบูรณ์ด้วยเบญจ-กามคุณ คือรูปรสกลิ่นเสียงสัมผัส พระพุทธเจ้าเคยตรัสว่าพระองค์เองก็เคยไปสวรรค์มาแล้วเหมือนกัน พระภิกษุสาวกถามว่า พระองค์ไปเมื่อไร สวรรค์อยู่ที่ไหน พระองค์ก็ตอบว่า สวรรค์นั้นคือ เมื่อตาหูจมูกลิ้นกายใจของเราสัมผัสสิ่งที่ดีที่งาม นั่นแหละเรียกว่าสวรรค์ ฉะนั้น คนที่บริบูรณ์ไปด้วยกามคุณทางตาหูจมูกลิ้นกายใจ ก็ถือได้ว่าเขาเป็นเทวดาแล้ว คนที่มีนิสัยให้ทานอยู่เสมอ ถือศีลอยู่เสมอ ก็ย่อมมีควมสุขกายสบายใจ มีกามารมณ์อันดีกว่าคนอื่น ๆ สภาพความเป็นอยู่ของเขาก็เรียกว่า "สวรรค์" อันเป็นเรื่องที่พระพุทธเจ้าเทศน์ล้างสมองคนเป็นเรื่องที่ ๓ ไม่ใช่อย่างที่เราเข้าใจกันว่าสวรรค์อยู่บนฟ้า นรกอยู่ใต้ดิน นั่นเป็นความเข้าใจของศาสนาพราหมณ์ ไม่ใช่ของศาสนาพุทธ อรรถกถาจารย์ในลังกาและสมัยต่อ ๆ มา ได้เอาเรื่องสวรรค์ของศาสนาพราหมณ์ใส่ลงในคัมภีร์พระไตรปิฎกของพุทธศาสนา เลยทำให้พวกเราเข้าใจเรื่องเทวดามารพรหมหรือเรื่องสวรรค์นรกผิดไปจากที่พระพุทธเจ้าท่านเจตนาเอาไว้ (อ่านหนังสือล้างสมองเล่ม ๑)

เมื่อพระพุทธเจ้าเทศน์เรื่อง "สวรรค์" แล้ว พระองค์ก็ไม่หยุดเพียงแค่เรื่องสวรรค์ แต่พระองค์ยังได้แสดงโทษของสวรรค์ ความเลวของสวรรค์ต่อไปทันทีเป็นเรื่องที่ ๔ เพราะการมัวเมาในกามารมณ์ทางรูปรสกลิ่นเสียงสัมผัสนั้น เป็นทางสุดโต่งทางหนึ่ง การมีชีวิตอยู่ด้วยการทรมานรูปรสกลิ่นเสียงสัมผัส ก็เป็นทางสุดโต่งอีกทางหนึ่ง การมัวเมาในกามและการทรมานร่างกาย ย่อมไม่ใช่ทางที่จะทำให้คนพ้นทุกข์ คนที่อยากพ้นทุกข์ต้องออกจากความสุดโต่งทั้งสองอย่างนี้ และเพื่อจะให้เห็นโทษของการเป็นเทวดา พระองค์จึงตรัสว่า "ภิกษุทั้งหลาย ! เทวดาที่ตายจากสวรรค์แล้ว กลับมาสู่ความเป็นมนุษย์นั้น มีเป็นจำนวนน้อยนัก ส่วนเทวดาที่ตายจากสวรรค์แล้วไปสู่นรก ไปเป็นสัตว์เดียรัจฉาน เป็นเปรต เป็นอสุรกายนั้นมีเป็นจำนวนมากกว่ามากนักโดยแท้" พระองค์ยังตักเตือนสติพวกเราด้วยว่า เทวดาไม่มีโอกาสบรรลุมรรคผลนิพพานเหมือนอย่างเปรต อสุรกาย สัตว์นรก สัตว์เดรัจฉาน ซึ่งไม่มีโอกาสบรรลุมรรคผลนิพพาน มนุษย์เท่านั้นมีโอกาสบรรลุมรรคผลและความพ้นทุกข์ แต่นักสอนส่วนมากในสมัยนี้ กลับสอนคนให้เป็นเทวดา สอนคนให้เอาสวรรค์วิมาน เพื่อให้หมดโอกาสบรรลุมรรคผลนิพพานนั่นเอง

เมื่อล้างความเห็นผิดของคนที่อยากเป็นเทวดา อยากมัวเมาในกามารมณ์แล้ว พระองค์ก็เทศน์สอนเรื่องที่ ๕ คือการหนีออกจากการมัวเมาในกามารมณ์ ออกจากสวรรค์ มาสู่ความเป็นมนุษย์เพื่อพบพุทธศาสนา กล่าวคือเมื่อไม่มัวเมาในกามแล้ว ผู้นั้นย่อมมองเห็นความจริงของโลกหลายเรื่อง เช่นเรื่องอนิจจัง ทุกขัง อนัตตา เห็นความไร้สาระของชีวิตที่วุ่นวาย เห็นว่าความสุขใจนั้นดีกว่าความสุขกาย การมีชีวิตสุขบ้างทุกข์บ้างแบบมนุษย์นี้ทำให้มองเห็นสัจจธรรม คนที่มีความสุขแบบเทวดา มัวเมาในลาภยศสรรเสริญสุข จึงมองไม่เห็นความจริงที่เรียกว่า อริยสัจจ์ แม้จะท่องคำว่าทุกข์สมุทัยนิโรธมรรคอยู่ทุก ๆ วันก็มองไม่เห็น ได้แต่ท่องไป ๆ ภิกษุที่มีกุฏิอยู่อันหรูหรา มีเครื่องอุปโภคบริโภคมาก มีเครื่องบำรุงบำเรอมาก มีปัจจัยมาก มีเงินทองมาก อยู่ดีกินดี มีความสุขทางตาหูจมูกลิ้นกายใจมาก จึงมองไม่เห็นอริยสัจจ์ สมดังที่พระพุทธเจ้าตรัสว่า "ภิกษุทั้งหลาย ! ภิกษุใดที่ไม่รู้ว่าทุกข์เป็นเช่นนี้ ๆ เหตุให้เกิดทุกข์เป็นเช่นนี้ ๆ ความดับสนิทแห่งทุกข์เป็นเช่นนี้ ๆ ข้อปฏิบัติให้ถึงความดับสนิทแห่งทุกข์เป็นเช่นนี้ ๆ ภิกษุทั้งหลาย ! ภิกษุนั้นหาเป็นภิกษุไปได้ไม่ เพราะเขาไม่รู้ประโยชน์แห่งความเป็นภิกษุ"

ฉะนั้น เรื่องที่ ๕ ที่พระพุทธเจ้าสอน ก็คือเรื่องให้หนีออกจากสวรรค์ หรือให้หนีจากความเป็นเทวดา แต่คนไทยกลับได้รับคำสอนให้เข้าไปหาสวรรค์หรือมุ่งไปเป็นเทวดา เมื่อพฤติการณ์เป็นเสียอย่างนี้แล้ว จะเรียกว่าสอนพุทธศาสนาหรือสอนศาสนาพราหณ์กันแน่ เพราะศาสนาพราหมณ์เขาสอนคนให้ไปสวรรค์ สอนให้ไปเป็นเทวดา ศาสนาคริสต์ศาสนาอิสลามก็สอนให้ไปสวรรค์ ถ้าถือเอาสวรรค์เป็นจุดหมายปลายทางแล้ว พุทธศาสนาก็ไม่ต้องเกิดขึ้น ไม่ต้องมีขึ้นในโลกก็ได้ ไม่จำเป็นเลย เพราะศาสนาพราหมณ์เขาก็มีจุดหมายปลายทางคือสวรรค์อยู่แล้ว พระพุทธเจ้าไม่น่าจะต้องสละราชสมบัติออกบวช เดินสอนคนจนกระทั่งสิ้นลมหายใจไปในกลางป่ากลางดงด้วยความยากลำบากเป็นเวลาถึง ๔๕ ปี พระองค์ไม่ต้องการให้คนคิดเรื่องสวรรค์วิมาน จึงชี้แจงโทษของสวรรค์และแนะนำให้ละทิ้งสวรรค์ คือละทิ้งความมัวเมาในกามเสีย แต่พวกเราสมัยนี้เข้าใจผิดกันเป็นส่วนมาก ไม่ว่าภิกษุหรือฆราวาส คำสอนของพระพุทธเจ้าจึงถูกบิดเบือนเปลี่ยนแปลงไปตั้งแต่สมัยประเทศลังกามีอรรถกถาจารย์หลายรูป คือท่านเหล่านั้นเห็นว่าพุทธศาสนาเป็นศาสนาของคนมีปัญญา คนมีปัญญาเป็นผู้ค้นพบ

คนมีปัญญาเป็นผู้เริ่มสอน กล่าวคือพระพุทธเจ้าซึ่งเป็นผู้รู้ผู้ตื่น ผู้เบิกบานแล้วนั่นเอง พระองค์ไม่ใช่คนโง่ ไม่ใช่คนงมงาย ไม่ใช่ประเภทดอกไม้ที่หุบอยู่ คำสอนของพระองค์ลึกซึ้ง จึงสอนได้ผลแก่ผู้มีปัญญาเท่านั้น ดังเรื่องปรากฏว่าในบรรดาคนที่ฟังพระองค์สอนนั้น ถึงจะมีจำนวนมาก แต่ก็เข้าใจธรรมะของพระองค์เพียงจำนวนน้อย ดังที่เรียกกันว่าได้บรรลุมรรคผลนิพ-พาน เทศน์ครั้งหนึ่ง ๆ ก็มีผู้สำเร็จเป็นอรหันต์ ๑ องค์ ๒ องค์ เป็นอนาคามีไม่กี่องค์ เป็นสกทาคามีมากขึ้นหน่อย และเป็นโสดาบันกันได้มากคน แต่ที่ไม่ได้ดวงตาเห็นธรรมเลยนั้นแหละมีมากกว่าพวกที่ได้ดวงตาเห็นธรรม ที่ไม่ได้ดวงตาเห็นธรรมบางพวกก็ขอประกาศตนเป็นพุทธบริษัท โดยถือเอาพระพุทธพระธรรมพระอริยสงฆ์เป็นที่ระลึกนึกถึง ที่ฟังแล้วไม่เข้าใจเลยหรือไม่เชื่อเลยก็มีอยู่มากทุกครั้ง พระองค์จึงแบ่งคนออกเป็นเหมือนดอกบัว ๔ เหล่า คือที่จมโคลน ได้แก่คนโง่ที่สอนไม่ได้หมดหวังที่จะรู้แจ้งเห็นจริงในสัจธรรม ดังพุทธพจน์ที่ว่า "ภิกษุทั้งหลาย! คนที่มีปัญญาไม่โง่เง่าไม่เงอะงะ สามารถที่จะรู้ความหมายแห่งคำสอนที่ถูกต้อง และรู้ว่าอะไรเป็นคำสอนที่ผิดได้นั้นมีเป็นส่วนน้อย ส่วนคนที่เขลาโง่เง่าเงอะงะ ไม่สามารถรู้ความ

หมายของคำสอนที่ถูก ไม่สามารถจะรู้ว่าคำสอนใดผิด คนพวกนี้มีมากมายนัก ภิกษุทั้งหลาย! คนที่มีปัญญาฉลาดอย่างประเสริฐ มีเป็นส่วนน้อย คนที่ตกอยู่ในอวิชชาตามืดบอด หลงใหลงมงายไม่เข้าใจธรรมะนั้น มีมากมายนัก" คนประเภทดอกบัวที่จมโคลนอยู่นี้แหละ พระพุทธเจ้าก็สอนไม่ได้หรือโปรดไม่ขึ้น เพราะเขาเต็มไปด้วยมิจฉาทิฏฐิ กล่าวคือความเห็นผิดเป็นชอบ หัวดื้อถือรั้น ไม่ยอมฟังคำสอนที่แปลกหู ไม่ยอมดูสิ่งที่แปลกตา เขาเคยเชื่ออย่างไรมา เคยยึดมั่นถือมั่นในสิ่งใดมาก็ไม่ยอมปล่อยวาง ไม่ยอมให้ล้างสมอง เพราะไม่มีปัญญาไม่มีวาสนา ไม่มีบารมี เขาจะต้องเวียนว่ายอยู่ในกองทุกข์ที่เรียกว่าวัฏฏสงสาร และคนพวกนี้แหละ มักจะต้องกลายเป็นเหยื่อของพวกศาสดาที่หลอกหลอน ของศาสนาที่ล่อลวง เพราะคนหลอกลวงเขามีกลอุบายเครื่องล่อถูกอกถูกใจคนโง่มากกว่า เขากล้ากล่าวเท็จเพราะเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวของเขาเป็นใหญ่ แต่อาจารย์บางคนหลอก ก็เพราะเห็นว่าคนมักโง่ พูดความจริงไม่มีคนเชื่อ ไม่มีคนทำตาม จึงเอาความไม่จริงมาสอนเพื่อล่อคนให้ติดศาสนาหรือติดวัด แล้วต่อไปจะได้เกลี้ยกล่อมชี้แจงแสดงเบี้ย จนเขาผู้นั้นอาจเริ่มเห็นความจริงได้บ้าง คนพวกนี้

แหละที่พระพุทธเจ้าเปรียบเหมือนดอกบัวที่พ้นโคลนตมขึ้นมาแล้ว แต่ยังจมอยู่ในน้ำลึก ยังไม่ถึงเวลาที่จะพ้นน้ำ คนประเภทนี้ต้องพร่ำสอนกันมากหน่อย ใช้เวลานานหน่อย อรรถกถาจารย์ในลังกามีความเห็นอย่างนี้ เกรงว่าคนในลังกาและในอินเดีย จะหันกลับไปถือศาสนาพราหมณ์ ไปหลงใหลในเรื่องสวรรค์วิมานซึ่งเป็นเรื่องหอมหวลชวนให้ชื่นชม จึงเอาเรื่องสวรรค์วิมาน เทวดา อินทร์ พรหม ของศาสนาพราหมณ์ มาใส่ลงในคำสอน จนกลายเป็นตำราเล่มใหญ่ ๆ บรรจุลงไว้ในพระไตรปิฎก พวกเราชาวพุทธไทยก็เอาตำราเหล่านี้มาสอนกันมาเรียนกัน แม้แต่พวกมหาเปรียญ ๓ ประโยคถึง ๙ ประโยค ก็เรียนคำภีร์ของอรรถกถาจารย์เหล่านี้ อ่านไปฟังไปเรื่องผีสางนางไม้เทวดาอินทร์พรหมเลยฝังอยู่ในสมองจนล้างไม่ออก แล้วก็ยึดมั่นถือมั่น นอกแนวทางของพระพุทธเจ้ามากขึ้นทุกที ๆ จนหลงเข้าไปในแนวของศาสนาพราหมณ์อย่างไม่รู้สึกตัว ส่วนพระสูตรอันเป็นคำสอนของพระพุทธเจ้าที่แท้นั้นกลับไม่เรียนกันอย่างจริงจัง ไม่พินิจพิจารณาอย่างละเอียด ไม่ตรึกตรองถึงเจตนาของพระพุทธเจ้าที่แท้จริง คำสอนที่แท้ของพระพุทธเจ้าจึงเลอะเลือนไป ๆ หายไป ๆ ทุกที อย่างที่พระ

องค์ก็ตรัสพยากรณ์ไว้แล้วว่า "ภิกษุทั้งหลาย! ในกาลยืดยาวต่อไปภายภาคหน้า ตัวสูตรที่ลึกซึ้ง ที่เป็นคำสอนของตถาคต เป็นข้อความลึกมีความหมายซึ้ง เป็นชั้นโลกุตตระ โดยเฉพาะก็คือเรื่องสุญญตา เมื่อมีใครนำสูตรนี้มาอธิบาย เธอจักไม่ฟังด้วยดี จักไม่เงี่ยหูฟัง จะไม่ตั้งใจฟังให้เข้าใจ และจะไม่คิดว่าเป็นสิ่งที่ควรศึกษาเล่าเรียน แต่คำสอนอื่น ๆ ที่อรรถกถาจารย์แต่งขึ้นใหม่ เป็นคำร้อยกรองประเภทกาพย์กลอน มีถ้อยคำสละสลวย มีการกล่าวอย่างไพเราะ มีการประพันธ์อันวิจิตร แต่เป็นเรื่องนอกแนวคำสอนของตถาคต เป็นคำกล่าวคำสอนของพวกสาวกชั้นหลัง ๆ เมื่อมีใครนำคำสอนของอรรถกถาจารย์แต่งขึ้นใหม่เหล่านี้มาแสดงมาสอน พวกเธอก็จะฟังกันด้วยดี จะเงี่ยหูฟัง จะตั้งใจฟังเพื่อให้ได้เรื่องได้ราว และคิดว่าเป็นสิ่งที่ตนควรศึกษาเล่าเรียน ภิกษุทั้งหลาย! ความอันตรธานของตัวสูตรส่วนที่ลึกซึ้งอันเป็นคำสอนของตถาคต เป็นข้อความลึก มีความหมายซึ้ง เป็นชั้นโลกุตตระ เฉพาะอย่างยิ่งคือเรื่องสุญญตา ก็จักมีขึ้นด้วยอาการอย่างนี้แล"

รวมความว่า การที่ชาวพุทธไทยเข้าใจผิดในเรื่องสุญญตา เรื่องนิพพาน เรื่องการไม่ยึดมั่นถือมั่นในสิ่งอะไร ๆ ในเรื่อง

ความสันโดษ เรื่องผีสางเทวดา สวรรค์วิมาน ก็เพราะไปอ่านแต่ตำรับตำรา ที่อรรถกถาจารย์เขียนขึ้นภายหลังที่พระพุทธเจ้านิพพานไปแล้ว ๕–๖ ร้อยปี ที่เรียกกันว่าพระอภิธรรม กล่าวคือ การบรรยายหัวข้อธรรมะที่พระพุทธเจ้าสอน บรรยายไปตามความเข้าใจของพวกอรรถกถาจารย์ ซึ่งส่วนมากเคยเป็นพราหมณ์แต่ได้เข้ามาบวชในพุทธศาสนา ท่านเหล่านี้แกเห็นว่าศาสนาพุทธเป็นศาสนาสอนคนฉลาดให้ได้ประโยชน์ ส่วนคนโง่มีมากกว่าคนฉลาด คนโง่ฟังไม่ออกไม่เข้าใจ ไม่รู้เรื่องและไม่ทำตาม แกจึงเอาเรื่องผีสางเทวดาอินทร์พรหมมาบรรจุไว้ในคัมภีร์ ล่อคนมิให้หันไปหาศาสนาพราหมณ์ เจตนาดีของอรรถกถาจารย์จึงกลายเป็นเจตนาร้ายไป เพราะพระพุทธเจ้าท่านตรัสไว้แล้วว่า คนที่ฉลาดมีน้อย คนโง่เง่าเงอะงะมีมาก คนโง่จึงไม่สามารถรับคำสอนที่แท้ได้ ไปคว้าไว้แต่เปลือกกะพี้และไม่เคยเข้าถึงแก่นเลย แล้วยังหัวเราะเยาะคนที่เขาไม่ต้องการเปลือกไม่ต้องการกะพี้ ว่าเป็นคนไม่รู้อะไรจริง หาว่าเขาพูดนอกรีดนอกรอย พระภิกษุที่สอนเรื่องสุญญตา "ความว่าง" อย่างท่านพุทธทาส ท่านปัญญานันทะหรือพระองค์อื่น ๆ ก็ถูกพวกติดตำราของอรรถกถาจารย์กล่าวหาว่าสอนโดยอัตโนมัติไม่

รู้จักพุทธศาสนาจริง เพราะนอนอยู่บนพระอภิธรรมแล้วยังไม่รู้จักอภิธรรม น่าหัวเราะเยาะ บวชมาตั้ง ๓๐–๔๐ พรรษาเสียเปล่า ๆ ฯลฯ คำกล่าวอย่างนี้จะเป็นจริงหรือไม่ก็คอยดูกันต่อไป เพราะพระพุทธเจ้าท่านตรัสไว้ว่า—:

"ภิกษุทั้งหลาย! ตถาคตมองไม่เห็นสิ่งใดอื่นแม้สิ่งเดียวที่จะให้เกิดโทษมากมายเหมือนกับความเป็นผู้มีการยึดความเห็นผิดอันนี้เลย ภิกษุทั้งหลาย! บรรดาสิ่งที่เรียกกันว่าโทษ ๆ แล้วนี้ การยึดความเห็นผิดเป็นโทษอย่างยิ่ง"

"ภิกษุทั้งหลาย! เหมือนคนเอาเครื่องดักปลาวางซุ่มไว้ที่ปากทางน้ำ อันไม่เป็นการทำเพื่อให้ประโยชน์เกื้อกูลอันใด แต่เพื่อให้เกิดความวอดวาย ความฉิบหายแก่พวกปลาทั้งหลายฉันใด โมฆบุรุษเขาก็ทำเป็นดั่งวางเครื่องดักมนุษย์ไว้ เขาเกิดมาในโลกก็มิใช่จะมาทำประโยชน์เกื้อกูล แต่มาทำความทุกข์ความวอดวาย ความฉิบหายพินาศแก่ปวงมนุษย์ทั้งหลายเป็นอันมาก ฉันนั้น"

"ภิกษุทั้งหลาย! บุคคลผู้ทำการชักชวนคนให้เข้าไปสู่การปฏิบัติที่ชั่วที่ผิดก็ดี บุคคลผู้แนะให้เขาชักชวนก็ดี บุคคลผู้ถูกเขาชักชวนแล้วลงมือทำอย่างนั้นก็ดี คนทั้งสามพวกนี้ย่อม

ประสบบาปหนัก ข้อนั้นเพราะเหตุใด? ข้อนั้นเพราะสิ่งนั้นเป็นของกล่าวไว้ไม่ถูกไม่ดี'

'ภิกษุทั้งหลาย! ฝ่ายพวกที่แสดงให้เห็นว่าอธรรมเป็นอธรรมนั้น ได้ชื่อว่าเป็นผู้ประพฤติเป็นประโยชน์เกื้อกูล ทำเพื่อให้ความสุขสวัสดี ทำให้เกิดประโยชน์แก่มหาชน เพื่อความสุขแก่มนุษย์ทั้งหลาย ผู้ทำย่อมประสบบุญกุศลเป็นอันมาก ทั้งเป็นการธำรงพระสัทธรรมไว้ให้มั่นคงถาวรอีกด้วย"

"ภิกษุทั้งหลาย! บุคคลประเภทเดียวนี้เมื่อเกิดขึ้นในโลก ย่อมเกิดมาเพื่อประโยชน์เกื้อกูล เพื่อนำความสุขสวัสดีมาสู่ชนเป็นอันมาก ทำให้พ้นมาเสียจากอสัทธรรม แล้วให้มาตั้งอยู่ในพระสัทธรรม ภิกษุทั้งหลาย! บุคคลประเภทเดียวเท่านี้แล"

เมื่อพระพุทธเจ้าล้างสมองคนมาตามลำดับ ๆ แล้ว หากเห็นว่าใครเข้าใจได้ ท่านก็สอนเรื่องอริยสัจจ์และธรรมะหมวดอื่น ๆ ต่อไป เพื่อให้ผู้นั้นได้หลุดพ้นจากตัณหาและอุปาทาน (ความอยากความยึดติด) จนจิตของผู้นั้นไม่สนใจทางโลกียธรรม ไม่อยากเวียนว่ายตายเกิด ไม่อยากเป็นเทวดา ไม่อยากเป็นพรหม ไม่ต้องการอะไร ๆ ตามวิสัยของชาวโลก มีจิตใจอยู่เหนือ

เครื่องล่อของโลก เขาก็พ้นห่วงมาร เขาพ้นทุกข์ ถ้าเขาพ้นอย่างสิ้นเชิง ก็เรียกว่าเป็นพระอรหันต์ ถ้ายังพ้นไม่หมด ก็เป็นพระอนาคามี พระสกทาคามี และอย่างน้อยก็เป็นพระโสดาบันซึ่งละสังโยชน์ได้ ๓ ประการ (ทั้งหมดมี ๑๐ ประการ)

พระพุทธเจ้าไม่ได้เทศน์อภิธรรม คนที่บรรลุมรรคผลนิพพานเหล่านั้นก็ไม่ได้หลงศึกษาอภิธรรม แต่ฟังคำสอนที่ล้างสมองมาตามลำดับและอริยสัจจ์อย่างที่เล่ามาแล้ว จนจิตเขาไม่ยึดมั่นถือมั่นในสิ่งอะไรว่าเป็นตัวเรา หรือของเรา มองเห็น "ความว่าง" (สุญญตา) ในสรรพสิ่งทั้งหลายนอกกาย แล้วมองดูตัวเองก็เห็นว่าว่างจากสิ่งอันเป็นสาระแก่นสาร เต็มไปด้วยความทุกข์ เต็มไปด้วยของมายาลวงตาให้คนหลงยึดมั่นถือมั่นติดนั่นติดนี่ คนที่ได้ดวงตาเห็นธรรมจึงไม่ติดตำรา อาจารย์วัดวาอาราม นิกาย ไม่ติดในบุญกุศล จิตเขาจึงหลุดพ้นจากวิสัยของชาวโลก เป็นจิตโลกุตตระ อันเป็นความประสงค์ เป็นความมุ่งหมายของพระพุทธเจ้าเรื่องเดียวเท่านั้น ที่จะให้คนมีปัญญาได้รับในชาตินี้ก่อนตาย

ลุงโตเป็นคนมีปัญญา ไม่โง่เง่าเงอะงะ มองเห็นความทุกข์ที่เกิดจากญาติพี่น้อง จากทรัพย์สมบัติ จากสังคมอันวุ่นวุ่น

แกจึงออกจากบ้าน สละทุกอย่างที่มีอยู่เข้าอาศัยวัด แกทำทาน แกถือศีล แกก็สบายใจ ใคร ๆ ก็รักแก แกเป็นเทวดาแล้วในทัศนะของศาสนาพุทธ เพราะแกมีความสุขใจสงบใจ ไม่ว้าวุ่น แต่ไม่ใช่เทวดาที่มัวเมาในกาม ตามแบบของศาสนาพราหมณ์ ถ้าแกครองเรือนก็มีทรัพย์มาก แกหนีความเป็นเทวดาแบบนั้นเสีย ยอมเป็นมนุษย์ กินที่วัดทำงานให้วัด ไม่ใช่เกาะวัดกินอย่างเดียวนอนวัดอย่างเดียว ไม่ทำประโยชน์ให้ใคร คนอย่างนั้นต้องเรียกว่าเป็นเปรตอาศัยวัด อาศัยอาหารของชาวบ้านที่เขามาทำบุญ คนอย่างนั้นเป็นกาฝากของศาสนา และยิ่งสอนผิด ๆ ล่อลวงเอาเงินของชาวบ้านด้วยแล้ว ก็คือหนอนกัดไชต้นไม้พุทธศาสนาให้ล้มตายไปนั่นเอง ลุงโตไม่ใช่คนอย่างนั้นแน่ ๆ เพราะแกเป็นคนดีมีศีลธรรม เมื่อเรื่องความลับของแกถูกเปิดเผยแล้ว แกก็ยังไม่ยอมกลับไปเอามรดกส่วนของแก แกยินดีขอสมภารบวชเป็นภิกษุต่อไป ทิ้งโลกียวิสัยเข้าหาโลกุตตร-ธรรม คนอย่างลุงโตนี้บวชแล้วจะไม่เสียผ้าเหลืองเปลืองข้าวชาวบ้าน แกจะต้องได้มรรคผลและความพ้นทุกข์ ตามสติปัญญาของแก เป็นตัวอย่างของพุทธบุตรที่ดีต่อไป ถึงจะบวชเมื่อแก่ก็จะไม่เป็นพระหลวงตาอย่างที่พระพุทธเจ้าท่านประณามไว้ว่า:—

"พระหลวงตาที่มีปัญญารู้อริยสัจจ์สี่ หาได้ยาก
พระหลวงตาที่เรียบร้อย หาได้ยาก
พระหลวงตาที่ฟังธรรมะแล้วจำได้ หาได้ยาก
พระหลวงตาที่แสดงสัจจธรรม หาได้ยาก
พระหลวงตาที่เคร่งตามวินัย หาได้ยาก
พระหลวงตาที่ว่าง่ายสอนง่าย หาได้ยาก
พระหลวงตาที่รับคำตักเตือนไปปฏิบัติ หาได้ยาก
พระหลวงตาที่ยอมรับคำเตือนโดยสุภาพ หาได้ยาก"

หลวงตาโต คงไม่เป็นพระหลวงตาแบบที่กล่าวนี้แน่นอน ท่านคงไม่คิดตั้งตัวเป็นพระอาจารย์ศักดิ์สิทธิ์ บอกใบ้ให้หวย เสกเป่ากระหม่อม ให้คาถา ทำตะกรุด ทำผ้ายันต์ หล่อพระพุทธรูปขายเอาเงิน แจกนะจังงัง นะหน้าทอง ทำเสน่ห์ยาแฝด แจกของขลังเครื่องราง ตั้งศาลพระภูมิ ทรงเจ้าเข้าผี ทำการค้าหาดอกเบี้ยกับชาวบ้าน แบบพระธุระกิจ พระเซ็งลี้ หรือเถระการค้าอย่างที่เห็นมีดาษดื่นอยู่ทุกวันนี้ คนเหล่านี้เข้ามาบวชเพื่อทำลายพุทธศาสนา ไม่ใช่เข้ามากอบกู้พุทธศาสนา ฆราวาสอย่างลุงโตจึงเป็นคนน่ากราบไหว้มากกว่านัก ถ้าเมืองไทยมีพระหลวงตาอย่างหลวงตาโตนี้มาก ๆ พวกเราชาวพุทธ

ไทยคงได้ดวงตาเห็นธรรม เข้าถึงธรรมะมาเสียนานแล้ว ไม่ต้องมานั่งกราบไหว้ภูตผีปีศาจ ไหว้เจว็ด ไหว้ขอนไม้ ไหว้ภูเขา ไหว้ต้นไม้ ไหว้ผีสางเทวดา เหมือนอย่างที่มนุษย์เคยทำมาเมื่อห้าพันปีมาแล้ว คนอย่างนั้นพระพุทธเจ้าตรัสเรียกว่าเป็น "อนารยชน" ใครเลิกเชื่อความงมงายเหล่านี้ได้ ก็ได้ชื่อว่าเป็น "อารยชนหรืออริยบุคคล" เช่น พระโสดาบัน พระสกทาคามี พระอนาคามี และพระอรหันต์

แม้แต่คนที่ดูว่าจะมั่นในพระรัตนตรัย เช่นพอเห็นวัดก็ไหว้ เห็นพระพุทธรูปก็ไหว้ เห็นพระสงฆ์ก็ไหว้ เห็นผ้าเหลืองก็ไหว้ เขาเหล่านั้นความจริงยังไม่รู้จักพุทธศาสนา ดีแต่ไหว้เอา ๆ เท่านั้น คนที่เข้าถึงธรรมะจะไม่ไหว้อะไรง่าย ๆ แต่เขาจะปฏิบัติตนตามธรรมะของพระพุทธเจ้า เขารู้ว่าพระพุทธเจ้าไม่ใช่พระพุทธรูป พระธรรมไม่ใช่ใบลานหรือคำบาลี พระสงฆ์ก็ไม่ใช่เพียงแต่เป็นผู้โกนศีรษะห่มจีวร แต่พระพุทธพระธรรมพระสงฆ์คือจิตที่ว่างจากกิเลส จากตัณหาอุปาทาน จากความเห็นแก่ตัว หรือจะกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ มีความสะอาดปราศจากความชั่วนานาประการ ความสว่างจากความโง่เขลานานาประการ ความสงบจากความทุกข์ใจนานาประการ นี่แหละคือพระ

พุทธพระธรรมพระสงฆ์ รวมเรียกสั้น ๆ ว่า ใครมีจิตว่างจากความเห็นแก่ตัวได้โดยเด็ดขาดจริง ๆ คนนั้นเป็นพระอรหันต์ หากความเห็นแก่ตัว ยังไม่หมดจริง ๆ แต่เหลือน้อยลงไปมากก็เป็นพระอนาคามี พระสกทาคามี และพระโสดาบัน ใครมีความเห็นแก่ตัวตามธรรมดาสามัญของมนุษย์ที่ดี ก็เป็นมนุษย์ ใครมีความเห็นแก่ตัวจัดมาก ก็เป็นเปรต เห็นแก่ตัวที่สุดก็เป็นสัตว์เดรัจฉาน ทั้ง ๆ ที่ร่างกายเขาเป็นคนนี่แหละ แต่เขาก็เป็นเปรต เป็นอสุรกาย เป็นสัตว์นรก สัตว์เดรัจฉานได้ทางจิตใจ พุทธศาสนาฝ่ายมหายานเขาก็สอนอย่างนี้ อันเป็นคำสอนที่ถูกต้องแล้ว แต่ในเมืองไทยมีความเข้าใจผิด เพราะไปเชื่อตามตำราของอรรถกถาจารย์มากเกินไป เลยไม่คิดว่าภาษาของฝ่ายธรรมะนั้น ส่วนมากหมายถึงเรื่องจิตใจของคน ถ้าเราแปลความหมายเอาตามแบบภาษาของชาวบ้าน ก็จะผิดเรื่องผิดราวไปหมด จึงขอแนะนำให้ผู้สนใจในศาสนาทั้งหลาย ไม่ว่าจะเป็นศาสนาพุทธ พราหมณ์ คริสต์ หรืออิสลาม จงระมัดระวังในคำพูดตามความหมายของทางธรรม ซึ่งอย่าได้เอามาปนกับคำพูดอันเดียวกันกับตามความหมายของชาวบ้าน แล้วจะจับหลักศาสนานั้นได้ถูกต้อง

รายที่ ๘
อาจารย์ดี

โชควาสนา ชะตาชีวิต ของผู้อื่นนั้นดูได้ง่าย แต่ของตนเองนั้น ดูได้ยากเหลือเกิน

ทั่วทั้งคลองสำโรง ผู้คนต่างรู้จักและเลื่อมใสอาจารย์ดี ถึงกับเลื่องลือกันว่า อาจารย์ดีเป็นผู้ทรงวิทยาคมอันศักดิ์สิทธิ์หลายอย่างโดยประจักษ์ชัด เพียงแต่ลงอักขระสักใส่ร่างกายของผู้มอบตนเป็นศิษย์เท่านั้น ก็ยังให้เกิดอยู่ยงคงกระพันต่อศัสตราวุธต่าง ๆ นานา ซึ่งสามารถทดลองได้ทันที ต่อหน้าอาจารย์ หรือจะเป็นเรื่องการทำเสน่ห์เล่ห์กลให้ผัวหลงเมียน้อยเบื่อหน่ายเมียหลวง หรือว่าให้เกลียดชังเมียน้อย กลับมาคืนดีเสน่หาต่อเมียหลวงตามเดิม แม้กระทั่งคู่รักของตนถูกเสน่ห์โดยมีผู้กระทำเอา จะให้อาจารย์ดีช่วยถอนเสน่ห์ออกจากตัวให้ก็ได้ ตลอดจนพวกหนุ่ม ๆ ที่มุ่งใฝ่ฝันสาวผู้ใด และไม่ได้รับไมตรีตอบจากสาวที่มุ่งรัก ซ้ำบางรายยังถูกสาวปากไวด่าว่าให้ต้องอับอายขายหน้าชาวบ้านอีกด้วย ก็มักมาขอน้ำมันพรายจาก

อาจารย์ดี ไปดีดให้กระทบร่างของหญิงนั้นเพียงครั้งเดียว รายไหนก็รายนั้น สาวต้องใจอ่อนเคลิบเคลิ้มยอมรับรักด้วยอย่างง่ายดายไม่แคล้วรอดไปได้เลย เรื่องความศักดิ์สิทธิ์ของอาจารย์ดียังมีอีกมากมายที่คนร่ำลือกัน จนกระทั่งบางคนพูดว่าอาจารย์ดีเลี้ยงโหงพรายไว้ในบ้าน จึงเห็นเหตุการณ์และรู้เรื่องราวต่าง ๆ ตามที่มีผู้มาขอให้ทำนายได้อย่างแม่นยำ คล้ายกับมีตาทิพย์อันสามารถสอดส่องเห็นสิ่งที่ประสงค์ได้ทุกเรื่องไป บางคนพูดยิ่งกว่านั้นขึ้นไปอีก โดยยกย่องว่าอาจารย์ดีผู้นี้หายตัวได้ โดยผู้พูดเคยเห็นประจักษ์ตามาแล้ว แต่บางคนก็แย้งว่าไม่ใช่หายตัว เป็นแต่กำบังร่างได้ชั่วระยะอึดใจหนึ่ง จะว่าอย่างไรก็ตาม ล้วนเป็นเรื่องยกย่อง และสรรเสริญในอภินิหารความศักดิ์สิทธิ์วิเศษของอาจารย์ทั้งสิ้น

ความจริง อาจารย์ดีคนนี้ไม่ใช่เป็นคนพื้นเพทางคลองสำโรง บ้านเดิมอยู่เมืองชัยภูมิ แล้วบวชเป็นพระเร่ร่อนอยู่ทั่วไป จนภายหลังได้มาอยู่วัดปากคลองสำโรงนี้หลายพรรษา ต่อมามีผู้รู้ว่าเป็นพระมีวิชาอาคมของขลัง ทำน้ำมนต์น้ำพรได้ดี และสามารถพยากรณ์ทำนายโชคชะตาได้ค่อนข้างแม่นยำ คนในถิ่นนั้นจึงนับถือและสมัครเป็นลูกศิษย์ลูกหามากมาย ครั้น

ต่อมาเกิดผิดใจกับสมภารวัดนั้น เพราะประพฤติผิดวินัยหลายอย่าง ถึงกับท่านสมภารให้ออกจากวัด อาจารย์ดีจึงสึกและได้ภรรยาคนที่หมายใจไว้อยู่ที่คลองสำโรงใกล้ ๆ วัดนั่นเอง อาศัยที่แม่คลี่ภรรยาของอาจารย์ดีเป็นคนมีฐานะดี อาจารย์ดีจึงค่อนข้างสบายคล้ายหนูตกถังข้าวสาร จึงไม่ต้องเดือดร้อนเรื่องทำมาหากินเหมือนคนอื่น ๆ เพียงแต่ตั้งตัวเป็นอาจารย์ในเรื่องไสยศาสตร์ต่าง ๆ และรับทำการพยากรณ์โชคชะตาของคนเท่านั้น ก็ยังมีรายได้งดงามจนเหลือกิน ยิ่งนับวันชื่อเสียงของอาจารย์ดีก็ยิ่งดังกระฉ่อน เพราะมีผู้สรรเสริญเกียรติคุณอย่างมากมายทั้งที่ใกล้และไกล

บ้านของอาจารย์ดีเป็นเรือนโบราณหลังใหญ่ หันหน้าบ้านลงสู่ลำคลอง ในบ้านนอกจากแม่คลี่แล้ว ก็ยังมีเด็กรุ่นหนุ่มอีกคนหนึ่งชื่อเจ้ากลิ้ง ซึ่งติดตามอาจารย์ดีมาแต่เมืองชัยภูมิ และเมื่ออาจารย์ดีสึกแล้ว ก็ยังมาอยู่คอยรับใช้ด้วยความจงรักภักดี ทุกวันต้องมีผู้มาหาอาจารย์ดีด้วยธุระเรื่องต่าง ๆ มิได้ขาด และรายใดถ้าขอให้อาจารย์ดีช่วยเหลือในเรื่องอันตนมุ่งหมาย หากประสบผลสำเร็จ ก็มักจะเที่ยวไปเที่ยวมา สรรเสริญคุณของอาจารย์ดีอย่างเลิศลอย รายใดที่ไม่ได้รับผลตามที่ตั้งใจ ก็หาย

เงียยไปเฉย ๆ มิได้ตามมาต่อว่าต่อขานประการใด สำหรับผู้มาติดต่อกับอาจารย์ดีนั้น ส่วนมากเป็นผู้หญิง เรื่องที่มาขอให้อาจารย์ดีช่วย ก็เกี่ยวกับคู่ครองเป็นส่วนใหญ่ บ้างก็มาขอให้พยากรณ์เกี่ยวกับเนื้อคู่บ้าง สามีกำลังคิดจะนอกใจไปหลงใหลหญิงอื่น จึงเดือดร้อนทนอยู่ไม่ได้ ต้องการขอให้อาจารย์ดีช่วยผูกมัดจิตใจของสามี ให้กลับมารักและหลงตนเหมือนเก่า ไม่ให้เตลิดไปหลงหญิงอื่น และบ้างก็ขอให้ช่วยทำเสน่ห์เพื่อให้ผู้ชายที่มุ่งหวังสนใจและใหลหลง ให้ทิ้งคู่เก่าเขาเสีย แล้วขนทรัพย์สินมาบำเรอสู่สมกับตนเท่านั้น ฯ ล ฯ ซึ่งอาจารย์ดีก็รับทำให้เกือบทุกรายไป ไม่ว่าจะผิดศีลธรรมหรือไม่ เพราะแกมุ่งเอาแต่เงิน

อาจารย์ดีผู้นี้ เป็นคนมีนิสัยเห็นแก่ได้เป็นที่สุด เพราะได้ตั้งราคาเรื่องการช่วยเหลือคนไว้ตายตัว เช่นดูหมอครั้งหนึ่งราคาเท่านั้น ลงกระหม่อมหรือสักก็เป็นอีกราคาหนึ่ง และยิ่งเป็นเรื่องทำเสน่ห์ถอนเสน่ห์ ปัดรังควาน ก็มีราคาสูงตามลำดับแล้วแต่ว่าผู้ที่มาขอนั้นเดือดเนื้อร้อนใจมากน้อยเท่าใด ถ้าร้อนใจมากก็เสียเงินมาก ฉะนั้น เพียงไม่กี่ปีที่อาจารย์ดีสึกจากพระมา จึงมีฐานะร่ำรวย เพราะหากินอย่างสบายโดยไม่ต้องลงทุน

มีรายได้เข้าบ้านทุก ๆ วันไม่ขาด เพราะหากินกับคนโง่ ๆ จนนับได้ว่าอาจารย์ดีเป็นผู้มั่งคั่งคนหนึ่งในคลองสำโรงทีเดียว

อยู่มาปีหนึ่ง อาจารย์ดีได้อดิเรกลาภเป็นพิเศษ โดยมีคนทางตำบลหนามแดงพาหญิงสาวสวยคนหนึ่ง มาขอให้อาจารย์ดีช่วยรักษา เพราะเกิดคลุ้มคลั่งจนเสียสติไป อาจารย์ดีก็รับตัวไว้รักษาที่บ้าน โดยรดน้ำมนต์และต้มยาลงคุณพระต่าง ๆ ให้กินตามที่ร่ำเรียนมา เป็นเวลาติดต่อกันกว่าครึ่งเดือน อาการของหญิงนั้นก็หายจนเป็นปกติเหมือนเดิม พ่อแม่ของหญิงคนนั้นเป็นคนจน ไม่รู้จะสมนาคุณอาจารย์ดีอย่างไร จึงยกลูกสาวของตนซึ่งชื่อแม่อาบให้อยู่รับใช้อาจารย์ดีต่อไป อาจารย์ดีจึงต้องฉลองศรัทธา โดยยอมรับแม่อาบไว้ในบ้าน แต่ต้องเกือบทำพิธีหายตัวจากแม่คลี่ผู้ภรรยา เพราะแม่คลี่ได้ตั้งกระทู้ถามอาจารย์ดีว่า จะรับแม่อาบไว้ในฐานะเป็นอะไรกับอาจารย์ดี ? อาจารย์ดีตอบไม่ถูกหูแม่คลี่หรืออย่างไรไม่ทราบ แม่คลี่เกิดรำดาบลองดีกับอาจารย์ดีทันที สุดท้ายอาจารย์ดีเห็นว่าเรื่องไม่ค่อยจะดี จึงต้องยอมแพ้ โดยให้สัญญากับแม่คลี่ว่า จะให้แม่อาบอยู่ในบ้านอย่างคนรับใช้ โดยตนจะไม่ยุ่งกับแม่อาบด้วยเป็นอันขาด แม่คลี่จึงค่อยสงบลงได้ กระนั้นยังขู่อีกว่า ต่อไป

ถ้าอาจารย์ดีเกิดยุ่งกับแม่อาบให้ปรากฏอีก เป็นต้องถึงตายกันแน่นอน ตอนนี้เล่นเอาเจ้ากลิ้งถึงกับหัวเราะลั่นบ้าน และพูดออกมาว่า "เออ ใคร ๆ เข้าใจว่าอาจารย์ดีเก่งกาจและศักดิ์สิทธิ์ แต่ที่แท้แม่คลี่มีฤทธิ์เดชเกินกว่าอาจารย์ดีเสียอีก"

ตั้งแต่แม่อาบเข้ามาอยู่ร่วมในบ้านอาจารย์ดีด้วย สังเกตว่าเจ้ากลิ้งออกจะเปลี่ยนแปลงไปมาก โดยชักจะพิถีพิถันแต่งตัวให้เรียบร้อยผิดกว่าเก่ามาก ซ้ำยังแอบส่องกระจกหวีผมบ่อย ๆ วันละหลาย ๆ ครั้ง และแสดงความเอื้อเฟื้อต่อแม่อาบเป็นพิเศษ เพราะเจ้ากลิ้งเกิดสนใจในตัวแม่อาบอย่างจริงจัง เจ้ากลิ้งกำลังหนุ่มแม่อาบกำลังสาว และอยู่บ้านเดียวกันต้องใกล้ชิดกัน ก็ย่อมหนีเรื่องธรรมดาคือเกิดความรักกันไม่ได้ แล้วรักกันโดยไม่ต้องพึ่งน้ำมันหรือน้ำมนต์อะไรจากอาจารย์ทั้งสิ้น แต่ทั้งเจ้ากลิ้งทั้งแม่อาบก็คะเนเรื่องได้ถูกว่า อาจารย์ดีต้องไม่พอใจแน่ ถ้ารู้ว่าตนทั้งสองรักกัน จึงพยายามปิดบังไม่แสดงให้อาจารย์ดีจับพิรุธได้เลย และไม่กลัวพวกโหงพรายกระซิบที่อาจารย์ดีเลี้ยงไว้

เจ้ากลิ้งนั้นอยู่กับ อาจารย์ ดีมานาน เป็นเวลากว่า ๑๐ ปี และรักเคารพอาจารย์ดีอย่างล้นเหลือ แต่มาบัดนี้เจ้ากลิ้งรู้สึกเฉย ๆ ไม่ค่อยรักอาจารย์ดีเหมือนเก่า เพราะเจ้ากลิ้งรักผู้หญิง

เป็นแล้ว โดยรักเอาอย่างมากเสียด้วย จนรู้สึกว่าการรักผู้หญิงนี้ดีกว่าการรักอาจารย์มากมาย

เรื่องในบ้าน เจ้ากลิ้งรู้หมดทุกอย่าง เงินทองของอาจารย์เก็บไว้ที่ไหนบ้าง เก็บไว้อย่างไรเจ้ากลิ้งรู้หมด ใคร ๆ ลือว่าอาจารย์ดีเลี้ยงโหงพรายไว้ในบ้าน พวกชาวบ้านจะพายเรือผ่านไปมาหน้าบ้านของอาจารย์ดียามค่ำคืน ต่างก็หวาดเกรงว่าจะถูกหลอกหลอน จึงระวังตัวไม่กล้าเอะอะ แต่เจ้ากลิ้งเฉย ๆ ไม่รู้สึกเกรงอะไรเลย พวกโหงพรายเหล่านั้นต่างหากที่กลัวเจ้ากลิ้ง ทั้งนี้เพราะเจ้ากลิ้งไม่เคยเชื่อเรื่องโหงพรายเลย

วันหนึ่ง เป็นโอกาสเหมาะที่สุด เพราะแม่คลี่ไปช่วยงานทำบุญญาติ ๆ ที่พระประแดงแต่เช้า พอตอนสายมีคนมารับอาจารย์ไปปั้ดรังควานที่บางโฉลง เหลือแต่เจ้ากลิ้งและแม่อาบอยู่ด้วยกันเพียงสองคนที่บ้าน เจ้ากลิ้งจึงสนองพระเดชพระคุณของอาจารย์ดีอย่างสาสมถึงขนาด โดยจัดการงัดกุญแจเปิดหีบเก็บเงินทองของมีค่าต่าง ๆ ซึ่งอาจารย์ดีและแม่คลี่อุตส่าห์รวบรวมสะสมไว้จนเกลี้ยงหมด แล้วพาแม่อาบออกจากบ้านไปด้วยกัน ไม่มีใครทราบต่อมาเลยในภายหลังว่า หนุ่มสาวทั้งสองคนนี้หนีไปอยู่ที่แห่งหนตำบลใด

อาจารย์ดีกลับถึงบ้าน รู้ว่าเจ้ากลิ้งขนสมบัติหนีจนหมดตัว จึงเสียใจและเสียดายจนลมจับ อุตส่าห์พยายามสืบเสาะติดตามเจ้ากลิ้งและแม่อาบทั่วทุกแห่งหนก็ไม่พบ และไม่ได้ข่าวคราวเลย สุดท้ายท่านอาจารย์ดีผู้เคยแต่พยากรณ์ให้ผู้อื่น รดน้ำมนต์พ่นคาถา แก้โรคแก้ภัยและให้เกิดสวัสดิมงคลแก่คนทั้งหลาย ต้องล้มป่วยเพราะความเสียใจอย่างถึงขนาด เพราะวิชาอาคมของตัวมันไม่ได้ผลจริง

โรคของอาจารย์ดีเป็นโรคทางใจ เพราะคลั่งแค้นแสนเข็ญทั้งช้ำทั้งเจ็บทั้งอายขายหน้าคนทั่วทั้งคลอง เพราะได้ตั้งตัวเป็นอาจารย์ผู้รู้ผู้วิเศษ แต่ต้องเสียท่าลูกศิษย์ ซึ่งคิดครั้งไรก็กระอักเลือดสด ๆ ออกมาทุกครั้ง ใครเลยจะรักษาโรคของอาจารย์ดีให้ทุเลาลงได้ ในที่สุดอาจารย์ดีก็ถึงแก่ความตายด้วยจิตใจเศร้าหมอง เงินทองก็ยิ่งวอดวาย ต้องขายบ้านขายช่องจนสิ้นเนื้อประดาตัว.

คำบรรยายหลักธรรม

อาจารย์ดีเคยบวชเป็นภิกษุ แต่เป็นภิกษุประเภทเร่ร่อนไปเพื่อหวังหาลาภผลเงินทอง เพราะผู้คนที่ปัญญาอ่อนทั้งหลาย

เข้าใจกันว่าเป็นพระมีวิชาอาคม ทำน้ำมนต์เก่ง พ่นถาคาได้ดี สามารถพยากรณ์โชคชะตาได้แม่นยำ เก่งในเรื่องไสยศาสตร์เวทมนต์ แจกเครื่องลางของขลัง ทำเสน่ห์ยาแฝด เลี้ยงผีพราย รักษาโรคภัยไข้เจ็บ คนไข้รายใดเกิดหายขึ้นมา ก็เที่ยวโพนทนาคุณความดีของพระอาจารย์ ส่วนพวกที่ตายไป หรือไม่ได้ผลตามคำเล่าลือ ก็นิ่งหายเงียบไปไม่มีใครกล้ามาต่อว่า พระอาจารย์จึงมีชื่อเสียงดี ร่ำรวยมากขึ้นทุกวัน มีลูกศิษย์ที่โง่ ๆ มากมาย และคงมีนักการเมืองมาหาเสียงด้วย

แต่ต่อมาก็เกิดผิดใจกับท่านสมภารเจ้าวัดนั้น เพราะเหตุที่ประพฤติผิดวินัยหลายอย่าง ถึงกับถูกท่านสมภารขับไล่ออกจากวัด ซึ่งคงทำให้ชาวบ้านและบรรดาลูกศิษย์ลูกหาสงสัยว่าอาจารย์ดีทำผิดวินัยข้อไหนบ้าง บางคนคงโกรธท่านสมภารว่ากลั่นแกล้งด้วยแรงริษยา ทั้งนี้เพราะชาวบ้านทั่วไปไม่เคยทราบวินัยของภิกษุ คณะสงฆ์ก็ไม่เคยเปิดเผยคำสั่งของพระพุทธเจ้าในเรื่องเหล่านี้ เพราะเกรงว่าจะกระทบกระเทือนทั้งเถระผู้ใหญ่และภิกษุทั่วไป เป็นการเห็นแก่หน้าค่าชื่อ ผู้บวชใหม่ที่ไม่รู้วินัยจึงหลงปฏิบัติกันสืบ ๆ มา และยิ่งกระทำกันมากขึ้นทุกทีจนภิกษุส่วนมาก มีความประพฤติเหมือนคนนอกพุทธศาสนา

ฉะนั้น เพื่อเห็นแก่พระศาสนาของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงสมควรจะนำเอาพระพุทธพจน์ ที่ปรากฏเป็นพุทธภาษิต ในสามัญญผลสูตร์ มากล่าวเสียในที่นี้ด้วย พระพุทธองค์ตรัสว่า:—

"สมณะหรือพราหมณ์บางพวก ฉันอาหารที่ทายกถวายด้วยศรัทธาแล้ว เขาเหล่านั้นยังแสวงหาลาภด้วยการกล่าวคำหลอกล่อ ด้วยการกล่าวคำพิรี้พิไร ด้วยการพูดแวดล้อมด้วยเลศนัย ด้วยการพูดให้ทายกเกิดมานะมุทะลุในการให้ทานทำบุญ และด้วยการใช้ของที่มีค่าน้อยต่อเอาของที่มีค่ามาก

ส่วนภิกษุในธรรมวินัยของเรานี้ เธอต้องเว้นขาดจากการแสวงหาลาภ โดยอุบายหลอกลวงเช่นนี้ นี่ก็เป็นศีลของเธอประการหนึ่ง"

"สมณะหรือพราหมณ์บางพวก ฉันอาหารที่ทายกถวายด้วยศรัทธาแล้วเขาเหล่านั้นยังเลี้ยงชีวิตผิด เพราะทำเดรัจฉานวิชาคืออะไรบ้าง? คือทายลักษณะในร่างกายบ้าง ทายนิมิตลางดีลางร้ายบ้าง ทายของตกบ้าง ทำนายฝัน ทายชะตา ทายผ้าหนูกัด ทำพิธีโหมเพลิง ทำพิธีเบิกแว่นเวียนเทียน ทำพิธีซัดโปรยแกลบโปรยรำ ทำพิธีซัดโปรยข้าวสาร ทำพิธีจุดโคมรับพระเจ้า ทำพิธีจุดไฟบูชา ทำพิธีเสกเป่า ทำพิธีพลีด้วยโลหิต

เป็นหมอดูอวัยวะร่างกาย ดูพระภูมิที่ตั้งบ้านเรือน ดูลักษณะไร่นา เป็นหมอปลุกเสก เป็นหมอผี เป็นหมอทำยันต์กันบ้านเรือน หมองู หมอดับพิษ หมอแมลงป่อง หมอหนูกัด หมอทายเสียงนกเสียงกา หมอทายอายุ หมอกันลูกศร (อยู่ยงคงกะพัน) หมอดูรอยสัตว์

ส่วนภิกษุในธรรมวินัยของเรานี้ เธอต้องเว้นขาดจากการเลี้ยงชีวิตผิด เพราะทำเดรัจฉานวิชาอย่างนี้เสีย แม้นี้ก็เป็นศีลของเธอประการหนึ่ง”

“สมณะหรือพราหมณ์บางพวก ฉันอาหารที่ทายกถวายด้วยศรัทธาแล้ว ยังเลี้ยงชีวิตผิด เพราะทำเดรัจฉานวิชา คืออะไรบ้าง? คือดูฤกษ์แต่งงาน ดูฤกษ์ทำการผูกมิตร ดูฤกษ์ทำการแตกร้าว ดูฤกษ์ทำการเก็บทรัพย์ ดูฤกษ์ทำการจ่ายทรัพย์ (ลงทุน) ดูโชคดีโชคร้ายบ้าง ให้ยาบำรุงครรภ์บ้าง ร่ายมนต์ผูกยึด ปิดอุดบ้าง ร่ายมนต์สลัด ร่ายมนต์กันเสียง เป็นหมอเชิญผีถามบ้าง เชิญเจ้าเข้าหญิงถามบ้าง ถามเทวดาบ้าง ทำพิธีบวงสรวง พระอาทิตย์ บวงสรวงมหาพรหม ร่ายมนต์พ่นไฟ ร่ายมนต์เรียกขวัญให้บ้าง

ส่วนภิกษุในธรรมวินัยของเรานี้ เธอต้องเว้นขาดจากการเลี้ยงชีวิตผิด เพราะทำเดรัจฉานวิชาเช่นนี้ แม้นี้ก็เป็นศีลของเธอประการหนึ่ง"

"สมณะหรือพราหมณ์บางพวก ฉันอาหารที่ทายกถวายด้วยศรัทธาแล้ว ยังเป็นผู้เล่นการพนันหรือการเล่นอันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาทกันอยู่เนือง ๆ คืออะไรบ้าง? คือเล่นหมากรุกชนิดแถวละ ๘ ตาบ้าง ๑๐ ตาบ้าง เล่นหมากเก็บ เล่นชิงนางหมากไหว โยนห่วง ไม้หึ่ง เล่นฟาดให้เป็นรูปต่าง ๆ ทอดลูกบาศก์ เป่าใบไม้ เล่นไถน้อย ๆ เล่นหกคะเมน เล่นไม้กังหัน เล่นตวงทราย เล่นรถน้อย ธนูน้อย เล่นเขียนทายกัน เล่นทายใจ เล่นล้อคนพิการบ้าง

ส่วนภิกษุในธรรมวินัยของเรานี้ เธอต้องเว้นขาดจากการเล่นพนันหรือการเล่น อันเป็นที่ตั้งแห่งความประมาทเหล่านี้เสีย แม้นี้ก็เป็นศีลของเธอประการหนึ่ง"

"สมณะหรือพราหมณ์บางพวก ฉันอาหารที่ทายกถวายด้วยศรัทธาแล้ว เขาเหล่านั้นยังเลี้ยงชีวิตผิด เพราะทำเดรัจฉานวิชา คืออะไรบ้าง? คือบนขอลาภผลต่อเทวดา ทำการบวงสรวงแก้บน สอนมนต์กันผี กันบ้านเรือน ทำพิธีปลูกเรือน

ทำการบวงสรวงในที่ปลูกเรือน พ่นน้ำมนต์ บูชาเพลิงให้บ้าง ประกอบยาสำรอกให้บ้าง ประกอบยาประจุ ประกอบยาแก้ปวดศีรษะ หุงน้ำมันหยอดหู ทำยาหยอดตา ประกอบยานัตถุ์ ประกอบยาทำให้กัด ประกอบยาทำให้แผลสมาน เป็นหมอป้ายยาตา เป็นหมอผ่าบาดแผล เป็นหมอกุมาร เป็นหมอพอกยาแก้ยาให้บ้าง (หมอรักษาโรค)

ส่วนภิกษุในธรรมวินัยของเรานี้ เธอต้องเว้นขาดจากการเลี้ยงชีวิตผิด เพราะทำเดรัจฉานวิชาเหล่านี้เสีย แม้นี้ก็เป็นศีลของเธอประการหนึ่ง"

"ผู้มีศีลสมบูรณ์แล้วอย่างนี้ ย่อมไม่แลเห็นภัยแต่ที่ไหน ๆ ที่จะเกิดเพราะการระวังรักษาศีลเหล่านี้ เหมือนกษัตริย์ผู้ได้มุรธาภิเศกแล้ว มีปัจจามิตรกำจัดเสียได้แล้ว ย่อมไม่แลเห็นภัยที่ไหน ๆ อันเนื่องมาจากข้าศึกฉันนั้น เธอประกอบด้วยกองศีลอันเป็นอริยคุณนี้แล้ว ย่อมได้เสวยสุขอันหาโทษมิได้ ณ ภายในใจ"

'ภิกษุทั้งหลาย! เพราะฉะนั้นในเรื่องนี้ พวกเธอทั้งหลายพึงสำเหนียกใจไว้ว่า "เราทั้งหลายจะใช้จีวร อาหารที่อยู่และยารักษาโรค ที่ทายกทั้งหลายบริจาค โดยอาการที่จักทำให้

ทายกเหล่านั้นได้รับผลมาก มีอานิสงส์มาก ให้จงได้ และการบรรพชาของเราเหล่านี้ ก็จักไม่เป็นหมันเสียเปล่า แต่กลับได้รับผลมีกำไร"

"ภิกษุทั้งหลาย! ภิกษุผู้หวังผลประโยชน์ตนก็ตาม หวังประโยชน์ผู้อื่นก็ตาม หวังประโยชน์ทั้งของตนและของผู้อื่นก็ตาม ก็ควรแท้ที่จะทำตนให้ถึงมรรคผล ด้วยความไม่ประมาท"

เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้า กำลังแสดงเนื้อความดังกล่าวอยู่ ภิกษุประมาณ ๖๐ รูป ได้มีโลหิตพลุ่งพ่นออกจากปาก (รากเลือด) ภิกษุประมาณ ๖๐ รูป ได้บอกเลิกสิกขาหมุนกลับคืนไปสู่เพศต่ำแห่งคฤหัสถ์ โดยสำนึกว่าพรหมจรรย์นี้ประพฤติได้ยาก กระทำได้ยากยิ่ง แต่ภิกษุประมาณ ๖๐ รูป ได้เป็นพระอรหันต์ มีจิตไม่ถือมั่นด้วยอุปาทาน เพราะหลุดพ้นจากอาสวกิเลสทั้งหลายแล้ว แล.

เชื่อว่าท่านสมภารเป็นภิกษุที่ดี มั่นอยู่ในธรรมวินัยและเจตนาดีต่อพระพุทธศาสนา และสถาบันของภิกษุไทย ไม่เห็นแก่เงินทองและประโยชน์ส่วนตัว ไม่กล้าเฉยเมยต่อการประพฤติชั่วของพระอาจารย์ดี สมภารคงตักเตือนว่ากล่าว เมื่อพระอาจารย์ดีไม่เชื่อฟัง ก็ต้องแยกทางกันไปข้างหนึ่ง เพราะ

พระพุทธเจ้าก็ได้เคยตรัสไว้ดังปรากฏอยู่ในบาลี พระพุทธภาษิต ทุก. อง. ๒๐/๘๗/๒๘๔ ว่า ;—

"ภิกษุทั้งหลาย! คราวใดพวกภิกษุลามกมีกำลัง และหมู่ภิกษุผู้มีศีลเป็นที่รักเสื่อมกำลัง คราวนั้นหมู่ภิกษุผู้มีศีลเป็นที่รัก ก็จำต้องนิ่งเงียบเชียบอยู่ในท่ามกลางสงฆ์ หรือถึงกับต้องหลบไปอยู่ตามชนบทชายแดน

ภิกษุทั้งหลาย! ถ้าเหตุอย่างนี้เกิดขึ้นแล้ว ย่อมไม่เป็นประโยชน์แก่คนจำนวนมาก และทำให้มหาชนขาดความสบาย เป็นความเสียหายแก่มหาชนอย่างมาก และทั้งยังก่อความทุกข์ให้แก่คนทั้งหลายทั่วไป แล."

นี่แสดงให้เห็นว่า พวกภิกษุลามกได้มีมาแล้วตั้งแต่สมัยพุทธกาล พระพุทธเจ้าจึงตรัสข้อความอย่างนี้ พระอาจารย์ดีก็คือภิกษุลามกรูปหนึ่งโดยไม่ต้องสงสัย แต่คนปัญญาอ่อนและพวกที่หลงงมงาย กลับยกย่องว่าเป็นพระที่ดี แม้ผู้ใหญ่ใจเป็นเด็กในตำแหน่งสูง ๆ ทางบ้านเมืองก็ชอบภิกษุประเภทนี้ เพราะไม่เคยรู้ว่าภิกษุดีเลวแตกต่างกันอย่างไร ภิกษุดี ๆ ในเมืองไทยจึงต้อง "นิ่งเงียบเชียบอยู่ในท่ามกลางสงฆ์ หรือถึงกับต้องหลบไปอยู่ตามชนบทชายแดน" นี่แหละเป็นสถานการณ์ของ

พุทธศาสนาในเมืองไทย น่าเสียดายที่ชาวพุทธไทยไม่รู้สึกตัวเลย สู้ชาวต่างชาติที่เขาเริ่มศึกษาพระพุทธศาสนาก็ไม่ได้ สู้คนต่างศาสนาที่เข้ามาอยู่ในเมืองไทยไม่กี่วันก็ไม่ได้ เช่นนางชิรินฟอสด้าร์ ผู้เผยแพร่ศาสนาบาไฮในประเทศไทย ได้กล่าวไว้ในหนังสือ "พระพุทธเจ้าและอมิตาภะ" ของเขาว่า:—

"ศาสนาพราหมณ์ได้ถูกนำเข้ามาปนกับศาสนาพุทธ โดยพวกพราหมณ์เป็นผู้แทรกซึม จนศาสนาพุทธต้องตกต่ำลง โดยการที่ได้รับเอาความงมงาย ลัทธิประเพณี และพิธีรีตองของศาสนาพราหมณ์เข้ามาปะปน ส่วนข้อคิดดีๆ ของพระพุทธศาสนาก็ได้ถูกศาสนาพราหมณ์ลอกเลียนแบบเอาไป และปลอมแปลงเป็นหลักธรรมอันสำคัญของศาสนาพราหมณ์จนเกือบ มองไม่เห็นความแตกต่างของสองศาสนานี้ ผู้ที่นับถือพุทธศาสนามาก่อนก็ค่อย ๆ มีความคิดโน้มเอียงไปในแนวทางของคำสอนผิด ๆ ของพวกพราหมณ์ คำทำนายที่ว่าพุทธศานาจะไม่ยั่งยืนอยู่เป็นพัน ๆ ปีนั้นก็เป็นความจริงขึ้นมาแล้ว เพียง ๑๐๐๐ กว่าปีเท่านั้น พุทธศาสนาก็ไม่มีเหลืออยู่ในประเทศอินเดีย ธรรมวินัยของภิกษุก็เริ่มปรวนแปรเลวลง เพราะภิกษุได้รับเอาวิธีการปฏิบัติของพวกพราหมณ์เข้ามาปฏิบัติด้วย ประชาชนชาวพุทธแท้ก็พากัน

เลิกถวายจตุปัจจัยแก่ภิกษุ ส่วนพุทธศาสนาที่ไปเจริญอยู่ในประเทศอื่น ๆ ในทวีปเอเซีย ก็ได้ไปปะปนกับความเชื่องมงาย ลัทธิประเพณี การเชื่อผีสางเทวดาภูตผีปีศาจ ซึ่งมีอยู่ดั้งเดิมในประเทศนั้น ๆ ชาวพุทธจึงละเลยการประพฤติปฏิบัติตามบทบัญญัติของพระพุทธเจ้า ความเสื่อมจึงเกิดขึ้นนานาประการ แต่ละนิกายของพุทธศาสนาต่างก็มีบทบาท บรรยายหลักพุทธศาสนาของตนเองซึ่งแตกต่างกันออกไป และไม่อาจตัดสินได้ว่าของใครถูกของใครผิด เวลานี้พุทธศาสนาที่แท้ก็เกือบสิ้นสูญไปเสียแล้ว โดยมีความเชื่องมงายคำสอนงมงาย และพิธีการต่าง ๆ มาเป็นเครื่องทำลายล้างพระพุทธศาสนาที่แท้ พระพุทธปรัชญาได้สิ้นอานุภาพลง พระอุโบสถอันควรเป็นสถานที่แพร่สัจจธรรม กลับนำมาใช้เป็นที่ขายของขลัง (เครื่องลาง) ดูดวงชาตา กระทำพิธีทรงเจ้าเข้าผี การกระทำต่าง ๆ เหล่านี้ย่อมขัดกับพระพุทธโอวาทโดยสิ้นเชิง พระพุทธองค์ตรัสว่า "ภิกษุทั้งหลาย! จงอย่าใช้ของขลังหรืออาคมใด ๆ เลย เพราะเป็นสิ่งที่หาประโยชน์มิได้ เพราะกฎของกรรมมีอำนาจเหนือทุกสิ่งทุกอย่าง ผู้ใดพยายามกระทำสิ่งที่เป็นอัศจรรย์ ผู้นั้นไม่เข้าใจคำสอนของตถาคต" ความเคารพสักการะที่มีต่อผ้าเหลืองและวินัยสงฆ์ได้

อันตรธานหายไป ๆ เพราะในหลายประเทศภิกษุสงฆ์มั่วสุมในการเมือง อาชญากรรม และอบายมุข เช่นเดียวกับฆราวาส ภารกิจอันน่าเทอดทูนของพระภิกษุในการให้สัจจธรรม และการดัดนิสัยประชาชนก็ได้สิ้นสุดลง......ฯลฯ"

ทั้งหมดนี้ เป็นความเห็นของนางฟอสด้าร์ ซึ่งเป็นคนต่างศาสนา แต่เขายังมีดวงตามองเห็นว่าอะไรถูกอะไรผิด ชาวพุทธไทยน่าจะขายหน้าเขาเหลือเกิน เพราะเป็นชาวพุทธที่ไม่รู้จักพุทธศาสนา ทั้งนี้ก็โดยฝีมือการกระทำของภิกษุอย่างพระอาจารย์ดี และผู้ที่มีอำนาจวาสนาในสถาบันของสงฆ์นี้แหละ

เมื่อพระอาจารย์ดีถูกท่านสมภารขับไล่ออกจากวัด ก็เลยสึกและได้เมียรวยคนหนึ่ง ชื่อว่าแม่คลี่ ซึ่งเคยเป็นลูกศิษย์ลูกหามา ทั้งเป็นคนที่พระอาจารย์ดีหมายมั่นปั้นมือเอาไว้แล้วนั่นเอง แม่คลี่นี้ก็แปลก ชายที่ทำมาหากินเก่ง ๆ ขยันขันแข็งเป็นนักต่อสู้กับชีวิต ที่มีความสุจริตทั้งกายวาจาและใจ ก็มีให้เลือกได้ถมไป แกกลับไม่เอา หรือเพราะมีโอกาสเข้าใกล้ชิดพระอาจารย์ดีเหมือนอย่างหญิงทั้งหลายที่ชอบเล่นหูเล่นตากับพระ โดนพระปากหวานหว่านล้อมเอา จึงเสร็จไปทุกรายไม่ว่าสาวแก่แม่หม้ายอย่างไรก็ดี อาจารย์ดีเมื่อสึกออกมาแล้ว ก็คงหากินด้วยเดรัจ-

ฉานวิชาของแกดังได้กระทำมาแล้วตั้งแต่เป็นภิกษุ แกเป็นคนโลภจัดอย่างที่เรียกว่าหน้าเลือด ทำงานเพื่อเงิน โดยไม่มีศีลไม่มีธรรมประจำใจ แกจึงร่ำรวยเร็วเหมือนคนชั่ว ๆ ทั้งหลายที่ร่ำรวยอยู่ทั่วไป ดั่งคำโบราณที่ว่าทัพพีตักแกงนั้น ถ้ามันไม่งอแล้วก็ตักแกงไม่ติด อันไหนคดมากงอมาก ก็ตักแกงติดมากตวงได้มาก อาจารย์ดี ร่ำรวยก็ ด้วยการ หลอก ลวง ประ ชาชน คน ที่โง่กว่าแก เอาผีพรายเป็นเครื่องทำมาหากินต้มคน เช่นเดียวกับพวกทรงเจ้าเข้าผี ตั้งศาลพระภูมิ เชิญวิญญาณมาเข้าทรง ฯ ล ฯ ซึ่งหาเงินทองได้คล่อง เพราะคนส่วนมากมีความโลภและความกลัว แล้วก็ไม่เคยรู้คำสอนที่แท้ของพระพุทธศาสนา จึงกลายเป็นเหยื่อของนักต้มมนุษย์เหล่านี้ไปทั่วทั้งประเทศไทย ไม่ว่าเด็กไม่ว่าผู้ใหญ่ แม้ขนาดรัฐมนตรีที่โง่ ๆ ก็ยังมีอยู่มากทีเดียว

แต่ในที่สุด อาจารย์ดีก็เจอคนดีกว่า คือเจ้ากลิ้งเด็กคนใช้ในบ้านกับนางสาวอาบคนใช้หญิงของแกเอง ทั้งสองคนนี้เปิดกำปั่นเก็บเอาข้าวของเงินทองของอาจารย์ดีไปจนหมดเกลี้ยง แล้วพากันหนีไปตั้งเนื้อตั้งตัว หมดปัญญาที่อาจารย์ดีผู้วิเศษจะสืบหาตัวติดตามเอาคืนได้ เลยช้ำใจจนถึงรากเลือดตาย เงินทองมากมายที่ล่อลวงคนมาได้ก็มีอันเป็นไปตามบาปกรรมของแก หมดเงิน

หมดชื่อเสียง และลงท้ายก็หมดชีวิต มีแต่บาปกรรมติดตัวไปในชาติหน้า คนที่ล่อหลอกประชาชนมามาก ๆ สั่งสอนคนผิด ๆเพื่อหวังเอาเงินเอาทองสิ่ง ของเข้าตัว ทำให้คนโง่งมงายอย่างอาจารย์ดีนี้ ตามหลักพุทธศาสนาย่อมถือว่าเป็นบาปหนัก ไม่มีโอกาสเกิดเป็นคนได้อีกต่อไป ต้องไปสู่อบาย คืออาจเกิดเป็นเปรต อสุรกาย สัตว์นรก หรือสัตว์เดรัจฉานอย่างใดอย่างหนึ่งแน่นอน และอาจเวียนเกิดในอบายอยู่ไปอีกเป็นกัลป์ ๆ ทีเดียว สมดังที่พระพุทธเจ้าท่านตรัสว่า "บุคคลผู้ทำคนทั้งหลายให้เกิดความเชื่อที่ผิดที่ชั่วก็ดี บุคคลผู้แนะนำก็ดี ชักชวนก็ดี บุคคลผู้ถูกเขาชักจูงแล้วได้ลงมือทำอย่างนั้นก็ดี คนทั้งสามพวกนี้ย่อมได้รับบาปหนัก บุคคลผู้หลอกลวงเหล่านี้ เหมือนคนเอาเครื่องดักปลาวางซุ่มไว้ที่ปากทางน้ำ อันไม่เป็นการทำเพื่อให้ได้ประโยชน์เกื้อกูลแก่ปลา แต่เพื่อให้เกิดความทุกข์ ความวอดวาย ความฉิบหายแก่พวกปลาฉันใด คนสิ้นดีเหล่านี้ เขาก็วางกับเครื่องดักมนุษย์ไว้ เขาเกิดมาในโลก ก็มิใช่จะมาทำประโยชน์เกื้อกูลแก่มนุษย์ แต่เกิดมาเพื่อทำความทุกข์ ความวอดวาย ความฉิบหายวินาศ แก่ปวงมนุษย์เป็นอันมากฉันนั้น."

ฉะนั้น ขอชาวพุทธที่มีปัญญาทั้งหลาย ได้ใคร่ครวญถึงเรื่องเวทมนต์คาถา เรื่องเครื่องรางของขลัง เรื่องไสยศาสตร์ เรื่องการทรงเจ้าเข้าผี ซึ่งอาจารย์ศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายกำลังทำเพื่อหาเงินและหลอกลวงประชาชนกันอยู่ในสมัยนี้ ว่าเป็นเรื่องเท็จจริงเพียงใด ทางราชการก็น่าจะกำราบบรรดานักต้มมนุษย์เหล่านี้ อย่าให้มีโอกาสหลอกลวงประชาชนที่โง่ ๆ และไร้การศึกษาได้ ดังข่าวปรากฏในหนังสือพิมพ์อยู่บ่อย ๆ หนังสือพิมพ์บางฉบับก็ถือโอกาสลงเรื่องครึกโครมแบบนี้ เพื่อจะได้ขายหนังสือพิมพ์ได้มาก ๆ โดยไม่มีเจตนาดีต่อประชาชนเสียเลย จึงถือว่าเป็นภัยต่อสังคมเช่นเดียวกัน

พระเถระชั้นผู้ใหญ่หรือข้าราชการชั้นผู้ใหญ่ก็เช่นเดียวกัน อาจกลายเป็นผู้ส่งเสริมความโง่งมงายต่าง ๆ นี้ ได้เช่นเดียวกัน เช่นโฆษณาส่งเสริมความศักดิ์สิทธิ์ของภิกษุที่เล่นกลเก่ง หลอกลวงเก่ง หาเงินเก่ง และแจกเงินเป็นสินบนเก่ง ดังกรณีที่เคยปรากฏมาแล้วบ่อย ๆ ทั้งก็ช่วยกันปกป้องอลัชชีพวกนี้เอาไว้ เพราะอคติ เห็นแก่เงินบ้าง เห็นแก่พวกพ้องหรือคนที่มาขอร้องบ้าง ภิกษุชั่ว ๆ จึงคงมีอยู่ในเมืองไทยต่อไปได้อย่างสบาย.

(สำเนา)

กระทรวงธรรมการ
ชี้แจงเรื่องเครื่องรางของขลังและวิทยาคม

ด้วยความปรากฏว่า มีคนจำนวนมากยังเชื่อถือเครื่องรางของขลังและวิทยาคม อันเป็นของล่อลวง บัดนี้การได้แพร่หลายลุกลามเข้ามาถึงโรงเรียน จะทำโรงเรียนซึ่งเป็นที่สอนให้สว่างกลับเป็นที่สอนให้มืดมนอนธการไปเสีย เป็นภัยแก่การศึกษาโดยตรง จึงจำเป็นต้องชี้แจงให้ครูและนักเรียนทั้งหลายทราบตระหนักถึงเหตุผล เพื่อเป็นการป้องกันไว้แต่ต้นมือดังต่อไปนี้ :—

๑. เครื่องรางของขลังหรือวิทยาคม อันเกี่ยวด้วยเล่ห์กระเท่ห์ต่าง ๆ มีการอยู่ยงคงกระพันเป็นต้น เป็นของมีมาแต่ยุคดึกดำบรรพ์ และเป็นลัทธิทางไสยศาสตร์ของพวกพราหมณ์ในสมัยที่พระพุทธศาสนายังไม่เกิด และความรู้ทางวิทยาศาสตร์ยังไม่เจริญรุ่งเรือง มนุษย์โดยมากไม่รู้จักพิจารณาเหตุผล ด้วยความโง่เขลางมงายรู้เท่าไม่ถึงการณ์นั้นแล เป็นเหตุให้บุคคลเชื่อถือความศักดิ์สิทธิ์เหล่านี้

๒. บรรดาบุคคลที่ตั้งตนเป็นอาจารย์ หรือเป็นผู้วิเศษในทางเครื่องรางของขลัง หรือวิทยาคมเหล่านี้ ส่วนมากเป็นคนที่ไร้การศึกษาอันสมสมัยนิยม แต่เป็นคนที่มีเล่ห์เหลี่ยมในเชิงหลอกลวง และพยายามใช้ความฝึกหัดตนเชี่ยวชาญในทางล่อลวง เพื่อให้ผู้ที่ได้เห็นด้วยตาหลงเชื่อในสรรพคุณที่ล่อลวงนั้น เฉพาะสมัยนี้ มักใช้เล่ห์อ้างคุณพระเป็นโล่ห์กำบังความล่อลวงของตน มีผลทำให้ผู้นับถือพุทธศาสนา ที่มิได้ศึกษาหลักธรรมอันแท้จริง หลงเชื่อในการล่อลวงของเขา บุคคลเหล่านี้แท้ที่จริงก็คือ นักเลงกลเราดี ๆ นี่เอง หาใช่อาจารย์หรือผู้วิเศษอย่างใดไม่

๓. เมื่อพระพุทธศาสนาอุบัติขึ้น คำสอนในพระพุทธศาสนามุ่งให้ละเว้นความชั่ว ประพฤติแต่ความดี และกล่าวถึงผลว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เป็นต้น เป็นที่เห็นได้โดยชัดเจนว่าผลดีหรือชั่วอันเกิดแก่บุคคลนั้น ย่อมมีมาแต่ปัจจัยอย่างอื่นโดยเด็ดขาด แม้ในสมัยวิทยาศาสตร์เจริญรุ่งเรืองขึ้นนี้ ก็ย่อมเป็นไปในทางพิสูจน์เหตุผล เช่นเดียวกับพระพุทธศาสนานั่นเอง

เพราะฉะนั้น ขอให้นักเรียนทั้งหลาย ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นผู้มีการศึกษา จงใช้ความพยายามพินิจพิเคราะห์ให้ถี่ถ้วน อย่าบัง

ควรเชื่อสิ่งปราศจากเหตุผลเหล่านั้น จะได้ไม่ตกเป็นเหยื่อของพวกนักล่อลวง อันจะนำไปสู่หนทางชั่ว และจะได้ไม่ขึ้นชื่อว่าเป็นคนโง่เขลาเหลวไหล ไม่อยู่ในอำนาจของเหตุผล ฝ่าฝืนคตินิยมแห่งพระพุทธศาสนา และการศึกษา อันเป็นความสว่าง และขอให้เป็นหน้าที่ของโรงเรียนและครูทุกคน จงช่วยกันชี้แจงสั่งสอนศิษย์ ปราบปรามความเชื่อเหลวไหลเหล่านั้น อย่าให้เข้ามาทำความรุกรานในโรงเรียนได้

วันที่ ๒๒ กันยายน พุทธศักราช ๒๔๗๕

(ลงนาม) เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี

เสนาบดี

(คัดมาจากปกหลังของหนังสืออ่าน ธรรมจริยาเล่ม ๑ ของกระทรวงธรรมการ พ.ศ. ๒๔๗๕)

คำขอร้อง

ขอท่านที่เห็นว่า หนังสือ "**ธารชีวิต**" มีคุณค่าเป็นประโยชน์แก่ผู้ใดแล้ว ได้โปรดชักชวนให้ท่านผู้นั้นได้อ่านบ้างจะเป็นกุศลอย่างยิ่ง เพราะเป็นหนังสือบรรยายชีวิตเรื่องจริงพร้อมด้วยคำอธิบายธรรมะ ที่เป็นหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าอย่างตรงไปตรงมาอย่างที่สุด ซึ่งไม่ค่อยจะมีใครกล้าพูดกล้าสอนกันมาก่อนเลย

สำหรับผู้ที่จะพิมพ์แจกเป็นธรรมทาน เช่นในงานวันเกิด งานฉลองสมณะศักดิ์ งานอุปสมบท งานกฐิน งานมงคลต่าง ๆ ตลอดจนงานฌาปนกิจศพ ฯ ล ฯ โปรดมีจดหมายติดต่อมายังข้าพเจ้าโดยตรงแต่ผู้เดียว เพราะองค์การ ฯ ได้จัดพิมพ์เนื้อในของหนังสือนี้เตรียมเอาไว้ พร้อมที่จะติดปกใส่ชื่อผู้บริจาคได้ภายในเวลา ๑๐ วันดังราคาปรากฏอยู่ท้ายหนังสือนี้ หากจะเพิ่มคำนำหรือข้อความอะไรลงไปในหนังสืออีกด้วย องค์การ ฯ ยินดีให้ความร่วมมือ เป็นการช่วยกันแพร่หลายสัจจธรรมให้เข้าถึงปวงประชาชน จึงหวังในศรัทธาของท่านผู้ปรารถนาดีต่อพุทธศาสนาทั้งหลายที่จะให้ความร่วมมือ

นายบุ่น จงประเสริฐ

องค์การฟื้นฟูพุทธศาสนา ฯ

หนังสือซึ่งองค์การฟื้นฟูพุทธศาสนาได้จัดพิมพ์ คือ

๑	คู่มือมนุษย์	๕	บาท
๒	ความงมงาย	๕	,,
๓	ล้างสมอง เล่ม ๑	๕	,,
๔	ล้างสมอง เล่ม ๒	๕	,,
๕	ล้างสมอง เล่ม ๔	๕	,,
๖	ธารชีวิต	๕	,,
๗	ตอบปัญหาแก้กลุ้ม	๕	,,
๘	จิตว่าง	๕	,,
๙	วิธีระงับดับทุกข์	๘	,,
๑๐	เรียนลัดพุทธศาสนา	๘	,,
๑๑	ศาสนาสำหรับปัญญาชน	๘	,,
๑๒	การปฏิบัติธรรม	๔	,,
๑๓	วิวาทะในเรื่อง "จิตว่าง"	๓	,,
๑๔	ทัศนาจรด้วย "จิตว่าง"	๒	,,
๑๕	ชาวพุทธควรเชื่ออย่างไร	๒	,,
๑๖	พุทธศาสนาที่แท้	๒	,,
๑๗	ศึกษาพุทธธรรม	๒	,,

๑๘	กลัวสิ่งที่มองไม่เห็น	๒	,,
๑๙	ภูตผีปีศาจในตัวคน, ข้าราชการ, นักการเมือง	๒	,,
๒๐	สิ่งที่เรายังเข้าใจกันไม่ได้	๒	,,
๒๑	สิ่งที่เรายังสนใจกันน้อยไป	๑	,,
๒๒	วันวิสาขบูชาในทัศนะของปัญญาชน	๑	,,
๒๓	ภาษาธรรมต่างกับภาษาคน	๒	,,
๒๔	เกิดมาแล้วครรทำอย่างไร	๒	,,
๒๕	พุทธธรรมกำมือเดียว	๒	,,
๒๖	แนะแนวคำตอบข้อถามเกี่ยวกับพุทธศาสนา	๒	,,

ซื้อถึง ๕๐ เล่ม ลด ๒๐ % ซื้อถึง ๑๐๐ เล่ม ลด ๓๐ %

(ขอค่าส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนครั้งละ ๒ บาท)

(ธนาณัติหรือเช็คไปรษณีย์ สั่งจ่ายที่ ป.ณ. พระโขนง พระนคร)

โปรดสั่งซื้อทางจดหมายได้ที่ :—

นายบุ่น จงประเสริฐ

๑๗๖ ซอยสันติคาม (ซอยแยก ๑) ถนนสุขุมวิท

ต. สำโรงเหนือ หมู่ ๑ อ. เมือง จ. สมุทรปราการ

แนะนำหนังสือเรื่อง ธารชีวิต

"ธารชีวิต" เป็นเรื่องชีวิตจริง ๆ ของคน ๘ รายซึ่งไม่ซ้ำแบบกัน บางรายก็น่าสงสารจนผู้อ่านต้องน้ำตาไหล บางรายกลายเป็นมารของสังคม บางรายต้นร้ายปลายดี แต่กฎของ "กรรม" ก็มิได้ละหน้าที่ของมัน คือใครทำดีก็ได้ผลของความดี ใครทำชั่วก็ต้องได้ผลของความชั่วอย่างสาสมทีเดียว

"ธารชีวิต" จึงเป็นหนังสือสอนหลักพระพุทธศาสนาแบบง่าย ๆ เพลิดเพลินน่าอ่าน เหมาะสำหรับเด็กและคนชราหรือผู้ยังไม่เข้าใจในหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาที่แท้ เป็นประเภทเดียวกันกับหนังสือ "ล้างสมอง" ขององค์การฟื้นฟูพุทธศาสนา อันเป็นบันไดที่จะนำผู้อ่านไปสู่สัจจธรรม ราคาเล่มละ ๕ บาท ๑๐๐ เล่ม ๓๕๐ บาท

หนังสือเล่มนี้ อาจไปขัดกับคำสอนและการกระทำของภิกษุบางรูป ท่านจึงไม่อยากให้ประชาชนทั้งหลายได้รู้ความจริง ถึงแม้องค์การฟื้นฟูพุทธศาสนาจะเห็นใจ แต่ก็จำต้องเผยแพร่ของแท้ของจริง เพื่อความเจริญรุ่งเรืองของพุทธศาสนา และประชาชนอันเป็นส่วนรวม

แนะนำหนังสือ "คู่มือมนุษย์"

ในบรรดาหนังสือทั้งหมดขององค์การฟื้นฟูพุทธศาสนาฯ หนังสือ "คู่มือมนุษย์" ได้รับความนิยมชมชอบอย่างกว้างขวางมากที่สุด ไม่เคยปรากฏว่าผู้ใดได้อ่านแล้วจะไม่ชอบใจ ทั้งนี้ก็เพราะท่านพุทธทาสภิกขุได้บรรยายเรื่องอันสำคัญที่สุดที่มนุษย์ควรจะรู้ และควรจะปฏิบัติให้ได้ จึงจะไม่เสียชาติที่เกิดมาเป็นมนุษย์พบพุทธศาสนา หากท่านผู้ใดไม่มีเวลาอ่านหนังสือเล่มอื่น ๆ ก็ขอได้หาโอกาสอ่านหนังสือ "คู่มือมนุษย์" อย่างน้อยสักครั้งหนึ่ง ยิ่งอ่านได้เร็วเท่าใด ก็จะเป็นประโยชน์แก่ชีวิตของท่านมากเร็วขึ้นเท่านั้น เพราะจะได้ความรู้หลักพุทธศาสนาที่แท้ ทำให้ปุถุชนกลายเป็นอริยบุคคล ให้พบความเป็นอิสระและชัยชนะในชีวิต ให้ความสงบสุขทางใจอย่างนิรันดร เพราะได้รับสิ่งที่ประเสริฐสุดอันมนุษย์ที่มีปัญญาควรจะได้รับ ราคาเล่มละ ๕ บาท ๑๐๐ เล่ม ๓๕๐ บาท ๑,๐๐๐ เล่ม ๓,๐๐๐ บาท

หนังสือ "ล้างสมอง เล่ม ๑"

การที่พระพุทธเจ้าทรงสอนใครแล้วได้ผล คือผู้ฟังได้บรรลุมรรคผลหรือนิพพานทันที ก็เพราะพระพุทธองค์เลือกสอนแต่คนที่มีปัญญา และก่อนที่จะลงมือสอน พระองค์ก็ต้องล้างสมองเขาให้หมดจากความงมงายเข้าใจผิดเดิม ๆ เช่นเดียวกับการจะย้อมผ้าให้ติดสีอะไร ๆ ก็จำเป็นจะต้องซักฟอกผ้าที่สกปรกนั้นให้ขาวหรือสะอาดเสียก่อน ฉะนั้นการล้างสมองจึงเป็นเรื่องจำเป็นที่สุด ของผู้ที่ต้องการจะเข้าใจคำสอนของพระพุทธศาสนา

ประเทศไทยได้รับคำสอนของพระพุทธศาสนา มาราว ๒,๐๐๐ ปี แต่ผู้ที่ได้มรรคผลนิพพานนั้นคงมีน้อย ทั้งนี้ไม่ใช่เพราะคนไทยไม่มีปัญญา แต่เป็นเพราะไม่ได้รับการล้างสมองตามวิธีของพระพุทธเจ้า เมื่อไม่มีผู้ใดกล้าสอน องค์การฟื้นฟูพุทธศาสนาจึงต้องบรรยายเสียเอง เพื่อเห็นแก่ผู้ที่อยากได้รับรสของพระธรรม และถึงแม้ว่าผู้ใดยังไม่มีปัญญาบารมีพอที่จะเชื่อหรือทำตามได้ เรื่องนี้ก็ยังให้ความขบขัน ส่วนผู้ที่มีปัญญาก็จะได้ดวงตาเห็นธรรม ดังเช่นปรากฏแก่คนในยุคพุทธกาล

ราคาเล่มละ ๕ บาท ๑๐๐ เล่ม ๓๕๐ บาท

แนะนำ
หนังสือ "ล้างสมองเล่ม ๒"

ที่พึ่งของชาวคริสเตียนและชาวอิสลาม ก็คือพระผู้เป็นเจ้าองค์เดียวของพวกเขา แต่ที่พึ่งของชาวพุทธในปัจจุบันนี้ ปรากฏว่า มีมากมายก่ายกองเหลือเกิน จนเป็นที่ยิ้มเยาะของคนต่างศาสนา ซึ่งเขาเห็นว่าเป็นความงมงาย อันที่จริงเรื่องที่พึ่งของคนนั้น พระพุทธเจ้าท่านก็ได้สอนไว้อย่างชัดแจ้งแล้ว แต่ชาวพุทธสมัยนี้ไม่ยอมเชื่อพระองค์ ทั้ง ๆ ที่เขาก็อ้างตัวเองว่าเป็นชาวพุทธ ฉะนั้นหนังสือเล่มนี้จึงได้บรรยายถึงที่พึ่งของคนไว้อย่างละเอียด ซึ่งคงจะทำให้ผู้ที่มีปัญญาทั้งหลายไม่หลงผิดอีกต่อไป และจะไม่ถูกหลอกลวงโดยคนที่มุ่งหาเงินจากประชาชนที่ไร้การศึกษาหรือสติปัญญา อย่างที่มีข่าวปรากฏอยู่ในทุกวันนี้ ซึ่งเป็นที่น่าขายหน้าคนต่างศาสนาเป็นที่สุด ราคาเล่มละ ๕ บาท ๑๐๐ เล่ม ๓๕๐ บาท

แนะนำหนังสือ "ความงมงาย"

หนังสือเล่มนี้ บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ "สารเสรี" ที่ล้มไปแล้ว และหนังสือพิมพ์ "บางกอกไทม์" ซึ่งคนมีการศึกษาดีเขาไม่อ่าน ได้วิจารณ์ว่าเป็นคำสอนที่ทำลายพุทธศาสนา ย่ำยีพระภิกษุสงฆ์ และเหยียดหยามคนไทยทั้งประเทศ แต่หนังสือพิมพ์ "สยามรัฐ" และ "เอกภาพ" วิจารณ์ว่าเป็นคำสอนที่ทำลายสิ่งที่จะทำลายพระพุทธศาสนา ทำคนชั่วให้หมดไปจากเมืองไทย และคนทั่วไปควรสนใจอ่านให้มาก ๆ

ส่วนองค์การฟื้นฟูพุทธศาสนาถือว่า ถ้าผู้ใดอ่านแล้วเห็นด้วยและปฏิบัติตามได้ทุกประการ ผู้นั้นเป็นพระโสดาบัน กล่าวคือถึงกระแสพระนิพพานแล้ว และจะได้นิพพานแน่ ๆ ภายใน ๗ ชาติ ผู้ใดอ่านแล้วไม่เกิดอารมณ์ขุ่นมัว ผู้นั้นเข้าใจคำสอนที่แท้ของพระพุทธศาสนา และมีหวังได้เป็นพระอริยบุคคลในชาตินี้ แต่ถ้าใครอ่านแล้วโกรธ ผู้นั้นเป็นคนโง่ และหมดหวังที่จะได้มรรคผลนิพพาน ราคาเล่มละ ๕ บาท ๑๐๐ เล่ม ๓๕๐ บาท ๑,๐๐๐ เล่ม ๓,๐๐๐ บาท

ล้างสมองเล่ม ๔

(ธรรมะนอกวัด)

พระพุทธเจ้าเคยทรงพยากรณ์ไว้แล้วว่า คำสอนที่แท้จริงของพระองค์นั้น จะถูกคนชั้นหลัง ๆ เปลี่ยนแปลงไปให้ถูกใจหรือตามใจคนผู้ที่มีกิเลส จนสัจธรรมที่พระองค์ได้แสดงไว้ต้องเลอะเลือนไปหมด ใครปฏิบัติตามคำสอนใหม่ ๆ ก็จะไม่ได้รับผลกล่าวคือจะไม่พ้นทุกข์ และเวลานี้ผู้ที่มีความรู้ในคำสอนของพระพุทธเจ้าอย่างถูกต้อง ก็มองเห็นโดยทั่วกันแล้วว่าคำพยากรณ์ของพระองค์ดังกล่าวนั้นมันเป็นความจริงมากขึ้นทุกวัน ๆ เพราะธรรมะที่พระพุทธเจ้าสอนกับธรรมะที่วัดต่าง ๆ สอนนั้นส่วนมากไม่ตรงกัน แต่ก็เป็นการยากที่ชาวบ้านทั่วไปจะรู้ได้ว่าคำสอนของวัดเรื่องใดผิด ถึงขนาดที่มีหนังสือพิมพ์บางฉบับลงบทความโจมตีเรื่องสุญญตา (จิตว่าง) ที่พระพุทธเจ้าถือว่าเป็นหัวใจของพุทธศาสนา ประชาชนที่ไม่มีความรู้ก็เกิดสงสัยว่าจะเป็นพาหะของลัทธิคอมมูนิสต์อย่างที่หนังสือพิมพ์ฉบับนั้นเขาว่าหรือไม่ ฉะนั้นองค์การฟื้นฟูพุทธศาสนา จึงต้องพิมพ์หนังสือเล่มนี้ออกมา เพื่อปกป้องรักษาสัจธรรมคำสอนของพระพุทธเจ้า มิให้สาปสูญไปเสียในยุคมิจฉาทิฏฐินี้ ธรรมะนอกวัดต่างกับธรรมะในวัดอย่างไร ก็ขอให้ผู้อ่านได้พิจารณาดู

หนังสือ "วิธีปฏิบัติธรรม"

ในสมัยพุทธกาล ผู้ที่ได้รับ มรรค ผล นิพพาน นั้น ส่วนมากไม่เคยเล่าเรียนปริยัติ หรือศึกษาธรรมะสูง เหมือนกับคนสมัยนี้ แต่บุคคลเหล่านั้น เป็นผู้มีปัญญา คือ เมื่อได้ฟังคำชี้แจงของพระพุทธเจ้าพอสมควร เขาก็เริ่มมีความเห็นถูกต้องและเชื่อคำสั่งสอนของพระพุทธองค์ ไม่มีความดื้อถือรั้น ยึดมั่นในความเห็นเดิม ๆ ของตน เขาไม่ติดครูบาอาจารย์คนใด หรือเหล่าใด เขาไม่ยึดติดตำราคัมภีร์เล่มใดหรือปิฎกใด เขาไม่ยึดติดลัทธิใดหรือนิกายใด แต่เขามีความคิดเป็นอิสระ เมื่อพิจารณาเห็นว่าเรื่องใดประกอบด้วยเหตุผล และเมื่อทดสอบดูหรือปฏิบัติดู ก็เห็นจริงแจ่มแจ้งมากขึ้น เขาจึงเชื่อ คือเขาเชื่อโดยอาศัยปัญญา ไม่ใช่เชื่อโดยศรัทธาเลื่อมใส บุคคลประเภทนี้จึงได้ มรรค ผล หรือนิพพาน โดยไม่ยากนัก

หนังสือเล่มนี้ได้แนะวิธีปฏิบัติธรรมสำหรับฆราวาส ซึ่งผู้อ่านที่อาศัยปัญญาเป็นเครื่องนำแล้ว จะได้รับประโยชน์มาก โดยไม่ต้องไปนั่งหลับตาภาวนาอะไร ให้เสียเวลา

ภาษาธรรมต่างกับภาษาคน

พุทธศาสนาเกิดขึ้นมาก็ด้วยสติปัญญาอันสูงสุดของมนุษย์ผู้หนึ่ง ซึ่งเห็นความเหลวไหลไม่ประกอบด้วยเหตุผลของศาสนาอื่น ๆ คำสอนของศาสดาผู้นี้จึงมีแต่สิ่งที่จะไม่มีเรื่องงมงายไร้เหตุผลเลย ฉะนั้นคนที่ปฏิบัติตามคำสอนของท่านในยุคนั้นจึงได้รับผลไม่มากก็น้อย กล่าวคือความพ้นทุกข์ทางใจหรือที่เรียกกันในสมัยโบราณว่าไม่ตกนรก และได้ความสุขใจที่เรียกว่าได้ขึ้นสวรรค์

บัดนี้พุทธศาสนาได้มีอายุยืนยาวมาถึง ๒,๕๐๐ กว่าปีแล้ว แต่ผลที่คนได้รับจากศาสนาในเวลานี้เกือบแทบจะไม่มี เพราะชาวพุทธไม่ว่าภิกษุหรือฆราวาสเกิดความเชื่องมงายมากขึ้นทุกวัน ๆ เรื่องไร้เหตุผลได้เริ่มเข้ามาปนอยู่ในคัมภีร์ของพุทธศาสนาโดยพวกอรรถกถาจารย์ซึ่งส่วนมากเคยเป็นพราหมณ์มาก่อนที่จะมาบวชเป็นภิกษุ ตำราที่เขียนโดยคนเหล่านี้จึงเต็มไปด้วยเรื่องผีสางเทวดาตามความเชื่อของพราหมณ์ และการไม่เข้าใจว่าภาษาธรรมะนั้นแตกต่างกับภาษาของชาวบ้าน จึงทำให้เขาอธิบายธรรมะของพระพุทธเจ้าผิดความมุ่งหมายของพระองค์ คนชั้นหลัง ๆ ที่ไม่ใช้ปัญญา เลยจับหลักของพุทธศาสนาไม่ได้ หนังสือเล่มนี้จึงเป็นกุญแจที่จะช่วยให้คนมีปัญญาได้ดวงตาเห็นสัจธรรม

ศาสนาสำหรับปัญญาชน

เป็นคำสอนพุทธศาสนาแก่ผู้มีสติปัญญาความรู้มาบ้างแล้วพอสมควร เพื่อให้ได้มีโอกาสเข้าถึงแก่นแท้ของพุทธศาสนา และให้ได้ผลคุ้มค่า ไม่ว่าผู้นั้นจะเป็นนักศึกษาพ่อค้าประชาชน ตลอดจนข้าราชการและผู้บริหารประเทศชาติศาสนา ท่านพุทธทาสภิกขุได้ชี้จุดบกพร่องต่าง ๆ ของมนุษย์แห่งยุคปัจจุบัน อันก่อความเดือดร้อนวุ่นวายให้แก่โลก จนเกือบไม่มีคำสอนของศาสนาไหนจะช่วยแก้ไขได้ ทั้งนี้ก็เพราะไม่ใช้ปัญญาในการนับถือศาสนาของตน ๆ

แม้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของชาวเรา ก็ยังเคยทรงปรารภว่า ทำอย่างไรจึงจะสอนพุทธศาสนาให้เข้าใจง่ายแก่ชนทุกชั้นทุกภาษาด้วยเวลาอันสั้น ไม่ควรรู้เพียงแค่ศีลธรรม ควรให้เข้าถึงปัญญา ฉะนั้น หนังสือเล่มนี้คงจะเป็นการสนองพระราชปรารภนั้นได้เป็นอย่างดี

๘/–

ภูตผีปีศาจในตัวคน ข้าราชการ และนักการเมือง

ธรรมเทศนาของท่านพุทธทาสเรื่องนี้ เป็นคำสอนชนิดที่นักสอนศาสนาทั้งหลายคงไม่กล้าพูดกล้าสอน การที่สังคมของคนในโลกดีขึ้นไม่ได้เลย ก็เพราะความไม่กล้าชี้จุดบกพร่องอย่างตรงไปตรงมาโดยไม่มีอคติลำเอียง ทั้งบุคคลที่มีมือสะอาดใจสะอาด พอที่จะช่วยชี้จุดสกปรกต่าง ๆ ก็หาได้ยากในโลก แม้ในบางยุคจะเกิดคนดี ๆ เช่นนี้ขึ้นมาบ้าง แต่ก็มักถูกอำนาจบาทใหญ่ที่ไม่เป็นธรรม ปิดปากไว้ไม่ให้พูดความจริง บางสมัยยังถูกทำลายไปโดยคนที่ถือกฎหมายอยู่ในมือ แต่แล้วคนเหล่านั้นก็อาศัยกฎหมายเป็นเครื่องมือแสวงหาผลประโยชน์เข้าตัว ฉะนั้น ธรรมเทศนาที่สอนคนซึ่งมีอำนาจวาสนา เช่นพวกข้าราชการและนักการเมืองให้กลายเป็นคนดีมีศีลธรรม ไม่เป็นคนเห็นแก่ตัวจัด ไม่เอาเปรียบประชาชน จึงเป็นเรื่องที่น่าอ่าน น่าเผยแพร่อย่างยิ่ง เพราะนอกจากจะทำให้เกิดความยุติธรรมอันนำมาซึ่งความสงบสุขแก่สังคมแล้ว ยังเป็นทางป้องกันมิให้เกิดการปฏิวัติหรือการสงครามได้อีกด้วย

๒/–

หนังสือ "กลัวสิ่งที่มองไม่เห็น"

เป็นคำสอนของท่านพุทธทาส เพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับความหลงผิดของมนุษยชาติ ซึ่งติดอยู่ในจิตใจของคนมาหลายแสนปีแล้วอย่างถอนไม่ออก บางคนจึงยังเต็มไปด้วยความกลัวสิ่งที่มองไม่เห็นตัวต่าง ๆ นานา เช่น ผีสางเทวดา หรือสิ่งศักดิ์สิทธิ์ทั้งหลายสุดแต่จะสมมุติขึ้นมาหลอกกัน คนที่ไม่ใช้สติปัญญาและเหตุผล จึงหาความสุขใจไม่ได้เพราะความหวาดกลัวสิ่งเหล่านี้ ผีจึงกลายเป็นศาสนาและเป็นที่พึ่งของบุคคลเหล่านั้น

หนังสือเล่มนี้ได้ช่วยชาวพุทธให้พ้นจากความกลัวอย่างได้ผลมาแล้ว ดังจะเห็นได้จากจดหมายชมเชย ซึ่งมาจากทุกภาคของประเทศไทย เว้นแต่นาย ส. ศิวรักษ์ แห่งสำนักพิมพ์สมาคมสังคมศาสตร์คนเดียว ที่เห็นว่า เป็นการเอาข้อความจำเพาะที่เผ็ดร้อนของท่านพุทธทาส มาพิมพ์หากำไร.

๒/-

แนะนำหนังสือ
"ชาวพุทธควรเชื่ออย่างไร"

ในบรรดาธรรมปาฐกถาเรื่องสั้นๆ ของท่านเจ้าคุณพระปัญญานันทมุนี เรื่อง "ชาวพุทธควรเชื่ออย่างไร" เป็นเรื่องที่มหาชนนิยมพิมพ์แจกในงานการกุศลต่างๆ อยู่เสมอ เพราะนอกจากจะเป็นหนังสือเล่มเล็กราคาถูกแล้ว ยังเป็นเรื่องสนุกขบขันที่ง่ายๆ ทำให้เข้าใจหลักของพระพุทธศาสนาโดยไม่รู้สึกตัว องค์การฟื้นฟูพุทธศาสนาถือว่าเป็นบันไดสำหรับให้ชาวพุทธได้ไปสู่สัจจธรรมขั้นสูง ถ้าจะเปรียบก็เหมือนการศึกษาชั้นมัธยม ซึ่งจะเป็นทางนำไปสู่อุดมศึกษาในมหาวิทยาลัยนั่นเอง

หนังสือเล่มนี้เป็นประโยชน์ในการทำคนให้เป็นสัมมาทิฏฐิ คือมีความเห็นถูกทาง ไม่วกออกไปนอกแนวของพุทธศาสนา อันจะทำให้ผู้นั้นหมดโอกาสได้ดวงตาเห็นธรรม อย่างที่กำลังเป็นกันอยู่ทั่วประเทศไทย หนังสือ "ชาวพุทธควรเชื่ออย่างไร" ราคาเล่มละ ๒ บาท ซึ่งเหมาะในการซื้อแจกเป็นธรรมทาน ๑๐๐เล่ม ๑๕๐ บาท ๑,๐๐๐ เล่มต่อ ๑,๐๐๐ บาท

ศึกษาพุทธธรรม

หนังสือเล่มนี้ เป็นคำสอนเรื่องหลักพระพุทธศาสนาขั้นต้น ๆ และอย่างง่าย ๆ แสดงโดยพระปัญญานันทมุนี (ปัญญานันทภิกขุ) แก่นักศึกษาของจุฬาลงกรณมหาวิทยาลัย เป็นที่ทราบกันดีแล้วว่า ท่านปัญญานันทะบรรยายธรรมะเรื่องใด ก็เป็นที่พอใจของผู้ฟังหมู่ปัญญาทั้งหลาย เพราะท่านใช้ถ้อยคำสำนวนที่ทุกคนเข้าใจ และไม่มีเรื่องเหลวไหลหลอกลวงปะปนอยู่เลย แม้จะเป็นคำสอนหลักพระพุทธศาสนาขั้นต้น ซึ่งชาวพุทธทุกคนน่าจะต้องรู้ แต่ก็ปรากฏว่าชาวพุทธไทยส่วนมากก็ยังไม่เคยรู้ ฉะนั้นการสอนพุทธศาสนาในเมืองไทยที่แล้ว ๆ มา หรือแบบที่คนอื่นกำลังสอน ๆ กันอยู่ในขณะนี้ จึงไม่ได้รับผล โดยสังเกตได้จากว่าคนมีความเห็นแก่ตัวจัดมากขึ้นทุกวัน ๆ ประกอบอาชญากรรมมากขึ้นทุกที ๆ ไม่ว่าเขาจะเป็นเด็กหรือผู้ใหญ่ขนาดใด หนังสือเล่มนี้ จึงเป็นเล่มที่ทุกคนควรอ่าน และใช้แจกเป็นธรรมทาน ราคาเล่มละ ๒ บาท ๑๐๐ เล่ม ๑๕๐ บาท

แนะนำหนังสือ "วิธีระงับดับทุกข์"

พระพุทธเจ้าท่านทรงยืนยันอยู่บ่อย ๆ ว่า พระองค์สอนแต่เรื่องความทุกข์และวิธีดับทุกข์เท่านั้น เรื่องอื่น ๆ นอกจากนี้พระองค์ไม่สอน เพราะพระองค์เห็นว่าไม่ใช่เรื่องสำคัญที่คนควรจะต้องรู้เสมอไป ถึงใครจะรู้เรื่องอื่น ๆ เหล่านั้นก็ไม่ใช่จะทำความทุกข์ใจของเขาให้หมดไปหรือลดน้อยลงไปได้ เขาจึงมีความทุกข์ตลอดชาติ ด้วยเหตุนี้องค์การฟื้นฟูพุทธศาสนาจึงได้จัดพิมพ์หนังสือ "วิธีระงับดับทุกข์" เผยแพร่แก่ประชาชน เพราะปรากฏว่าวงการพระพุทธศาสนาในประเทศไทยสมัยนี้ ดูไม่สนใจที่จะสอนเรื่องวิธีระงับดับทุกข์ของประชาชน มัวไปสอนแต่เรื่องอื่น ๆ ที่เขาเห็นว่าจะให้ประโยชน์ตอบแทนแก่ผู้สอนเสียมากกว่าที่จะประกาศสัจจธรรม ชาวพุทธไทยจึงยังเต็มไปด้วยความทุกข์นานาประการ ไม่สมกับที่มานับถือพระพุทธศาสนาเลย พระพุทธศาสนาจึงยังไม่แสดงผลเท่าที่ควร ฉะนั้นท่านผู้ใดมีความทุกข์ และอยากจะดับทุกข์ของท่าน ก็ควรอ่านหนังสือ "วิธีระงับดับทุกข์" ตามวิธีพระพุทธองค์ทรงสอนไว้ องค์การฯ พิมพ์จำหน่ายในราคาเล่มละ ๘ บาท หรือ ๑๐๐ เล่มต่อ ๔๐๐ บาท

แนะนำหนังสือ "เรียนลัดพุทธศาสนา

องค์การฟื้นฟูพุทธศาสนาตระหนักอยู่ว่าชาวพุทธไทยส่วนมากยังไม่เข้าใจหลักของพระพุทธศาสนา เฉพาะอย่างยิ่งก็ในหมู่ผู้มีอายุมากทั้งฆราวาสและบรรพชิต และการที่จะไปบอกท่านตรง ๆ ว่าท่านยังไม่รู้จักพุทธศาสนาที่แท้ก็ยิ่งเป็นเรื่องที่ทำไม่ได้ จะแนะนำให้อ่านหนังสือหลายเล่มท่านก็ไม่มีเวลาอ่าน เช่นเดียวกับผู้ใหญ่ที่ไม่รู้หนังสือ ซึ่งจะให้ไปนั่งเรียนกับเด็ก ๆ ก็ย่อมไม่เหมาะ จึงต้องใช้วิธีเรียนลัดหรือกวดวิชากันเป็นพิเศษเป็นส่วนตัวเองที่บ้าน

หนังสือ "เรียนลัดพุทธศาสนา" มีวัตถุประสงค์เช่นนี้ กล่าวคือสำหรับผู้ใหญ่ที่ไม่อยากอ่านหนังสือหลายเล่ม หรือที่อายุไม่อำนวยให้ได้ศึกษาธรรมะได้นานปีอย่างคนหนุ่มคนสาวทั้งหลาย เพราะหนังสือเล่มนี้เล่มเดียวก็สามารถทำให้ผู้อ่านจับหลักคำสอนของพระพุทธเจ้าได้ทั้งหมด ไม่ต้องไปเสียเวลาศึกษาธรรมะจากที่ไหน ๆ อีก ทั้งยังจะใช้เป็นเครื่องวัดความรู้ของท่านว่าผิดถูกอย่างไร อย่างน้อยถึงแม้ท่านจะจากโลกนี้ไปก็ยังได้ชื่อว่าเกิดมาพบพระพุทธศาสนาที่แท้ ด้วยการเสียเงินค่าหนังสือเพียงเล่มละ ๘ บาทเท่านั้น ๑๐๐ เล่มราคา ๔๐๐ บาท

ตำราดูพระภิกษุ

◎ เป็นข้อความคัดออกมาจากพระไตรปิฎก

◎ เป็นพระพุทธทำนายเกี่ยวกับอนาคตภัยของพุทธศาสนา

◎ เป็นคำกระหนาบนักบวชที่ละเมิดศีลและวินัย

◎ เป็นการชี้ขุมทรัพย์อันยิ่งใหญ่แก่นักบวชที่ดี

◎ เป็นวิธีขจัดสิ่งสกปรกให้ออกไปจากวงการคณะสงฆ์

◎ เป็นคู่มือของภิกษุที่ต้องการมรรค ผล นิพพาน

◎ เป็นตำราควรอ่านของภิกษุบวชใหม่

◎ เป็นทางให้ทายกได้เลือกเนื้อนาบุญที่แท้

◎ เป็นการแก้ปัญหาสังคมที่หมักหมมมานาน

◎ เป็นป้อมปราการที่จะคุ้มครองพระพุทธศาสนา

ราคา ๕ บาท

แนะนำหนังสือเรื่อง "จิตว่าง"

เรื่อง "จิตว่าง" เป็นเรื่องสูงสุดของพระพุทธศาสนา และมีสอนอยู่เพียงศาสนาเดียวในโลก ศาสดาอื่น ๆ ยังไม่มีสติปัญญาหรือคุณธรรมสูงพอ ที่จะค้นคิดถึงเรื่องอันลึกซึ้งเช่นนี้ได้ จึงน่าจะเป็นที่สนใจของผู้มีปัญญาทั้งหลายจะได้อ่านและพิจารณาดู และหากคนชั้นผู้นำ ผู้ปกครองประเทศชาติ ตลอดจนข้าราชการ พ่อค้าประชาชน ได้มีความรู้เรื่องนี้แล้ว ความสันติและความสมบูรณ์พูนสุข ก็ย่อมจะบังเกิดขึ้นในประเทศนั้น ๆ แน่นอน ภิกษุใดได้ศึกษาและได้ปฏิบัติเรื่อง "จิตว่าง" ก็จะเป็นพระอริยสงฆ์ การเผยแผ่คำสอนเรื่อง "จิตว่าง" จึงเป็นการประกาศคำสอนของพระพุทธเจ้าเรื่องสุดท้าย เพราะพระพุทธเจ้า ท่านตรัสไว้เองว่า เรื่อง "จิตว่าง" นี้ เป็นเรื่องที่พระองค์สอนแต่ผู้เดียวเท่านั้น ราคาเล่มละ ๕ บาท ๑๐๐ เล่ม ราคา ๓๕๐ บาท ๑,๐๐๐ เล่มราคา ๓,๐๐๐ บาท เรื่อง "จิตว่าง" นี้ คนที่ไม่รู้จักพุทธศาสนาอย่างลึกซึ้งหรือคนไม่ใช้ปัญญา กำลังโต้แย้งคัดค้านความเห็นของท่านพุทธทาสอย่างรุนแรง

แนะนำหนังสือ "ตอบปัญหาแก้กลุ้ม"

ในการพิมพ์ครั้งที่ ๒ นี้ ได้ปรับปรุงหนังสือ "ตอบปัญหาแก้กลุ้ม" ให้กระทัดรัดยิ่งขึ้น โดยพิมพ์อย่างประหยัดหน้ากระดาษ เพื่อเพิ่มคำถามและคำตอบขึ้นอีกเป็น ๒ เท่าจากของเดิม เลือกพิมพ์แต่คำถามที่เห็นว่าเป็นประโยชน์แก่คนทั่วไป และเป็นคำถามที่มีผู้ชอบสงสัยถามกันเสมอ ๆ

ส่วนท่านธัมมานันทภิกขุ ก็ได้แก้ไขคำตอบบางเรื่องให้อยู่ในระดับสูงขึ้นไป ตามระดับสติปัญญาของผู้ที่อ่านหนังสือธรรมะขององค์การ ฯ ซึ่งเริ่มไหวตัวสนใจในสัจจธรรมที่แท้จริง ชาวพุทธผู้ที่มีปัญญาเริ่มไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ อย่างเช่นแต่ก่อน ฉะนั้น คำตอบปัญหาของท่านธัมมานันทะ จึงเป็นประเภทที่หาฟังได้ยากจากปากของภิกษุไทย ซึ่งจะพิสูจน์ได้ก็ต่อเมื่อได้อ่านหนังสือเล่มนี้จบลงด้วยการพินิจพิจารณา

องค์การฟื้นฟูพุทธศาสนาพอใจในคำตอบของท่านธัมมานันทภิกขุมาก จึงอยากชักชวน ให้ชาวพุทธทุกคนได้อ่าน เป็นการปูพื้นฐานความรู้ที่จะเข้าใจหลักธรรมชั้นสูงต่อไป ราคาเล่มละ ๕ บาท ๑๐๐ เล่ม ราคา ๓๕๐ บาท

หนังสือซึ่งองค์การฟื้นฟูพุทธศาสนาได้จัดพิมพ์ คือ

๑	คู่มือมนุษย์	๕	บาท
๒	ความงมงาย	๕	,,
๓	ล้างสมอง เล่ม ๑	๕	,,
๔	ล้างสมอง เล่ม ๒	๕	,,
๕	ตำราดูพระภิกษุ	๕	,,
๖	ธารชีวิต	๕	,,
๗	ตอบปัญหาแก่กลุ้ม	๕	,,
๘	จิตว่าง	๕	,,
๙	วิธีระงับดับทุกข์	๘	,,
๑๐	เรียนลัดพุทธศาสนา	๘	,,
๑๑	ศาสนาสำหรับปัญญาชน	๘	,,
๑๒	การปฏิบัติธรรม	๔	,,
๑๓	วิวาทะในเรื่อง "จิตว่าง"	๓	,,
๑๔	ทัศนาจรด้วย "จิตว่าง"	๒	,,
๑๕	ชาวพุทธควรเชื่ออย่างไร	๒	,,
๑๖	พระพุทธศาสนาที่แท้	๒	,,
๑๗	ศึกษาพุทธธรรม	๒	,,

๑๘	กลัวสิ่งที่มองไม่เห็น	๒	บาท
๑๙	ภูตผีปีศาจในตัวคน, ข้าราชการ, นักการเมือง	๒	,,
๒๐	สิ่งที่เรายังเข้าใจกันไม่ได้	๒	,,
๒๑	สิ่งที่เรายังสนใจกันน้อยไป	๑	,,
๒๒	วันวิสาขบูชาในทัศนะของปัญญาชน	๑	,,
๒๓	ภาษาธรรมต่างกับภาษาคน	๒	,,

ซื้อถึง ๕๐ เล่ม ลด ๒๐ % ซื้อถึง ๑๐๐ เล่ม ลด ๓๐ %

ซื้อถวายภิกษุอาพาธที่ ร.พ. สงฆ์ พระนคร ลด ๕๐ %

(ขอค่าส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนครั้งละ ๒ บาท)

(ธนาณัติหรือเช็คไปรษณีย์ สั่งจ่ายที่ ป.ณ. พระโขนง พระนคร)

โปรดสั่งซื้อทางจดหมายได้ที่:—

นายปุ่น จงประเสริฐ

๑๗๖ ซอยสันติคาม (ซอยแยก ๑) ถนนสุขุมวิท

ต. สำโรงเหนือ หมู่ ๑ อ. เมือง จ. สมุทรปราการ

(โปรดเขียนชื่อและที่อยู่ของท่านอย่างชัดเจนทุกครั้ง)